

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**
Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı
(EARGED)

ÖĞRENCİLERİN OKUL KANTİNLERİNDEKİ TÜKETİM TERCİHLERİ ve KANTİNLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

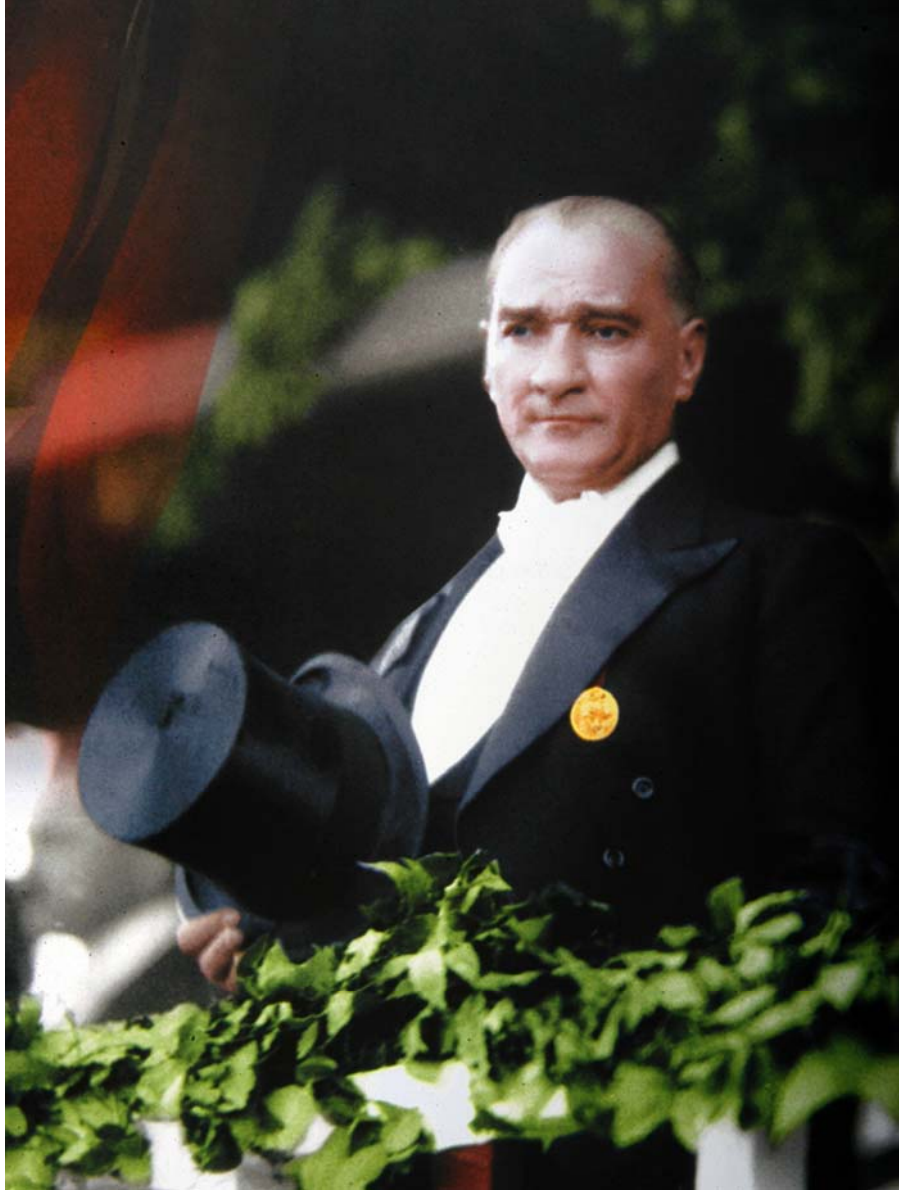
Ankara, 2008

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI000
KAYNAK KİTAPLAR DİZİSİ000

Tüm hakları saklıdır. İçerikle ilgili alıntılar, kaynak gösterilerek kullanılabilir.
Kitap, çoğaltma araçları, optik araçlar vb. yöntemlerle çoğaltılamaz.

ISBN 978-975-11-3087-7

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı
GMK Bulvarı No: 109 (06500) Maltepe-ANKARA
Tel: 0 312 230 36 44-230 39 26-231 69 60 Faks: 0 312 231 62 05
e-posta: earged@meb.gov.tr İnternet adresi: www.meb.gov.tr

“En mühim ve feyizli vazifelerimiz millî eğitim işleridir. Millî eğitim işlerinde mutlaka muzaffer olmak lazımdır. Bir milletin hakikî kurtuluşu ancak bu suretle olur. Eğitimidir ki bir milleti ya özgür, bağımsız, şanlı ve yüce bir toplum halinde yaşatır ya da onu köleliğe ve yoksulluğa iter.”

Mustafa Kemal ATATÜRK

SUNUŞ

Geleceğimizin teminatı olan çocuklarımızın ruh sağlığı kadar beden sağlığı da önemlidir. Okul çağındaki çocukların enerji ve besin ihtiyaçları yüksektir. Bu nedenle çocukların sağlıklı ve dengeli beslenmeleri önem taşımaktadır. Günün büyük çoğunluğunu kapsayan okul saatleri, çocukların hayatlarında büyük rol oynadığı gibi, beslenmelerini de direk etkiler. İlköğretim okullarının birinci devresinde beslenme eğitimi programlarının yer alması, çocukların sağlıklı beslenme alışkanlığı kazanmasında önemli bir işlevi yerine getirmektedir.

Çocuklara sağlıklı ve dengeli beslenme alışkanlığı kazandırmak için ailede anne ve babalara, okulda yönetici ve öğretmenlere önemli görevler düşmektedir. Çocukluk yıllarında kazanılan beslenme alışkanlığının ileriki yıllarındaki beslenme alışkanlığının temelini oluşturacağı unutulmamalıdır.

Ailelere, yönetici ve öğretmenlere düşen diğer bir görev de, çocukların kahvaltı yapmayı alışkanlık hâline getirmelerini sağlamaktır. Uzmanlar çocuklara sabah kahvaltısını özellikle önermektedir. Onlar, kahvaltı yapmadan güne başlamayı, arabaya benzin almadan yola çıkmaya benzetmişlerdir. Kahvaltı yapmayan çocuklar; kendini güçsüz hisseder, başı döner, yeterli enerji oluşmadığı için zihinsel faaliyetleri, dikkat, çalışma ve öğrenme yeteneği azalır. Dolayısıyla okulda başarısı düşer. Bu tür çocukların abur cubur şeyler yiyerek karın doyurma ihtimali yüksek olacağından, sağlıksız beslenmeleri de söz konusudur. Bunu önlemek için aileler evden çocuklarının çantasına peynirli ekmek, börek, çörek, sandviç, meyve, meyve suyu, süt, yoğurt, ayran gibi yiyecek-içecekleri koymasını onların sağlığı için daha yararlı olacaktır.

Öğrenciler okulda, beslenme ihtiyaçlarını okul kantinlerinden gidermektedirler. Bundan dolayı burada satılan ürünlerin, çocukların büyümesine ve gelişmesine yardımcı olacak, dengeli beslenme imkânı sağlayacak yiyecek ve içecekler olması amaçlanmalıdır. Kantin işletmecilerinin de buna uygun ürünler bulundurması sağlanmalıdır.

Millî Eğitim Bakanlığının araştırma ve geliştirme (Ar-Ge) birimi olan Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı (EARGED)'in görevleri arasında, MEB'in ihtiyaç duyduğu konularda araştırma yapmak da yer almaktadır. Bakanlığımız tarafından "Öğrencilerin Okul Kantinlerindeki Tüketim Tercihleri ve Kantinlerin Değerlendirilmesi" araştırmasının yapılması istenmiştir. Bu amaçla; Millî Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında bulunan okul kantinleri, mekân, temizlik, fiyatların uygunluğu gibi yönlerden okul yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşleri değerlendirilerek çözüm önerileri sunulmuştur.

Söz konusu araştırmanın Bakanlığımız ilgili birimlerince en iyi şekilde değerlendirileceğine inanıyor, verilerinin sağlanmasında değerli katkılarından dolayı tüm Bakanlık birimlerine, anketlerin uygulanmasında özveride bulunan il millî eğitim müdürlüklerine, Araştırmayı gerçekleştiren Araştırma Şubesi personelinden **Ali ARDIÇ**'a, redakte için **Ayşe Sevilay KELEŞ**'e, grafik-düzenleme ve kapak çalışmaları için **Hüseyin MUTLUCAN**'a teşekkür ediyorum.

İbrahim DEMİRER
Daire Başkanı

ÖZET

ÖĞRENCİLERİN OKUL KANTİNLERİNDEKİ TÜKETİM TERCİHLERİ ve KANTİNLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu araştırmayla, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında bulunan okul kantinlerini, satılan yiyecek ve içecekler, temizlik, mekân, fiyatların uygunluğu gibi yönlerden yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirerek çözüm önerileri sunmak amaçlanmıştır.

Araştırmanın evrenini, 2006-2007 öğretim yılında Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Orta Öğretim Genel Müdürlüklerine bağlı okullarda öğrenim gören öğrenciler, bu okullarda görev yapan öğretmenler ve okul yöneticileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini, ilköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapan 448 yönetici ve öğretmen, 1176 öğrenci olmak üzere toplam 1624 kişi oluşturmaktadır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır. Araştırmanın genel amacı ve alt amaçları esas alınarak geliştirilen anket formu, öğrenci, yönetici ve öğretmen görüşlerini yansıtmak üzere iki ayrı form olarak tasarlanmıştır. Son biçimini alan anketler; il millî eğitim müdürlükleri kanalıyla, örnekleme oluşturan illerde; öğrenci, öğretmen ve okul yöneticilerine uygulanmış ve posta kanalıyla dairemize gönderilmiştir.

Geri dönen anketler geçerlilik yönünden incelenmiş, uygun cevaplandırılmayan anketler değerlendirme kapsamı dışında bırakılmıştır. Geçerli kabul edilen anketler bilgisayar ortamında “SPSS (Statistical Package Program For Social Sciences) 11,0 for Windows” istatistik programı kullanılarak analiz edilmiş; araştırmanın amaçları doğrultusunda tablollaştırılıp yorumlanarak araştırma raporuna dönüştürülmüştür.

Analizler sonucunda; ekonomik durumlarından dolayı ailelerince harçlık verilmeyen öğrencilerin okullarca tespitin yapılması sağlanacak kaynaklardan harçlık verilmesi sağlanmalı, öğrencilerin sabah kahvaltısı yapmadan okula gelmeleri önlenmeli, kantinlerde satılan simit, poğaç, tost, ekmek arası vb. yiyeceklerin tat, lezzet, tazelik ve hijyeni kantin denetleme komisyonu tarafından sıklıkla yapılmalı, markasız, çabuk bozulacak, bayat, tüketim tarihi geçmiş yiyecek ve içeceklerin bulundurulmasına ve satışına izin verilmemeli, obeziteye neden olan yiyecek ve içecekler hakkında öğrenciler bilgilendirilmeli ve süt, ayran, yoğurt, meyve, doğal meyve suyu tüketimi özendirilmeli, kantinlerde satılan ürünlerin çarşı ve marketlerden daha ucuza satılması sağlanmalı, okul kantinlerinin temizliğine gereken önemin verilmesi sonuçları ortaya çıkmıştır.

ABSTRACT

EVALUATION OF THE CANTEENS AT SCHOOLS AND CONSUMPTION PREFERENCES OF THE STUDENTS AT THE SCHOOL CANTEENS

It is aimed to present solutions by evaluating the school canteens at elementary and secondary schools of Ministry of National Education in the frame of food and drinks sold, suitability of all canteens according to their cleanliness and the prices in the direction of administrators', teachers' and students' point of views.

The sample of the research consists of students having education at the schools of Ministry of National Education under Elementary and Secondary Educational Directorates at 2006-2007 semestr and also teachers and school administrators working at these schools. The exemplary of the research consists of 448 teachers and school administrators, 1176 students totally 1624 people related to these schools.

Questionnaire form is used as a data collection instrument. Questionnaire form that is developed in the frame of general and sub aims of the research , is designed in two forms in order to reflect the ideas of students, teachers and administrators. The last form of the questionnaires have been applied on the students, teachers and administrators at the schools that form the sample of the research and they have been sent to our Directorate by post offices.

The questionnaires returned by post have been examined in the frame of validity, the questionnaires that are not answered in an appropriate way has been kept out of of evaluation. The questionnaires that are validated have been analyzed by using "SPSS (Statistical Package Program For Social Sciences) 11,0 for Windows" statistical program ; they have been changed into research report by making comments with the tables in the frame of the research's aims.

The results of the analysis show that the students that can not take pocket money from their parents should be determined and they should be provided pocket money, the students should not come to school without having breakfast , the inspection of the food such as pastry, toast,etc sold at the canteens must be made according to their taste, freshness and hygen by the inspection committee, the food and the drinks that the last expiry date has ended, without any mark and not fresh should not be allowed to be sold , the students should be informed about the food and the drinks that cause obesity , students should be promoted to consume milk, ayran, yoghurt, fruit and natural fruit juice, the products should be sold cheaper than the other markets and lastly more importance should be given to the cleanliness of the school canteens.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
SUNUŞ.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLolar LİSTESİ.....	viii

BÖLÜM-1 GİRİŞ

1.1. PROBLEM.....	1
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	3
1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	4
1.4. SINIRLILIKLAR.....	4
1.5. TANIMLAR.....	5

BÖLÜM-2

2.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	7
2.1.1. Araştırmanın Modeli.....	7
2.1.2. Evren ve Örneklem.....	7
2.1.3. Verilerin Toplanması.....	9
2.1.4. Verilerin Analizi.....	10

BÖLÜM-3

BULGULAR VE YORUMLAR.....	11
3.1. GRUPLARLA İLGİLİ BİLGİLER.....	11
3.1.1. Grupların Cinsiyetlere Göre Dağılımı.....	11
3.1.2. Grupların Okul Türüne Göre Dağılımı.....	11
3.1.3. Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı.....	12
3.1.4. Okulun Eğitim Şekli.....	12
3.1.5. İkili Öğretimde Öğrencilerin Dağılımları.....	13
3.1.6. Öğrencilerin Ailelerindeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımları.....	13
3.1.7. Öğrencilerin Anne ve Babalarının Öğrenim Durumları.....	14
3.1.8. Ailelerinin Ortalama Aylık Geliri.....	15
3.1.9. Öğrencilere Verilen Harçlık.....	16
3.1.10. Öğrencilerin Harçlıklarını Kantinde Harcaması.....	16
3.1.11. Öğrencilerin Kahvaltı Yaparak Okula Gelmesi.....	17
3.2. ÖĞRENCİLERİN KANTİNDEN ALDIKLARI YİYECEK ve İÇECEKLER.....	17
3.2.1. Öğrencilerin Kantinden Tükettiği Yiyecekler.....	17
3.2.2. Öğrencilerin Kantinde Tükettiği İçecekler.....	19
3.3. KANTİNLERDEN ALINAN YİYECEK ve İÇECEKLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	20
3.3.1. Kantinden Alınan Yiyeceklerin Cinsiyete Göre Değerlendirilmesi.....	20
3.3.2. Kantinden Alınan İçeceklerin Cinsiyete Göre Değerlendirilmesi.....	21
3.3.3. Kantinden Alınan Yiyeceklerin Eğitim Düzeylerine Göre Değerlendirilmesi.....	22
3.3.4. Kantinden Alınan İçeceklerin Eğitim Düzeylerine Göre Değerlendirilmesi.....	24
3.3.5. Kantinden Alınan Yiyeceklerin Okulun Öğretim Şekline Göre Değerlendirilmesi.....	25
3.3.6. Kantinden Alınan İçeceklerin Okulun Öğretim Şekline Göre Değerlendirilmesi.....	26
3.3.7. Öğrenci Annelerinin Eğitim Düzeyine Göre, Çocuklarının Okul Kantininden Aldıkları Yiyecekleri Onaylamalarına İlişkin Öğrenci Değerlendirmeleri.....	27

3.3.8.	Öğrenci Annelerinin Eğitim Düzeyine Göre, Çocuklarının Okul Kantininden Aldıkları İçecekleri Onaylamalarına İlişkin Öğrenci Değerlendirmeleri	29
3.3.9.	Öğrenci Babalarının Eğitim Düzeyine Göre, Çocuklarının Okul Kantininden Aldıkları İçecekleri Onaylamalarına İlişkin Öğrenci Değerlendirmeleri	30
3.3.10.	Öğrenci Babalarının Eğitim Düzeyine Göre, Çocuklarının Okul Kantininden Aldıkları Yiyecekleri Onaylamalarına İlişkin Öğrenci Değerlendirmeleri.....	31
3.3.11.	Öğrencilerin Cinsiyete Göre Harçlıklarını Okul Kantinlerinde Harcamaları	33
3.4.	KANTİNLERDE SATILAN YİYECEK - İÇECEKLERİN HİJYEN ve KALİTE BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	34
3.4.1.	Öğrencilerin Kantinden Almış Olduğu Gıdaların Sağlığa Uygunluğuna (Hijyen) Dikkat Etmeleri	34
3.4.2.	Kantinde Açık ya da Kapalı Olarak Satılan Simit, Poğaç, Tost, Ekmek Arası vb. Yiyeceklerin Tazeliği.....	34
3.4.3.	Grupların Kantinden Aldıkları Ürünlerin Bilinen Markalar Olmasına Dikkat Etmeleri	35
3.4.4.	Kantinlerde Açık ya da Kapalı Olarak Satılan Simit, Poğaç Tost, Ekmek Arası vb. Yiyeceklerin Kalite Bakımından (lezzet, tat vb.) Değerlendirilmesi	36
3.4.5.	Kantinlerde Açık ya da Kapalı Olarak Satılan Simit, Poğaç, Tost, Ekmek Arası vb. Yiyeceklerin Sağlığa Uygunluğu (Hijyen).....	36
3.4.6.	Kantinlerde Satılan Çayın Tat ve Lezzeti	37
3.4.7.	Gıdaların Son Kullanım Tarihine Bakma	38
3.4.8.	Son Kullanım Tarihi Geçmiş Ürün Satılması	38
3.4.9.	Kantinden Alınan Yiyecek ve İçecekten Rahatsızlanma	39
3.4.10.	Anne ve Babaların, Çocuklarının Kantinden Alışveriş Yapmalarını Onaylamalarına İlişkin Öğrenci Görüşleri.....	39
3.5.	ÖĞRENCİLERİN OKUL KANTİNLERİNDEN ALDIKLARI YİYECEK-İÇECEKLERİN BAZI DEĞİŞKENLER BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	40
3.5.1.	Kantinlerden Alınan Gıdaların Sağlığa Uygunluğuna (Hijyen) Dikkat Etmede Cinsiyet Unsuru	40
3.5.2.	Kantinlerden Alınan Gıdaların Sağlığa Uygunluğuna (Hijyen) Dikkat Etmede Okul Düzeyi.....	41
3.5.3.	Öğrencilerin Aldıkları Gıdaların Son Kullanma Tarihine Bakmalarında Cinsiyete Göre Değerlendirmesi.....	42
3.5.4.	Öğrencilerin Aldıkları Gıdaların Son Kullanma Tarihine Bakmalarının Okul Düzeyine Göre Değerlendirme	42
3.5.5.	Öğrencilerin Aldıkları Gıdaların Son Kullanım Tarihine Bakmalarında, Anne ve Babalarının Eğitim Seviyesinin Rolü	43
3.5.6.	Öğrencilerin Kantinlerden Alışveriş Yapmalarını Onaylamada, Anne ve Babaların Eğitim Seviyesinin Rolü.....	45
3.6.	KANTİN MEKÂNLARININ YETERLİLİĞİ ve SATILAN YİYECEK-İÇECEKLERİN FİYATLARI	47
3.6.1.	Kantinlerden Alınan Yiyecek ve İçeceklerin Tüketilebileceği Mekânların Varlığı ...	47
3.6.2.	Kantinde Satılan Yiyeceklerin Fiyatı.....	48
3.6.3.	Kantinde Satılan İçeceklerin Fiyatı.....	49
3.7.	KANTİNLERDE SUNULAN HİZMETLER	49
3.7.1.	Kantinlerin Temizliği ve Bakımlılığı.....	49
3.7.2.	Kantinlerin Çevresinin Temizliği	50
3.7.3.	Kantin Çalışanlarının Giyim, Kuşam ve Temizliği	51
3.7.4.	Kantin Çalışanlarının Öğrencilere Davranışı.....	51
3.8.	KANTİNLERDE SUNULAN HİZMETLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	52

3.8.1.	Kız ve Erkek Öğrencilerin, Okul Kantinlerini Temiz ve Bakımlı Görmeleri	52
3.8.2.	Kantinde Çalışanların Giyim, Kuşam ve Temizliğinin Değerlendirilmesi	53
3.8.3.	Kantin Çalışanlarının Öğrencilere Davranışlarının Değerlendirilmesi	54
3.8.4.	İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Kantinlerin Temizliği ve Bakımını Değerlendirmeleri	54
3.8.5.	Öğrencilerin, Kantin Çalışanlarının Kendilerine Yönelik Tutumlarını Değerlendirmeleri	55
3.8.6.	Öğrencilerin, Kantin Çalışanlarının Kendilerine Yönelik Tutumlarını Değerlendirmeleri	56
3.9.	KANTİNLERİN DENETLENMESİ	57
3.9.1.	Kantinlerin Yetkililerce Kontrol ve Denetiminin Yapılması	58
3.9.2.	İllere Göre, Öğrencilerin Okul Kantinlerinin Yetkililerce Kontrol ve Denetimlerinin Yapıldığına İlişkin Değerlendirmeleri	58
3.10.	KANTİNLERDEN BEKLENTİLER	59
3.10.1.	Kantinlerde Bulundurulması İstenilen Yiyecek ve İçecekler	60
3.10.2.	Kantinlerde Satılması İstenmeyen Yiyecek ve İçecekler.....	61
3.11.	OKUL YÖNETİCİLERİ ve ÖĞRETMENLERİN KANTİNLERLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ	63
3.11.1.	Yönetici ve Öğretmenlerin Kantinlerden Alışverişi Yapmaları	63
3.11.2.	Okul Kantinleri ile İlgili Şikâyet Alma	63

BÖLÜM-4

ÖZET, SONUÇ ve ÖNERİLER.....	65
4.1. ÖZET	65
4.2. SONUÇLAR.....	67
4.2.1. Gruplarla İlgili Sonuçlar	67
4.2.2. Öğrencilerin Kantinden Aldıkları Yiyecek ve İçeceklere İlişkin Sonuçlar	68
4.2.3. Kantinlerden Alınan Yiyecek ve İçeceklerin Cinsiyet, Okul Düzeyi, Anne-Babanın Eğitim ve Gelir Düzeyi Değişkenleri Bakımından Değerlendirilmesi ..	69
4.2.4. Kantinlerde Satılan Yiyecek - İçeceklerin Hijyen ve Kalite Bakımından Değerlendirilmesi	70
4.2.5. Öğrencilerin Okul Kantinlerinden Aldıkları Yiyecek-İçeceklerin Hijyen ve Son Kullanma Tarihine Bakmalarında Öğrencilerin Cinsiyet, Okul Düzeyi ve Anne-Babalarının Öğretim Düzeyi Değişkenleri Bakımından Değerlendirilmesi	70
4.2.6. Kantin Mekânlarının Yeterliliği ve Satılan Yiyecek-İçeceklerin Fiyatları.....	71
4.2.7. Kantinlerde Sunulan Hizmetler	71
4.2.8. Kantinlerde Sunulan Hizmetlerin Öğrencilerin Cinsiyet ve Okul Düzeyleri Değişkenleri Bakımından Değerlendirilmesi	71
4.2.9. Kantinlerin Denetlenmesi	72
4.2.10. Kantinlerden Beklentiler	72
4.2.11. Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Kantinlerle İlgili Görüşleri	72
4.3. ÖNERİLER	73
KAYNAKÇA	74
EKLER.....	75
EK-1 Öğrenci Anketi.....	76
EK-2 Okul Yöneticisi ve Öğretmen Anketi	80
EK-3 Anket Uygulama Onayı	83
EK-4 Anket Uygulama Yönergesi.....	84

TABLolar LİSTESİ

TABLO NO	TABLO ADI	SAYFA
2.1.	Anket Uygulanacak İller ve Sayıları.....	8
2.2.	İlköğretim ve Ortaöğretimde Öğrenci, Yönetici ve Öğretmenlere Uygulanan Toplam Anket Sayıları.....	9
3.1.	Cinsiyete Göre Dağılımı	11
3.2.	Öğrenci, Yönetici ve Öğretmenlerin Okul Türüne Göre Dağılımı	12
3.3.	Sınıflara Göre Dağılım	12
3.4.	Grupların Eğitim Şekline Göre Dağılımı.....	13
3.5.	İkili Öğretimde Öğrencilerin Dağılımları	13
3.6.	Öğrencilerin Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımları.....	14
3.7.	Anne ve Babalarının Öğrenim Durumları.....	14
3.8.	Öğrencilerin Ailelerinin Ortalama Aylık Geliri	15
3.9.	Öğrencilere Ailelerinin Günlük Verdiği Harçlık Miktarı	16
3.10.	Öğrencilerin Günlük Harçlıklarından Okul Kantininde Yaptıkları Harcamalar	16
3.11.	Sabahçı Öğrencilerin Okula Kahvaltı Yaparak Gelme Durumları	17
3.12.	Öğrencilerin Okul Kantinlerinde En Çok Tükettiği Yiyecekler.....	18
3.13.	Öğrencilerin Okul Kantinlerinde En Çok Tükettiği İçecekler.....	19
3.14.	Öğrencilerin, Kantinden Aldıkları Yiyeceklerin Cinsiyete Göre Dağılımı	21
3.15.	Öğrencilerin Kantinlerden Aldıkları İçeceklerin Cinsiyete Göre Dağılımı.....	22
3.16.	İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Okul Kantinlerinden Aldıkları Yiyeceklerin Dağılımı	23
3.17.	İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Okul Kantinlerinden Aldıkları İçeceklerin Dağılımı.....	24
3.18.	Öğrencilerin Okul Kantinlerinden Aldıkları Yiyeceklerin, Okulun Öğretim Şekline Göre Dağılımı.....	25
3.19.	Öğrencilerin Okul Kantinlerinden Aldıkları İçeceklerin, Okulun Öğretim Şekline Göre Dağılımı.....	26
3.20.	Annelerin Eğitim Düzeylerine Göre, Çocuklarının Okul Kantininden Aldıkları Yiyecekleri Onaylamalarına İlişkin Öğrencilerin Değerlendirmeleri	28
3.21.	Annelerin Eğitim Düzeylerine Göre, Çocuklarının Okul Kantininden Aldıkları Yiyecekleri Onaylamalarına İlişkin Öğrenci Değerlendirmeleri.....	29
3.22.	Öğrenci Babalarının Eğitim Düzeylerine Göre, Çocuklarının Okul Kantininden Aldıkları İçecekleri Onaylamalarına İlişkin Öğrenci Değerlendirmeleri	30
3.23.	Babaların Eğitim Düzeylerine Göre, Çocuklarının Okul Kantininden Aldıkları İçecekleri Onaylamalarına İlişkin Öğrenci Değerlendirmeleri.....	32
3.24.	Öğrencilerin, Harçlıklarını Okul Kantininde Harcamalarının Cinsiyete Göre Dağılımı ..	33
3.25.	Öğrencilerin Kantinden Almış Olduğu Gıdaların Sağlığa Uygunluğuna (Hijyen) Dikkat Etmelerine İlişkin Görüşleri	34
3.26.	Öğrenci, Yönetici ve Öğretmenlerin, Kantinde Satılan Simit, Poğaç, Tost, Ekmek Arası vb. Yiyeceklerin Tazeliği ile İlgili Düşünceleri	35
3.27.	Öğrenci, Yönetici ve Öğretmenlerin Kantinden Aldıkları Ürünlerin Bilinen Markalar Olmasına Dikkat Etmelerine İlişkin Düşünceleri	35
3.28.	Kantinlerde Açık ya da Kapalı Olarak Satılan Simit, Poğaç, Tost, Ekmek Arası vb. Yiyeceklerin Kalite Bakımından Değerlendirilmesi	36
3.29.	Kantinlerde Satılan Simit, Poğaç, Tost, Ekmek Arası vb. Yiyeceklerin Hijyen Bakımından Öğrenci, Yönetici ve Öğretmenler Tarafından Değerlendirilmesi.....	37
3.30.	Öğrenci, Yönetici ve Öğretmenlerin Okul Kantininde Satılan Çayı Tat ve Lezzet Bakımından Değerlendirmesi	37
3.31.	Öğrenci, Yöneticisi ve Öğretmenlerin Aldıkları Gıdaların Son Kullanım Tarihine Bakmalarına İlişkin Görüşleri	38
3.32.	Okul Kantinlerinde Son Kullanım Tarihi Geçmiş Ürün Satılması	38

3.33. Öğrencilerin Okul Kantininden Aldıkları Yiyecek ve İçecekten Rahatsızlanmaları.....	39
3.34. Anne ve Babaların, Çocuklarının Kantinden Alışveriş Yapmalarını Onaylamalarına İlişkin Öğrenci Görüşleri	40
3.35. Öğrencilerin Okul Kantinlerinden Aldıkları Gıdaların, Sağlığa Uygunluğuna Dikkat Etmelerinde Cinsiyete Göre Dağılımı	40
3.36. Öğrencilerin Okul Kantinlerinden Aldıkları Gıdaların, Sağlığa Uygunluğuna (Hijyen) Dikkat Etmelerinde Okul Düzeylerine Göre Dağılımı	41
3.37. Öğrencilerin Satın Aldıkları Gıdaların Son Kullanma Tarihine Bakmalarında Cinsiyetlerine Göre Dağılımı.....	42
3.38. Öğrencilerin Aldıkları Gıdaların Son Kullanma Tarihine Bakmalarının Okul Düzeyine Göre Dağılımı	43
3.39. Öğrencilerin Satın Aldıkları Gıdaların Son Kullanma Tarihine Bakmalarının, Anne ve Babalarının Eğitim Seviyesinin Rolü	44
3.40. Öğrencilerin Kantinlerden Alışveriş Yapmalarını Onaylamada, Anne ve Babaların Eğitim Seviyesinin Rolü	46
3.41. Okul Kantinlerinden Alınan Yiyecek ve İçeceklerin Oturularak Tüketilebileceği Mekânların Olmasına İlişkin Görüşler	48
3.42. Okul Kantinlerinde Satılan Yiyecek Fiyatlarının, Öğrenci, Yönetici ve Öğretmenler Tarafından Çarşı ve Marketlerdeki Fiyatlarla Karşılaştırılması	48
3.43. Okul Kantinlerinde Satılan İçecek Fiyatlarının, Öğrenci, Yönetici ve Öğretmenler Tarafından Çarşı ve Marketlerdeki Fiyatlarla Karşılaştırılması	49
3.44. Öğrenci, Yönetici ve Öğretmenlerin Okul Kantinlerini Temiz ve Bakımlı Görmeleriyle İlgili Görüşleri	50
3.45. Öğrenci, Yönetici ve Öğretmenlerin Okul Kantinlerinin Çevresini Temiz Görmeleriyle İlgili Görüşleri	50
3.46. Öğrenci, Yönetici ve Öğretmenlerin Okul Kantinlerinde Çalışanlarının Giyim, Kuşam ve Temizliği ile İlgili Görüşleri	51
3.47. Kantin Çalışanlarının Öğrencilere Davranışı ile İlgili Öğrenci, Yönetici ve Öğretmen Görüşleri	52
3.48. Kız ve Erkek Öğrencilerin, Kantinleri Temiz ve Bakımlı Görmelerine İlişkin Değerlendirmeleri	52
3.49. Kız ve Erkek Öğrencilerin, Kantin Çalışanlarını, Giyim, Kuşam ve Temizliğine Göre Değerlendirmeleri	53
3.50. Kız ve Erkek Öğrencilerin, Kantin Çalışanlarının Kendilerine Davranışını Değerlendirmesi	54
3.51. İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Kantinlerin Temizliği ve Bakımını Değerlendirmeleri.....	55
3.52. İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Kantin Çalışanlarının Giyim, Kuşam ve Temizliğini Değerlendirmelerine İlişkin Dağılımları	56
3.53. İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Kantin Çalışanlarının Kendilerine Yönelik Tutumlarını Değerlendirmelerine İlişkin Dağılımları	57
3.54. Öğrenci, Yönetici ve Öğretmenlerin Kantinlerin Yetkililerce Kontrol ve Denetiminin Yapılmasına İlişkin Görüşleri	58
3.55. Okul Kantinlerinin Yetkililerce Kontrol ve Denetimlerinin Yapılmasına İlişkin Öğrenci Değerlendirmelerinin İllere Göre Dağılımı	59
3.56. Öğrenciler İçin Kantinlerde Bulundurulması İstenilen Yiyecek ve İçecekler.....	60
3.57. Öğrenciler için Kantinlerde Bulundurulması İstenmeyen Yiyecek ve İçecekler.....	62
3.58. Yöneticilerin ve Öğretmenlerin Okul Kantinlerinden Alışveriş Yapmaları	63
3.59. Yöneticilerin ve Öğretmenlerin Okul Kantinleriyle İlgili Şikâyet Almaları	64

BÖLÜM-1

GİRİŞ

Bu bölümde, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim ve ortaöğretim okullarında bulunan okul kantinlerinin değerlendirilmesine ilişkin yapılan araştırmanın; problemi, amaçları, sınırlılıkları ve önemi açıklanmakta, kullanılan terimlerin tanımı yapılmaktadır.

1.1. PROBLEM

Öğrencilerin okul yaşantılarında kantinler önemli bir yer tutmaktadır. Çünkü öğrencilerin yaşantılarının üçte biri okulda geçmekte; bu süre içerisinde beslenme ihtiyaçlarını okul kantinleri karşılamaktadır.

Çocuklarımıza sadece iyi bir eğitim ve aile ortamı sağlayarak başarıya ulaşamayacağı, aynı zamanda sağlıklı beslenmenin de önemli bir faktör olduğu bilinmektedir. Uzmanlar, çocukların beslenmeleriyle ilgilenirken sadece evde aldıkları gıda ile ilgilenmenin yeterli olmadığına, çocukların okuldaki beslenme şartlarının da önemine dikkat çekiyor. Obezite, gıda zehirlenmesi, zekâ ilerlemesinin ve fiziki büyümenin yavaşlaması ve çeşitli hastalıklar, okullarda sağlıksız beslenmenin neden olduğu sonuçlar arasında yer alıyor (<http://www.takvim>).

Yapılan birçok araştırmaya göre, öğrenciler okullarda sağlıksız beslenmektedir. Sadece İstanbul'da, 1490 ilköğretim, 696 da lise bulunmaktadır. Bu okullardaki kantinlerin sayısı da 2 bin 100'e ulaşmaktadır. Kantin bulunma oranı ise ilköğretimde yüzde 98,3, liselerde yüzde 100'dür. Bu oranlar okul kantinlerinde öğrenciye sunulan gıdaların önemini vurgulamaktadır (<http://www.tuketicimerkezi.org>).

Diğer bir araştırmaya göre kız çocukların yüzde 55'i, erkek çocukların yüzde 49'u yağlı ve şekerli yiyecekleri okul kantininden karşılamaktadır. Çocukların yüzde 42'si salam, sosis ve sucuk içeren sandviçleri kantinden almaktadır. Kızların yüzde 42'si, erkeklerin de yüzde 38'i okul çevresinde satılan hamburger, pizza ve patates kızartmasına öncelik vermektedir. Kantinlerde satılan bisküvi ya da fast food gibi yiyeceklerde hayvansal yağların yüksek olması nedeniyle bunların sık tüketimi koroner kalp hastalıkları ve kanser gibi birçok hastalığın kapısını aralamaktadır. Bu tarz yiyeceklerin diyet lifi içeriği de düşüktür. Diyet lifinden yetersiz beslenmek ise kolon ve rektum kanseri riskini arttırmaktadır. Ayrıca tüketilen bu besinler yüzünden vitamin ve mineraller de eksik alındığı için bağışıklık sistemini zayıflamaktadır.

Uzmanlar büyüme çağındaki çocukların protein ağırlıklı beslenmeleri; yoğurt ve süt ürünleriyle kalsiyum, karbonhidratlı yiyecekler ile enerji, meyve ve sebzeler ile de ihtiyaçları olan vitamini karşılamaları gerekiyor. Tüm bu besin gruplarının belirli bir kalori miktarı içeren bir menüyle sağlanması gerektiği konusunda hemfikirdirler (<http://www.takvim>).

Öğrencilerin okul yaşamında bu derece önemli yer tutan okul kantinlerine ilişkin Emniyet Genel Müdürlüğünce hazırlanan bir raporda özellikle ilköğretim okullarında kantin işletmecilerinin ticari kaygılarının öncelik taşıdığı, bu kaygılar nedeniyle okul kantinleri, bol miktarda şekerli içeceğin sergilendiği, kötü yağlarda kızartılmış hamburgerlerin satıldığı yerler haline geldiği belirtilmiştir. Bir çok araştırma ilköğretim çağındaki öğrencilerin %60-85'inin kahvaltı yapmadığını, simit, lahmacun, sandviç, gofret, çikolata, hamburger tipi (fast food) yiyecekler tükettiğini, öğrencilerin %50'den fazlasının şeker içeriği yüksek içecekleri içtiğini, süt ve ayran tüketiminin %15-25 oranında kaldığını gösteriyor .

Ülkemiz nüfusunun yüzde 49'unun ergen yaşta olduğu, ergenlik çağındaki 9-17 yaş arası çocuklar arasında yapılan araştırmada; beslenme şekillerinden dolayı erkeklerin yüzde 13'ü, kızların yüzde 9.4'ü obezdir. Okul kantinlerinde satılan karbonhidratlı ve şekerli yiyecekleri tüketen öğrenciler obezite hastalığı riski altındadır (<http://www.haberler>).

Öğrenci velilerinin okul kantinleriyle ilgili görüşlerini tespit etmek için, İstanbul Kantinciler ve Esnaf Odasının 2004'te İstanbul'da 2000 veli ile görüşerek yaptığı araştırmada, velilerin %40.4'ü okul kantinlerinde satılan gıdaların sağlıklı olmadığı düşüncesindedir. Velilerin %84.4'ü, çocuklarının kantinlerde satılan fast food ürünlerini, asitli içecekleri tüketmesini istemediğini ortaya çıkarıyor (<http://www.tuketicimerkezi.org>).

Yurt dışında yapılan bazı araştırmalar da çocukları obezite sorunuyla karşılaştıran nedenleri şu şekilde ortaya koymaktadır: 'Yüzde 52'si okuldaki ders planı veya kendi istekleri doğrultusunda öğün atlıyor. Yüzde 76'sı simit, tost, hamburger, çikolata, sosisli sandviç, ekmek arası patates kızartması gibi besinlerle tek yönlü besleniyor. Fast food yiyecekler çok miktarda ve sık tüketiliyor. Televizyon bilgisayar ve internet karşısında fazla zaman geçiren çocuk bu sırada enerji, yağ ve karbonhidrat içeren yiyecekleri atıştırıyor. Herhangi bir fiziksel aktivite yapmayan çocuk okuldan eve geldiğinde de okuldaki yetersiz beslenmesini devam ettirmektedir. Benzer sorunların yaşandığı ABD'de bazı okullar çocukları taze sebze ve etler ile besliyor, çocukların gelişimi için gerekli kalori hesapları yapılıyor, taze sıkılmış meyve suları ya da süt sunarak beslenmede farklı modeller, alternatifler olduğunu da gösteriyor.

Öğrencilerin beslenme ihtiyaçları için başvurdukları okul kantinlerinde satılan yiyecek ve içecekler, bunların temizliği, kantin mekânlarının ve fiyatların uygunluğu gibi özellikler, bu araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Araştırmanın amacı Millî Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında bulunan okul kantinlerini, satılan yiyecek ve içecekler, temizlik, mekân, fiyatların uygunluğu gibi yönlerden yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirerek çözüm önerileri sunmaktır. Bu genel amaç doğrultusunda şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğrencilerin cinsiyet, okul düzeyi, öğretim şekline göre kantinden aldıkları yiyecek ve içecekler arasında fark var mıdır?
2. Öğrencilerin anne ve babalarının öğrenim durumu ve gelir düzeyine göre, öğrencilerin kantinden aldıkları yiyecek ve içecekler arasında fark var mıdır?
3. Öğrenciler cinsiyetlerine göre, harçlıklarını kantinde harcama miktarları arasında fark var mıdır?
4. Öğrencileri, kantinden aldıkları yiyecek ve içeceklerde hijyene dikkat etmelerinde, cinsiyete ve okul düzeyine göre fark var mıdır?
5. Öğrencilerin, kantinden aldıkları yiyecek ve içeceklerin son kullanma tarihine bakmalarında, cinsiyet, okul düzeyi, anne ve babanın eğitim seviyesine göre fark var mıdır?
6. Öğrenciler, yönetici ve öğretmenlerin kantinden aldıkları yiyecek ve içeceklerin son kullanma tarihine bakmalarında fark var mıdır?
7. Öğrencilerin kantinden alışveriş yapmalarında anne ve babaların eğitim düzeyleri arasında bir ilişki var mıdır?
8. Öğrencilerin cinsiyet ve eğitim düzeyine göre kantinlerde sunulan mal ve hizmetlerin değerlendirilmesinde fark var mıdır?
9. Öğrenciler, yönetici ve öğretmenler arasında kantinlerde satılan malların fiyatlarının değerlendirmesinde fark var mıdır?

10. Öğrenciler, yönetici ve öğretmenler arasında kantinlerde sunulan hizmetlerin değerlendirilmesi arasında fark var mıdır?
11. Öğrenciler, yönetici ve öğretmenler arasında kantinlerin denetlenmesiyle ilgili görüş farkı var mıdır?
12. Kantinlerin denetlenmesinin değerlendirmesinde illere göre fark var mıdır?
13. Öğrenci, yönetici ve öğretmenlerin kantinlerden beklentileri arasında fark var mıdır?

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Bakanlığımıza bağlı örgün ve yaygın eğitim kurumlarında öğrenim gören yaklaşık 18.000.000 öğrenci ve kursiyerin büyük bir kısmı; bilhassa beslenme ile ilgili bazı ihtiyaçlarını, bu okul ve kurumların bünyesinde faaliyet gösteren kantin, kafeterya, büfe, çay ocağı vb. yerlerden karşılamaktadırlar. Bazı bulaşıcı hastalıklar ile gıda zehirlenmelerinin kaynağını büyük ölçüde, gıda güvenliği kurallarına uyulmadan üretilen, satışa veya tüketime sunulan gıda maddelerinin teşkil ettiği, söz konusu yerlerden bilinçsizce alınan ürünlerin yetersiz ve dengesiz beslenme ile şişmanlığa (obezite) neden olduğu bilinmektedir.

İlköğretim ve ortaöğretim okulları bünyesinde faaliyet gösteren okul kantinlerinin, öğrencilerin ihtiyaçlarını ne ölçüde karşılayabildiği, hijyen kurallarına ne ölçüde uyulduğu, satılan malların fiyatlarının piyasa fiyatlarıyla uygunluğu ve satılan gıdaların öğrencilerin dengeli beslenmelerine katkısının belirlenmesi ile okul kantinlerine yapılacak düzenlemelere ilişkin kriterlerin belirlenmesindeki boşlukları doldurulma açısından önem taşımaktadır. Ayrıca bu araştırmayla konuya ilişkin diğer çalışmalar için yol gösterici bir kaynak olabileceği de umulmaktadır.

1.4. SINIRLILIKLAR

Bu araştırma, 2006-2007 öğretim yılında;

1. İlköğretim Genel Müdürlüğüne bağlı okullarda öğrenim gören öğrenciler,
2. İlköğretim Genel Müdürlüğüne bağlı okullarda görev yapan yönetici ve öğretmenler,
3. Ortaöğretim Genel Müdürlüğüne bağlı okullarda öğrenim gören öğrenciler,
4. Ortaöğretim Genel Müdürlüğüne bağlı okullarda görev yapan yönetici ve öğretmenlerle sınırlıdır.

1.5. TANIMLAR

Kantin: Okullardaki büfe, kantin, çay ocağı, yemekhane ve kafeteryalar (MEB, Okul-aile birliğı yön.).

İlköğretim Okulu: Zorunlu ilköğretim çağındaki çocukların eğitim-öğretim gördükleri ve öğretim süresi 8 yıl olan eğitim kurumudur (İlköğretim Kurumları Yönetmeliğı).

Ortaöğretim Okulu: İlköğretim ile yükseköğretim kurumları arasında yer alan, genel okulları, teknik ve meslek okullarını yönetmek görev ve sorumluluğunu yüklenmiş bulunan kuruluş (TDK, 1998: 9. baskı s. 1700).

Öğretmen: Bilgi, görgü ve yaşantısı ile belli dal ve alanlarda başkalarının eğitimine ve gelişimine yardım eden; öğretmenlik mesleğinin öğrenimini bitirerek ya da yeterlilik kazanarak öğretmenlik yapma yetkisini elde etmiş kişidir.

Okul Yöneticisi: Öğretmenlik mesleğinin gerektirdiğı tüm görevlerin yanı sıra okul idaresine ilişkin görev ve sorumlulukları bulunan kişi (MEB, 2006: s.10).

BÖLÜM-2

2.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme ile verilerin toplaması, analizi ve kullanılacak istatistiksel işlemler yer almaktadır.

2.1.1. Araştırmanın Modeli

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim ve ortaöğretim okullarında öğrenci, yönetici ve öğretmenlerin okul kantinleri ile ilgili tercihlerini etkileyen faktörleri ortaya koymayı amaçlayan bu araştırma, değişkenler arasında korelasyonel ve karşılaştırmalı incelemeyi içeren ilişki tarama modelinde olacaktır.

Tarama modeli geçmişte ve hâlen var olan durumu var olduğu şekilde betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır. Korelasyon türü, iki ya da daha çok değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan bir araştırma modelidir (Karasar, 79-81). Karşılaştırmalı (nedensel karşılaştırmalı) ilişki tarama ise bir davranış kalıbının olası nedenlerini, bu kalıba sahip olanlarla olmayanları karşılaştırarak bulmayı amaçlar (Balcı, 265).

2.1.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı 81 ildeki ilköğretim ve ortaöğretim okullarındaki öğrenci, yönetici ve öğretmenlerden oluşmaktadır.

Araştırmanın örneklemini yedi coğrafi bölge ve her bölgeden 2 il oluşturmuştur. İllerin seçiminde Devlet İstatistik Enstitüsünün “İllerin Sosyo Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması” esas alınmıştır. Buna göre İstanbul, Çanakkale, İzmir, Afyon, Ankara, Yozgat, Adana, Kahramanmaraş, Bolu, Gümüşhane, Gaziantep, Şırnak, Elazığ ve Muş örneklem iller olarak belirlenmiştir. Anketler il merkezinde sosyo ekonomik düzeyleri farklı 2 ilköğretim okulunda 6, 7 ve 8. sınıflar ile 2 ortaöğretim okulunda 9, 10 ve 11. sınıflara uygulanmıştır. Okulların seçimi il millî eğitim müdürlüklerine bırakılmıştır. Her sınıfta öğrencilere uygulanacak anket sayısı 14 olarak belirlenmiştir. Her okulda 2 yönetici, 6 öğretmen olmak üzere her ilden 8 yönetici, 24 öğretmen ve 84 öğrenciye anket uygulanmıştır. Yedi bölgede uygulanan anketlerle ilgili dağılım Tablo 2.1’de yer almaktadır.

Tablo 2.1. Anket Uygulanacak İller ve Sayıları

ANKET UYGULANACAK İL	İLKÖĞRETİM				ORTAÖĞRETİM			
	Öğrenci		Yönetici	Öğretmen	Öğrenci		Yönetici	Öğretmen
İSTANBUL	Sınıfı	Anket Sayısı	Anket Sayısı	Anket Sayısı	Sınıfı	Anket Sayısı	Anket Sayısı	Anket Sayısı
	6	14	4	12	9	14	4	12
	7	14			10	14		
	8	14			11	14		
	Toplam	42	4	12	Toplam	42	4	12
ÇANAKKALE	6	14	4	12	9	14	4	12
	7	14			10	14		
	8	14			11	14		
	Toplam	42	4	12	Toplam	42	4	12
	İZMİR	6	14	4	12	9	14	4
7		14	10			14		
8		14	11			14		
Toplam		42	4	12	Toplam	42	4	12
AFYON		6	14	4	12	9	14	4
	7	14	10			14		
	8	14	11			14		
	Toplam	42	4	12	Toplam	42	4	12
	ANKARA	6	14	4	12	9	14	4
7		14	10			14		
8		14	11			14		
Toplam		42	4	12	Toplam	42	4	12
YOZGAT		6	14	4	12	9	14	4
	7	14	10			14		
	8	14	11			14		
	Toplam	42	4	12	Toplam	42	4	12
	ADANA	6	14	4	12	9	14	4
7		14	10			14		
8		14	11			14		
Toplam		42	4	12	Toplam	42	4	12
KAHRAMAN MARAS		6	14	4	12	9	14	4
	7	14	10			14		
	8	14	11			14		
	Toplam	42	4	12	Toplam	42	4	12
	BOLU	6	14	4	12	9	14	4
7		14	10			14		
8		14	11			14		
Toplam		42	4	12	Toplam	42	4	12
GÜMÜŞHANE		6	14	4	12	9	14	4
	7	14	10			14		
	8	14	11			14		
	Toplam	42	4	12	Toplam	42	4	12

GAZİANTEP	6	14	4	12	9	14	4	12
	7	14			10	14		
	8	14			11	14		
	Toplam	42	4	12	Toplam	42	4	12
ŞIRNAK	6	14	4	12	9	14	4	12
	7	14			10	14		
	8	14			11	14		
	Toplam	42	4	12	Toplam	42	4	12
ELAZIĞ	6	14	4	12	9	14	4	12
	7	14			10	14		
	8	14			11	14		
	Toplam	42	4	12	Toplam	42	4	12
MUŞ	6	14	4	12	9	14	4	12
	7	14			10	14		
	8	14			11	14		
	Toplam	42	4	12	Toplam	42	4	12

İlköğretim, ortaöğretim okullarında yönetici ve öğretmenlere uygulanan toplam anket sayısı ile sınıflarda uygulanacak toplam öğrenci anket sayısı, Tablo 2.2.'de yer almaktadır.

Tablo 2.2. İlköğretim ve Ortaöğretimde Öğrenci, Yönetici ve Öğretmenlere Uygulanan Toplam Anket Sayıları

İLKÖĞRETİM				ORTAÖĞRETİM			
Öğrenci		Yönetici	Öğretmen	Öğrenci		Yönetici	Öğretmen
Sınıfı	Anket Sayısı	Anket Sayısı	Anket Sayısı	Sınıfı	Anket Sayısı	Anket Sayısı	Anket Sayısı
6	196	56	168	9	196	56	168
7	196			10	196		
8	196			11	196		
Toplam	588	56	168	Toplam	588	56	168

Örnekleme alınan 14 ilde 112 yönetici, 336 öğretmen ve 1176 öğrenciye toplam 1624 anket ($112+336=448+1176=1624$) uygulanmıştır. Uygulanan anketlerin öğrencilerde 1149'u geçerli kabul edilmiştir. Öğrenci anketlerinin geçerlilik oranı %97.7'dir. Okul yönetici ve öğretmenlerde 441 anket geçerli kabul edilmiş; geçerli anketlerin oranı %98.4'tür.

2.1.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Veri toplamak amacıyla geliştirilen anketler için konuyla ilgili kavramsal literatür taraması yapılmış, kantinlerin işleyişi ile ilgili genelge ve yönetmelikler, kantinlerle ilgili yapılan araştırmalar incelenmiştir. Elde

edilen bu bilgiler doğrultusunda veri toplamak üzere, öğrenciler ile yönetici ve öğretmenler için iki anket formu geliştirilmiştir

(Bk. Ek 1, Ek 2). İlköğretim ve ortaöğretim öğrencileriyle bu okullarda görev yapan yönetici ve öğretmenlerin görüşlerini yansıtacak şekilde hazırlanan sorular uzmanların incelemesine sunulmuştur. Uzmanlarca yapılan değerlendirmeler ve öneriler dikkate alınmış ve anketler üzerinde gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Geliştirilen anketlerin ön uygulaması yapılmış ve yapılan değerlendirmede anketlerin alanda uygulanabileceği kararına varılmıştır.

Anketlerin uygulama esasları, “Anket Uygulama Yönergesi”nde belirlenmiştir (Bk. Ek 3). Anketlerin uygulanmasında il millî eğitim müdürlükleriyle iş birliği yapılmıştır.

2.1.4. Verilerin Analizi

İllerden geri dönen anketler geçerlilik yönünden incelenmiş, yönergeye uygun cevaplandırılmayan anketler değerlendirme kapsamı dışında bırakılmıştır. Geçerli kabul edilen anketlere verilen cevaplar, bilgisayar ortamında SPSS programı kullanılarak analiz edilmiştir. Anketlerde açık uçlu sorulara verilen cevaplarda tekrarlanan görüş ve değerlendirmelerin frekansları hesaplanmış, formlara ait (Form I-II) bilgisayar çıktıları ayrı ayrı hazırlanmış, araştırmanın amaçları doğrultusunda tablolaştırılıp yorumlanarak araştırma raporuna dönüştürülmüştür. Gruplar arasındaki ilişkilerin belirlenmesinde kay-kare metodu, grupların aritmetik ortalamaları arasında 0.05 düzeyinde anlamlı ilişkilerin belirlenmesinde Scheffie testi uygulanmıştır.

BÖLÜM – 3

BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde; Millî Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim ve ortaöğretim okullarındaki kantinlerinin öğrencilerin ihtiyaçlarına ne ölçüde cevap verdiği, kantinlerde hijyenik kurallara ne ölçüde uyulduğu ve satılan malların piyasa fiyatlarına uygunluğuna ilişkin öğrenci, okul yönetici ve öğretmenlerden anketler aracılığı ile toplanan verilerin analizi sonucu ortaya çıkan bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

3.1. GRUPLARLA İLGİLİ BİLGİLER

Bu bölümde, araştırmaya katılan öğrencilerle, yönetici ve öğretmenler hakkında anketlerle elde edilen kişisel bilgiler yer almaktadır.

3.1.1. Grupların Cinsiyetlere Göre Dağılımı

Öğrenci, yönetici ve öğretmenlerin cinsiyetlerine göre dağılımları Tablo 3.1’de yer almaktadır.

Tablo 3.1. Cinsiyete Göre Dağılım

Cinsiyet	Öğrenci		Yönetici-Öğretmen	
	f	%	f	%
K	538	46.9	176	40.5
E	608	53.1	259	59.5
Toplam	1146	100.0	435	100.0

Görüldüğü üzere öğrencilerin %46.9’u kız, %53.1 erkeklerden; yönetici ve öğretmenlerin %45.5’i kadın, %59.5’i erkeklerden meydana gelmektedir.

3.1.2. Grupların Okul Türüne Göre Dağılımı

Ankete katılan öğrencilerle yönetici ve öğretmenlerin okul türüne göre dağılımları Tablo 3.2’de yer almaktadır.

Tablo 3.2. Öğrenci, Yönetici ve Öğretmenlerin Okul Türüne Göre Dağılımı

Okul Türü	Öğrenci		Yönetici-Öğretmen	
	f	%	f	%
İlköğretim	540	47.0	216	49.7
Ortaöğretim	609	53.0	219	50.3
Toplam	1149	100.0	435	100.0

Okul türüne göre öğrencilerin %47'sinin ilköğretim, %53'ünün ortaöğretim okullarında okumakta olduğu görülmektedir.

Yönetici ve öğretmenlerin %49.7'sinin ilköğretim, %50.3'ünün ortaöğretim okullarında görev yapmakta olduğu görülmektedir.

3.1.3. Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı

Anketi cevaplandıran öğrencilerin buldukları sınıflara göre dağılımları Tablo 3.3'te yer almaktadır.

Tablo 3.3. Sınıflara Göre Dağılım

Sınıflar	Öğrenci	
	f	%
6.Sınıf	185	16.2
7. Sınıf	189	16.4
8. Sınıf	176	15.3
9. Sınıf	201	17.5
10. Sınıf	205	17.8
11. Sınıf	193	16.8
Toplam	1149	100.0

Örnekleme alınan illere eşit sayıda anket gönderilmiş ancak dönen anketler aynı sayıda olmadığı için oranlarda farklılık görülmüştür.

3.1.4. Okulun Eğitim Şekli

Öğrenciler, okul yöneticisi ve öğretmenlerin, okullarının öğretim şekline ilişkin bulguları Tablo 3.4'te yer almaktadır.

Tablo 3.4. Grupların Eğitim Şekline Göre Dağılımı

Eğitim şekli	Öğrenci		Yönetici-Öğretmen	
	f	%	f	%
Tam gün	686	59.9	239	55.2
İkili öğretim	459	40.1	194	44.8
Toplam	1145	100.0	433	100.0

Anketi cevaplandıran öğrencilerin %59.9'unun "Tam gün", %40.1'inin "İkili öğretim"de eğitim aldıkları görülmektedir.

Okul yöneticisi ve öğretmenlerin %55.2'si "Tam gün", %44.8'i "İkili öğretim" yapılan okullarda çalışmaktadırlar.

3.1.5 İkili Öğretimde Öğrencilerin Dağılımları

İkili öğretim yapılan okullarda, sabahçı/öğlenci olarak öğretim gören öğrencilerin dağılımları Tablo 3.5'te yer almaktadır.

Tablo 3.5. İkili Öğretimde Öğrencilerin Dağılımları

İkili Öğretimde Dağılım	Öğrenci	
	f	%
Sabahçı	434	76.9
Öğlenci	103	23.1
Toplam	446	100.0

Okullarında "İkili öğretim" yapıldığını belirten 446 öğrencinin %76.9'unun "Sabahçı", %23.1'inin "Öğlenci" olduğu görülmektedir.

3.1.6 Öğrencilerin Ailelerindeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımları

Ailelerindeki çocuk sayısına göre öğrencilerin dağılımları Tablo 3.6'da yer almaktadır.

Tablo 3.6. Öğrencilerin Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımları

Ailedeki Çocuk Sayısı	Öğrenci	
	f	%
1 çocuk	73	6.5
2 çocuk	376	33.6
3 çocuk	279	24.9
4 çocuk	174	15.5
5 çocuk ve daha fazla	217	19.4
Toplam	1119	100.0

Tabloya göre öğrenci ailelerinin %6.5'inin "1", %33.6'sının "2", %24.9'unun "3", %15.5'inin "4", % 19.4'ünün "5 ve daha fazla" çocuğa sahip oldukları görülmektedir. Buna göre ailelerin beşte üçünün 3 ve üçten fazla çocuk sahibi oldukları görülmektedir.

3.1.7 Öğrencilerin Anne ve Babalarının Öğrenim Durumları

Tablo 3.7'de öğrencilerin ebeveynlerinin öğretim durumlarına ilişkin görüşleri yer almaktadır.

Tablo 3.7. Anne ve Babalarının Öğrenim Durumları

Öğrenim Durumu	Anne		Baba	
	f	%	f	%
Okuryazar değil	170	15.5	38	3.5
Okuryazar	72	6.6	83	7.7
İlkokul mezunu	435	39.5	298	27.5
Ortaokul mezunu	128	11.6	163	15.0
Lise mezunu	176	16.0	250	23.1
Yüksekokul mezunu	61	5.5	150	13.8
Fakülte mezunu	53	4.8	91	8.4
Lisans/Doktora	6	0.5	11	1.0
Toplam	1101	100.0	1084	100.0

Tablo incelendiğinde öğrencilerin annelerinin %15.5'nin, babalarının %3.5'inin "Okur yazar değil"; annelerin %6.6'sı, babaların %7.7'sinin "Okuryazar"; annelerin %39.5'inin, babaların %27.5'inin "İlkokul mezunu"; annelerin %11.6'sı, babaların %15'inin "Ortaokul

mezunu”; annelerin %16’sı, babaların %23.1’inin “Lise mezunu; annelerin %10.8’i, babaların %23.2’sinin “Yüksekokul ve üzeri” mezunu oldukları görülmektedir.

Annelerin eğitim seviyesi babalara göre belirgin bir düşüş göstermektedir. Annelerin yaklaşık yarısının eğitim seviyesi okuryazar ve ilköğretim mezunu olduğu, 1/7’sinin ise okuryazar olmadığı görülmektedir.

3.1.8. Ailelerinin Ortalama Aylık Geliri

Öğrencilerin ailelerinin ortalama aylık gelirlerine ilişkin belirttikleri görüşler Tablo 3.8’de yer almaktadır.

Tablo 3.8. Öğrencilerin Ailelerinin Ortalama Aylık Geliri

Ailelerin Aylık Geliri	Öğrenci	
	f	%
500 YTL.’den az	210	19.2
501-750 YTL.	216	19.7
751-1000 YTL.	256	23.4
1001-1250 YTL.	147	13.4
1251-1500 YTL.	101	9.2
1501-1750 YTL.	38	3.5
1751-2000 YTL.	55	5.0
2000 YTL’ den fazla	72	6.6
Toplam	1095	100.0

Tabloya göre, ilköğretim ve ortaöğretime devam eden öğrencilerin ailelerinin %19.2’sinin “500 YTL’ den az”, %19.7’sinin “501-750 YTL.”, %23.4’ünün 751-1000 YTL.”, % 24.7’sinin “1000 YTL. ve üzeri” ortalama aylık gelirleri olduğu görülmektedir

Bu sonuçlara göre öğrencilerin ailelerinin 1/5’inin gelirinin 500YTL ve altında olduğu görülmektedir. Bu ailelerin ya asgari bir ücretle çalıştığı ya da düzenli bir gelire sahip olmadığı anlaşılmaktadır. Ailelerin yarısının ise 500 ile 1000 YTL arasında ortalama aylık gelire sahip olduğu görülmektedir.

3.1.9 Öğrencilere Verilen Harçlık

Aileleri tarafından günlük olarak verilen harçlık miktarına ilişkin öğrenci görüşleri Tablo 3.9’da yer almaktadır.

Tablo 3.9. Öğrencilere Ailelerinin Günlük Verdiği Harçlık Miktarı

Verilen Harçlık Miktarı	Öğrenci	
	f	%
Hiç verilmiyor	172	15.5
5 YTL. ve altı	797	71.9
6-10 YTL.	107	9.6
11-15 YTL.	21	1.9
16-20 YTL.	4	0.4
21 YTL. Ve üzeri	8	0.7
Toplam	1109	100.0

Kendilerine verilen harçlık miktarına ilişkin olarak öğrencilerin %15.5’i “hiç verilmiyor”, %71.9’u “5 YTL altı”, %12.6’sı “6 YTL ve üzeri veriliyor” görüşünü belirtmişlerdir.

Yaklaşık altı öğrenciden birinin, anne-babasından harçlık alamaması dikkat çeken bir durum olarak görülmektedir.

3.1.10. Öğrencilerin Harçlıklarını Kantinde Harcaması

Tablo 3.10’da, öğrencilerin kendilerine aileleri tarafından günlük olarak verilen harçlıklarından, okul kantinlerinde yaptıkları harcama miktarına ilişkin görüşleri yer almaktadır.

Tablo 3.10. Öğrencilerin Günlük Harçlıklarından Okul Kantininde Yaptıkları Harcamalar

Harçlığı Kantinde Harcama Miktarı	Öğrenci	
	f	%
Hiç birini	170	15.5
1/4’ünü	278	25.2
Yarısını	373	33.8
Yarıdan fazlasını	179	16.2
Tamamını	103	9.3
Toplam	1103	100.0

İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin %15.5'i ailelerinin kendilerine verdiği harçlıklarının “Hiç birini” harcamadıklarını, %25.2'si “1/4'ünü”, %33.8'i “Yarısını” ve %25.5'i de “Yarıdan fazlası veya tamamını” okul kantininde harcadıklarını belirtmektedirler.

Bu sonuçlara göre, okul kantinlerinden yaklaşık 6 öğrenciden 1'inin kantinlerden alışveriş yapmadığı görülmektedir.

3.1.11. Öğrencilerin Kahvaltı Yaparak Okula Gelmesi

İkili öğretim yapılan okullarda sabahçı öğrencilerin “Okula kahvaltı yaparak gelip gelmedikleri”ne ilişkin soruya, verdikleri cevaplara ait görüşler Tablo 3.11’de yer almaktadır.

Tablo 3.11. Sabahçı Öğrencilerin Okula Kahvaltı Yaparak Gelme Durumları

Okula Kahvaltı Yaparak Gelme	Öğrenci	
	f	%
Her sabah kahvaltı yaparak gelirim.	159	47.6
Bazı sabahlar kahvaltı yaparak gelirim.	100	29.9
Kahvaltı yapmadan gelirim.	75	22.5
Toplam	334	100.0

Sabahçı olduğunu belirten 435 öğrencinin 334'i bu soruya cevap vermiştir. Bunların %47.6'sı “Her sabah kahvaltı yaparak gelirim”, %29.9'u “Bazı sabahlar kahvaltı yaparak gelirim”, % 22.5'i “Kahvaltı yapmadan gelirim” görüşünü belirtmişlerdir.

Okullarında ikili öğretim yapılan ve sabahçı olduklarını belirten öğrencilerin beşte birinin okullarına kahvaltı yapmadan geldikleri görülmektedir.

3.2. ÖĞRENCİLERİN KANTİNDEN ALDIKLARI YİYECEK ve İÇECEKLER

Bu bölümde, okul kantinlerinde öğrenciler tarafından en çok satın alınıp tüketilen yiyecek ve içeceklere ait öğrenci, okul yöneticisi ve öğretmen görüşleri yer almaktadır.

3.2.1. Öğrencilerin Kantinden Tükettiği Yiyecekler

Öğrencilerin okul kantinlerinden en çok satın aldıkları yiyecekler konusundaki öğrenci, yönetici ve öğretmen görüşleri Tablo 3.12’de yer almaktadır.

Tablo 3.12. Öğrencilerin Okul Kantinlerinde En Çok Tükettiği Yiyecekler*

Sıra No	Tüketilen Yiyecekler	Öğrenci		Tüketilen Yiyecekler	Yönetici ve Öğretmen	
		f	%**		f	%
1	Simit	666	58.0	Simit	367	83.2
2	Çikolata	585	50.9	Tost	262	59.4
3	Bisküvi	524	45.6	Poğaç	234	53.1
4	Poğaç	457	39.8	Bisküvi	213	48.3
5	Tost	432	37.6	Çikolata	209	47.4
6	Cips	367	31.9	Cips	194	44.0
7	Kraker	294	25.6	Kraker	161	36.5
8	Gofret	290	25.2	Gofret	109	24.7
9	Lolipop şeker	234	20.4	Lolipop şeker	88	20.0
10	Çiklet	223	19.4	Hamburger	78	17.7
11	Hamburger	187	16.3	Ekmek arası patates	68	15.4
12	Sandviç	142	12.2	Ekmek arası köfte	63	14.3
13	Ekmek arası köfte	123	10.7	Çiklet	45	10.2
14	Ekmek arası patates	118	10.3	Sandviç	39	8.8
15	Ekmek arası tavuk döner	90	7.8	Ekmek arası tavuk döner	28	6.3
16	Ekmek arası sucuk	55	4.8	Gözleme	18	4.1
17	Ekmek arası et döner	52	4.5	Ekmek arası et döner	12	2.7
18	Ekmek arası salam	47	4.1	Diğer	12	2.7
19	Diğer	46	4.0	Ekmek arası sucuk	8	1.8
20	Gözleme	45	3.9	Ekmek arası salam	8	1.8
21	Pizza	33	2.9	Pide	3	0.7
22	Pide	21	1.8	Lahmacun	3	0.7
23	Lahmacun	21	1.8	Ekmek arası peynir	3	0.7
24	Ekmek arası peynir	20	1.7	Pizza	2	0.5
25	Ekmek arası Rus salatası	17	1.5	Ekmek arası Rus salatası	0	0
Toplam		5089			2227	

*: Bu soruya birden fazla görüş belirtilmiştir.

** : Her yiyeceğin yüzdesi; cevap veren öğrenci, yönetici ve öğretmenlerin toplam sayısına oranıdır (örnek, simit: $666/1149=0.58$, $367/441=83.2$).

Öğrencilerin okul kantinlerinden en çok alıp tükettikleri sekiz yiyeceğin; “Simit” (%58.0), “Çikolata” (%50.9), “Bisküvi” (%45.6), “Poğaç” (%39.8), “Tost” (%37.6), “Cips” (%31.9), “Kraker” (%25.6), “Gofret” (%25.2) olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %4’ü mevcut yiyeceklerin dışında “Diğer” görüşünde “Patlayan şeker”, “Kek”, “Pilav”, “Makarna” ve “Dondurma” tükettiklerini belirtmişlerdir.

Yönetici ve öğretmenler, kantinlerden öğrencilerin en çok aldıkları yiyeceklerin; simit (83.2), tost (59.4), poğaç (53.1), bisküvi (48.3), çikolata (47.4), cips (44.0), kraker (36.5) ve

gofret (%24.7) olduğunu belirtmişlerdir. Yüzde 2.7'lik “Diğer” görüşünde ise kek ve pilav yer almaktadır.

Yönetici ve öğretmenlere göre de okul kantinlerinden öğrencilerin en çok tükettiği sekiz yiyeceğin, sıralaması değişik olsa da öğrencilerin belirttikleri yiyeceklerle aynı olduğu görülmektedir.

3.2.2. Öğrencilerin Kantinden Tükettiği İçecekler

Tablo 3.13'te, öğrencilerin okul kantinlerinden en çok satın aldıkları içeceklere ilişkin öğrenci, yönetici ve öğretmenlerin görüşleri yer almaktadır.

Tablo 3.13. Öğrencilerin Okul Kantinlerinde En Çok Tükettiği İçecekler*

Sıra No	Tüketilen İçecekler	Öğrenci		Tüketilen İçecekler	Yönetici ve Öğretmen	
		f	%**		f	%
1	Su	640	55.7	Kola	359	81.4
2	Kola	543	47.3	Su	289	65.5
3	Meyve suyu (Meyve aromalı)	375	32.6	Meyve suyu (Meyve aromalı)	259	58.7
4	Ayran	370	32.2	Ayran	245	55.6
5	Çay	352	30.6	Çay	226	51.2
6	Meyve suyu (Doğal/Nektar)	346	30.1	Meyve suyu (Doğal/Nektar)	206	46.7
7	Sade gazoz	132	11.5	Sade gazoz	119	27.0
8	Hazır kahve	131	11.4	Meyve aromalı gazoz	108	24.5
9	Meyve aromalı gazoz	105	9.1	Hazır kahve	61	13.8
10	Maden suyu	64	5.6	Meyveli süt	53	12.0
11	Meyveli süt	63	5.5	Maden suyu	44	10.0
12	Sade süt	51	4.4	Sade süt	15	3.4
13	Diğer	47	4.1	Diğer	13	2.9
14	Yoğurt	28	2.4	Yoğurt	8	1.8
Toplam		3247		Toplam	2005	

*: Bu soruya birden fazla görüş belirtilmiştir.

** : Her içeceğin yüzdesi; cevap veren öğrenci, yönetici ve öğretmenlerin toplam sayısına oranıdır (Örnek, Su: $640/1149=55.7$, Kola: $359/441=0.81.4$).

Öğrencilerin okul kantinlerinden en çok satın alıp tükettikleri altı içeceğin; “Su” (%55.7), “Kola” (%47.3), “Meyve suyu (meyve aromalı)” (%32.6), “Ayran” (%32.2), “Çay” (%30.6) ve “Meyve suyu (doğal nektar)” (%30.1)’olduğu görülmektedir. Öğrencilerin, mevcut içeceklerin dışında %4.1’i “Diğer” görüşünde “Kakaolu süt”, “Salep” ve “Ice tea” içmektedirler.

Okul yöneticileri ve öğretmenler, öğrencilerin kantinlerden en çok tükettikleri içeceklerin “Kola” (81.4), “Su” (65.5), “Meyve suyu(Meyve aromalı)” (58.7), “Ayran” (55.6), “Çay” (51.2), “Meyve suyu (Doğal/Nektar)” olduğunu belirtmişlerdir. Yüzde 2.7’lik “Diğer” görüşünde ise “Salep” ve “Ice tea” içtikleri görülmektedir.

Yönetici ve öğretmenlerin gözlemlerinden elde edilen bulgulara göre öğrencilerin en çok tükettiği altı içeceğin (su ile kolanın sıralaması hariç), öğrencilerin belirttiği içeceklerle aynı olduğu görülmektedir.

Suyun, insan hayatının temel gereksimi olduğu için ilk sırada yer alması tabii bir durumdur. Bu dikkate alınmadığında kola öğrenciler tarafından en çok tüketilen içeceklerdendir. Bu ürünün tüketiminin bu kadar fazla olmasının, ürünün reklam ve dağıtım ağının yaygın olması veya öğrencilerde damak tadı alışkanlığı kazandırmasının önemli rol oynadığı düşünülebilir. Doğal meyve suyu yerine meyve aromalı meyve suyunun öğrenciler tarafından daha çok tercih edilmesinin ise, fiyatının daha ekonomik olmasından kaynaklandığı düşünülebilir.

3.3. KANTİNLERDEN ALINAN YİYECEK ve İÇECEKLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu bölümde, öğrenciler tarafından kantinlerden alınan yiyecek ve içeceklerin cinsiyet, okul düzeyi, anne-babanın eğitim ve gelir düzeyi değişkenleri bakımından değerlendirilmesi yapılmıştır.

3.3.1. Kantinden Alınan Yiyeceklerin Cinsiyete Göre Değerlendirilmesi

Tablo 3.14’te ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin kantinlerden satın almış oldukları yiyeceklerin cinsiyete göre bir farkının olup olmadığına ilişkin değerlendirmeler yer almaktadır.

Öğrencilerin okul kantininden aldıkları yiyecekler arasında bulunan çikolata, poğaça, lollipop şeker, çiklet, ekmek arası köfte, ekmek arası patates, ekmek arası tavuk döner, ekmek arası salam ve pidede cinsiyete göre fark görülmektedir ($P<0.05$). Kız öğrenciler “Çikolata” (%61.3), “Lollipop şeker” (%24.6), ve “Çiklet” (%23.0)’i daha çok tüketirken; erkek öğrencilerin “Poğaça” (%43.8), “Ekmek arası köfte” (%13.0), “Ekmek arası patates” (%12.3), “Ekmek arası tavuk döner” (%10.7), Ekmek arası salam” (%5.4)’ı kız öğrencilere göre daha çok tükettikleri görülmektedir.

Bulgulara göre kız öğrenciler tatlı türü yiyecekleri daha çok satın alırken erkek öğrenciler ekmeğe satılan gıdaları tercih etmektedirler.

Tablo 3.14. Öğrencilerin Kantinden Aldıkları Yiyeceklerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Kantindeki Yiyecekler	Cinsiyet				X ²	p
	Kız		Erkek			
	f	%	f	%		
Simit	279	51.9	345	56.7	2.746	0.098
Çikolata	330	61.3	254	41.8	43.707	0.000*
Bisküvi	253	47.0	270	44.4	0.789	0.375
Poğaç	190	35.3	266	43.8	8.475	0.004*
Tost	198	36.8	233	38.3	0.281	0.596
Cips	183	34.0	182	29.9	2.190	0.139
Kraker	145	27.0	148	24.3	1.059	0.303
Gofret	132	24.5	158	26.0	0.318	0.573
Lolipop şeker	132	24.6	102	16.8	10.682	0.001*
Çiklet	124	23.0	98	16.1	8.776	0.003*
Hamburger	79	14.7	107	17.6	1.783	0.182
Sandviç	60	11.2	81	13.3	1.246	0.264
Ekmeğe arası köfte	44	8.2	79	13.0	6.907	0.009*
Ekmeğe arası patates	43	8.0	75	12.3	8.829	0.016*
Ekmeğe arası tavuk döner	25	4.6	65	10.7	14.408	0.000*
Ekmeğe arası sucuk	19	3.5	36	5.9	3.564	0.059
Ekmeğe arası et döner	19	3.5	32	5.3	2.013	0.156
Ekmeğe arası salam	14	2.6	33	5.4	5.821	0.016*
Diğer	26	4.8	20	3.3	1.749	0.186
Gözleme	17	3.2	27	4.4	1.269	0.260
Pizza	9	1.7	24	3.9	5.280	0.022*
Pide	0	0	20	3.3	18.012	0.000*
Lahmacun	4	.7	17	2.8	6.685	0.010*
Ekmeğe arası peynir	3	.6	17	2.8	8.338	0.004*
Ekmeğe arası Rus salatası	3	.6	14	2.3	5.927	0.015

*: p<0.05 olasılık düzeyinde manidar

3.3.2. Kantinden Alınan İçeceklerin Cinsiyete Göre Değerlendirilmesi

Öğrencilerin kantinden satın almış oldukları içeceklerin, cinsiyete göre bir farklılığının bulunup bulunmadığına ilişkin öğrencilere ait değerlendirme, Tablo 3.15'te yer almaktadır.

Tablo 3.15. Öğrencilerin Kantinlerden Aldıkları İçeceklerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Öğrencilerin Aldıkları İçecekler	Cinsiyet				X ²	p
	Kız		Erkek			
	f	%	f	%		
Su	327	60.9	312	51.6	10.607	0.001*
Kola	224	41.6	319	52.5	13.431	0.000*
Meyve suyu (Meyve aromalı)	167	31.0	207	34.0	1.173	0.279
Ayran	170	31.6	199	32.7	0.167	0.682
Çay	136	25.3	216	35.5	14.085	0.000*
Meyve suyu (Doğal/Nektar)	160	29.7	186	30.6	0.098	0.754
Sade gazoz	52	9.7	80	13.2	3.416	0.065
Hazır kahve	64	11.9	67	11.0	0.216	0.642
Meyve aromalı gazoz	38	7.1	67	11.0	5.369	0.021*
Maden suyu	20	3.7	44	7.2	6.705	0.010*
Meyveli süt	32	5.9	31	5.1	0.396	0.529
Sade süt	25	4.6	26	4.3	0.092	0.761
Diğer	16	3.0	31	5.1	3.185	0.074
Yoğurt	7	1.3	21	3.5	5.550	0.018*

*: p<0.05 olasılık düzeyinde manidar

İlköğretim ve ortaöğretim okulu öğrencilerin okul kantininden aldıkları içeceklerden su, kola, çay, meyve aromalı gazoz, maden suyu, yoğurt arasında cinsiyete göre fark görülmektedir (P<0.05). Kız öğrenciler erkeklere göre en çok “Su” (%60.9)’yu tüketirken; erkek öğrencilerin “Kola” (%52.5), “Çay” (%35.5), Meyve aromalı gazoz) (%11.0), “Maden suyu” (%7.2) ve yoğurt (%3.5)’u kız öğrencilerden daha fazla tüketmektedirler.

Cinsiyetler bazında kız öğrenciler suyu tercih ederken erkek öğrenciler sıcak içecekler ile asitli içecekleri tercih etmektedirler.

3.3.3. Kantinden Alınan Yiyeceklerin Eğitim Düzeylerine Göre Değerlendirilmesi

Öğrencilerin okul kantininden satın almış oldukları yiyeceklerin, eğitim düzeylerine göre bir farkının olup olmadığına ilişkin öğrenci değerlendirmeleri Tablo 3.16’da yer almaktadır.

Tablo 3.16. İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Okul Kantinlerinden Aldıkları Yiyeceklerin Dağılımı

Öğrencilerin Aldıkları Yiyecekler	Eğitim Düzeyi				X ²	p
	İlköğretim		Ortaöğretim			
	f	%	f	%		
Simit	325	60.2	301	49.4	13.362	0.000*
Çikolata	276	51.1	309	50.7	0.016	0.900
Bisküvi	242	44.8	282	46.3	0.256	0.613
Poğaç	190	35.2	267	43.8	8.955	0.003*
Tost	215	39.8	217	35.6	2.134	0.144
Cips	216	40.0	151	24.8	30.440	0.000*
Kraker	171	31.7	123	20.2	19.947	0.000*
Gofret	161	29.8	129	21.2	11.304	0.001*
Lolipop şeker	144	26.7	90	14.8	25.109	0.000*
Çiklet	79	14.4	145	23.8	16.049	0.000*
Hamburger	108	20.0	79	13.0	10.375	0.001*
Sandviç	66	12.2	76	12.5	0.017	0.895
Ekmek arası köfte	33	6.1	90	14.8	22.492	0.000*
Ekmek arası patates	50	9.3	68	11.2	1.129	0.288
Ekmek arası tavuk döner	20	3.7	70	11.5	24.062	0.000*
Ekmek arası sucuk	23	4.3	32	5.3	0.621	0.431
Ekmek arası et döner	20	3.7	32	5.3	1.593	0.207
Ekmek arası salam	26	4.8	21	3.5	1.349	0.245
Diğer	27	5.0	19	3.1	2.614	0.106
Gözleme	9	1.7	36	5.9	13.704	0.000*
Pizza	13	2.4	20	3.3	0.789	0.375
Pide	7	1.3	14	2.3	1.603	0.205
Lahmacun	5	.9	17	2.8	5.304	0.021*
Ekmek arası peynir	9	1.7	11	1.8	0.032	0.857
Ekmek arası Rus salatası	4	.7	13	2.1	3.827	0.050*

*: p<0.05 olasılık düzeyinde manidar

Öğrencilerin öğretim düzeyine göre okul kantinlerinden aldıkları yiyeceklere baktığımızda simit, poğaç, cips, gofret, lolipop şeker, çiklet, hamburger, ekmek arası köfte, ekmek arası tavuk döner, gözleme, lahmacun arasında bir farkın bulunduğu görülmektedir (p<0.05). İlköğretim öğrencileri “Simit” (%60.2), “Cips” (%40.0), “Gofret” (%29.8), “Lolipop şeker” (%26.7), “Hamburger” (%20.0)’i ortaöğretim öğrencilerine göre daha çok tüketirken; ortaöğretim öğrencileri “Poğaç” (%43.8), “Çiklet” (%23.8) ”Ekmek arası köfte” (%14.8), “Ekmek arası tavuk döner” (%11.5), “Gözleme” (%5.9) ve “Ekmek arası Rus salatası” (%2.8)’ni ilköğretim okulu öğrencilerinden daha fazla tükettikleri görülmektedir.

İlköğretim öğrencileri karın doyurma için simidi ve şekerli yiyecekleri tercih ederken ortaöğretim öğrencileri unlu mamuller ve ekmek arası yiyecekleri tercih etmektedirler.

3.3.4. Kantinden Alınan İçeceklerin Eğitim Düzeylerine Göre Değerlendirilmesi

İlköğretim ve ortaöğretim öğrencileri arasında okul kantinlerinden satın almış oldukları içecekler açısından bir ilişki bulunup bulunmadığıyla ilgili değerlendirme Tablo 3.17’de yer almaktadır.

Tablo 3.17. İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Okul Kantinlerinden Aldıkları İçeceklerin Dağılımı

Öğrencilerin Aldıkları İçecekler	Eğitim Düzeyi				X ²	p
	İlköğretim		Ortaöğretim			
	f	%	f	%		
Su	288	53.3	352	57.9	2.412	0.120
Kola	258	47.8	285	46.8	0.110	0.740
Meyve suyu (Meyve aromalı)	206	38.1	169	27.9	14.075	0.000*
Ayran	183	33.9	187	30.7	1.328	0.249
Çay	75	13.9	277	45.5	13.456	0.000*
Meyve suyu (Doğal/Nektar)	191	35.4	155	25.5	13.380	0.000*
Sade gazoz	79	14.4	54	8.9	8.756	0.003*
Hazır kahve	19	3.5	112	18.4	62.671	0.000*
Meyve aromalı gazoz	54	10.0	51	8.4	0.911	0.340
Maden suyu	24	4.4	40	6.6	2.454	0.117
Meyveli süt	33	6.4	30	4.9	0.776	0.379
Sade süt	29	5.4	22	3.6	2.085	0.149
Diğer	14	2.6	33	5.4	5.879	0.015*
Yoğurt	14	2.6	14	2.3	0.104	0.747

*: p<0.05 olasılık düzeyinde manidar

İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin okul kantinlerinden satın almış oldukları içeceklerden altı tanesinde öğretim düzeyine bağlı olarak anlamlı bir fark görülmektedir (p<0.05). Bu içecekler: meyve suyu (meyve aromalı), çay, meyve suyu (doğal/nektar), sade gazoz ve hazır kahvedir. İlköğretim öğrencileri “Meyve suyu (meyve aromalı)” (%38.1), “Meyve suyu (doğal/ nektar)” (%35.4), “Sade gazoz” (%14.4)’u ortaöğretim öğrencilerinden daha çok tüketmektedirler. Ortaöğretim öğrencilerinin ise; “Çay” (%45.5), “Hazır kahve” (%18.4) ve “Sade süt” (%5.4)’ü ilköğretim öğrencilerinden daha çok tükettikleri görülmektedir.

Okul kantinlerinden ilköğretim öğrencileri soğuk içecekleri tüketirken ortaöğretim öğrencileri sıcak içecekleri daha çok tüketmektedirler.

3.3.5. Kantinden Alınan Yiyeceklerin Okulun Öğretim Şekline Göre Değerlendirilmesi

Öğrencilerin okul kantininden satın almış oldukları yiyeceklerin, okulun öğretim şekline göre bir farklılığının olup olmadığına ilişkin değerlendirme Tablo 3.18’de yer almaktadır.

Tablo 3.18. Öğrencilerin Okul Kantinlerinden Aldıkları Yiyeceklerin, Okulun Öğretim Şekline Göre Dağılımı

Öğrencilerin Aldıkları Yiyecekler	Öğretim Şekli				X ²	p
	Tam Gün		İkili Öğretim			
	f	%	f	%		
Simit	327	47.7	296	64.5	31.366	0.000*
Çikolata	356	51.9	227	49.5	0.655	0.418
Bisküvi	307	44.8	216	47.1	0.590	0.443
Poğaç	303	44.2	153	33.3	13.473	0.000*
Tost	271	39.5	159	34.6	2.774	0.096
Cips	192	28.0	175	38.1	12.978	0.000*
Kraker	165	24.1	129	28.2	2.434	0.119
Gofret	177	25.8	113	24.6	0.203	0.652
Lolipop şeker	130	19.0	103	22.5	2.120	0.145
Çiklet	150	21.9	73	15.9	6.232	0.013*
Hamburger	120	17.5	66	14.4	1.959	0.162
Sandviç	94	13.7	48	10.5	2.666	0.103
Ekmek arası köfte	102	14.9	21	4.6	30.390	0.000*
Ekmek arası patates	64	9.3	54	11.8	1.764	0.184
Ekmek arası tavuk döner	73	10.6	17	3.7	18.276	0.000*
Ekmek arası sucuk	40	5.8	15	3.3	3.890	0.049*
Ekmek arası et döner	40	5.8	12	2.6	6.563	0.010*
Ekmek arası salam	39	5.7	8	1.7	10.813	0.001*
Diğer	22	3.2	24	5.2	2.897	0.089
Gözleme	35	5.1	10	2.2	6.225	0.013*
Pizza	23	3.4	10	2.2	1.354	0.245
Pide	14	2.0	7	1.5	0.406	0.524
Lahmacun	12	1.7	9	2.0	0.068	0.794
Ekmek arası peynir	13	1.9	7	1.5	0.211	0.646
Ekmek arası Rus salatası	8	1.2	8	1.8	0.674	0.412

*: p<0.05 olasılık düzeyinde manidar

Okulları tam gün olan öğrenciler; ”Poğaç” (%44.2), “Çiklet” (%21.9), ”Ekmek arası köfte” (%14.9), “Ekmek arası tavuk döner” (%10.6), ”Ekmek arası et döner” (%5.8), “Ekmek arası salam” (%5.7), “Gözleme” (%5.1)’yi ikili öğretim yapan okullardaki öğrencilerden daha

fazla tükettikleri gözlenirken; ikili öğretim öğrencileri “Simit” (%64.5) ile “Cips” (%38.1)’i tam gün öğretim yapan öğrencilerden daha fazla tüketmektedirler.

Okul kantinlerinden öğrencilerinin öğrenim gördükleri okulların öğretim şekline göre simit, poğaç, cips, gofret, çiklet, ekmek arası köfte, ekmek arası tavuk döner, arası et döner, ekmek arası salam ve gözleme satın alma durumları arasında bir uyumsuzluğun bulunduğu görülmektedir ($p < 0.05$).

İkili öğretimin yapıldığı okullarda öğrenciler, kantinlerden açlığını giderici amaçlı simit ve cips tüketirken tam gün eğitim yapılan okullarda öğrencilerin, karınlarını doymayı unlu mamuller ve ekmek arası yiyeceklerle yapmaktadırlar.

3.3.6. Kantinden Alınan İçeceklerin Okulun Öğretim Şekline Göre Değerlendirilmesi

İlk ve ortaöğretim okullarında, öğrencilerin okul kantinlerinden satın almış oldukları içeceklerin, okulun öğretim şekline göre bir farkının bulunup bulunmadığına ilişkin değerlendirme Tablo 3.19’da yer almaktadır.

Tablo 3.19. Öğrencilerin Okul Kantinlerinden Aldıkları İçeceklerin, Okulun Öğretim Şekline Göre Dağılımı

Öğrencilerin Aldıkları İçecekler	Öğretim Şekli				X ²	p
	Tam Gün		İkili Öğretim			
	f	%	f	%		
Su	400	58.3	238	52.0	4.481	0.034*
Kola	339	49.4	202	44.0	3.227	0.072
Meyve suyu (Meyve aromalı)	217	31.6	157	34.2	0.827	0.363
Ayran	216	31.5	153	33.3	0.429	0.512
Çay	250	36.4	102	22.2	26.121	0.000*
Meyve suyu (Doğal/Nektar)	194	28.3	150	32.7	2.533	0.111
Sade gazoz	83	12.1	48	10.5	0.731	0.392
Hazır kahve	109	15.9	20	4.4	36.582	0.000*
Meyve aromalı gazoz	62	9.0	42	9.2	0.004	0.948
Maden suyu	46	6.7	17	3.7	4.766	0.029*
Meyveli süt	36	5.2	26	5.7	0.093	0.760
Sade süt	34	5.0	17	3.7	1.014	0.314
Diğer	32	4.7	14	3.1	1.912	0.167
Yoğurt	16	2.3	10	2.2	0.029	0.864

*: $p < 0.05$ olasılık düzeyinde manidar

Tabloya göre, ilköğretim ve ortaöğretim okulu öğrencilerinin okul kantinlerinden satın almış oldukları içeceklerden su, çay, hazır kahve ve maden suyunda okulun öğretim şekline bağlı olarak anlamlı bir fark görülmektedir ($p<0.05$). Okulda tam gün eğitim gören öğrenciler “Su” (%58.3), “Çay” (%36.4), “Hazır kahve” (%15.9), “Maden suyu” (%6.7)’nu ikili öğretim yapılan okul öğrencilerinden daha fazla tüketmektedirler.

Su ve sıcak içeceklerin tam gün eğitim yapılan okullarda daha çok tüketilmesi; öğrencilerin okulda daha fazla kalmasından ve açlığını bastırma amaçlı tükettiklerini düşündürebilir.

3.7.7. Öğrenci Annelerinin Eğitim Düzeyine Göre, Çocuklarının Okul Kantininden Aldıkları Yiyecekleri Onaylamalarına İlişkin Öğrenci Değerlendirmeleri

Öğrencilere annelerinin eğitim durumu ile ilgili soru sorulmuş, bununla ilgili öğrenci görüşleri Tablo 3.7’de yer almıştır. Öğrencilerin okul kantinlerinden satın almış oldukları yiyeceklere annelerinin onay vermesinde, eğitim düzeylerinin bir farkı bulunup bulunmadığına ilişkin öğrenci değerlendirmeleri ise Tablo 3.20’de yer almaktadır.

Tablo 3.20. Annelerin Eğitim Düzeylerine Göre, Çocuklarının Okul Kantininden Aldıkları Yiyecekleri Onaylamalarına İlişkin Öğrencilerin Değerlendirmeleri

Öğrencilerin Kantinden Aldıkları Yiyecekler	Annenin Eğitim Düzeyi																X ²	P
	Okur Yazar Değil		Okur Yazar		İlkokul Mezunu		Ortaokul Mezunu		Lise Mezunu		Yüksekokul Mezunu		Fakülte Mezunu		Lisansüstü / Doktora			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Simit	123	72,4	39	54,2	245	56,3	60	46,9	84	47,7	20	32,8	17	32,1	3	50,0	50,650	0,000*
Çikolata	82	48,2	32	44,4	216	49,7	70	54,7	92	52,3	34	55,7	36	67,9	3	50,0	9,467	0,221
Bisküvi	90	52,9	29	40,3	196	45,1	64	50,0	83	47,2	13	21,3	26	49,1	3	50,0	20,521	0,005*
Poğaç	82	48,2	32	44,4	187	43,0	55	43,0	49	27,8	15	24,6	16	30,2	1	16,7	27,879	0,000*
Tost	44	25,9	24	33,3	162	37,2	58	45,3	64	36,4	29	47,5	26	49,1	2	33,3	19,470	0,007*
Cips	67	39,4	25	34,7	124	28,5	48	37,5	53	30,1	15	24,6	20	37,7	3	50,0	12,200	0,094
Kraker	48	28,2	19	26,4	101	23,2	41	32,0	45	25,7	12	19,7	13	24,5	1	16,7	6,139	0,524
Gofret	41	24,1	17	23,6	108	24,8	42	32,8	50	28,4	11	18,0	14	26,4	0	0,0	8,594	0,283
Lolipop Şeker	38	22,4	17	23,6	91	20,9	23	18,0	29	16,6	13	21,3	12	22,6	1	16,7	3,224	0,863
Çiklet	35	20,6	13	18,1	73	16,8	25	19,5	34	19,3	13	21,3	19	35,8	4	66,7	19,830	0,006*
Hamburger	13	7,6	11	15,3	61	14,0	24	18,8	41	23,3	18	29,5	16	30,2	1	16,7	32,210	0,000*
Sandviç	7	4,1	11	15,3	42	9,7	21	16,4	30	17,0	11	18,0	12	22,6	2	33,3	29,103	0,000*
Ekmek Arası Köfte	3	1,8	8	11,1	43	9,9	20	15,6	27	15,3	4	6,6	12	22,6	1	16,7	30,920	0,000*
Ekmek Arası Patates	11	6,5	3	4,2	37	8,5	15	11,7	24	13,6	5	9,4	5	9,4	2	33,3	13,241	0,066
Ekmek Arası Tavuk Döner	12	7,1	5	6,9	29	6,7	13	10,2	11	6,3	4	6,6	13	24,5	3	50,0	36,363	0,000*
Ekmek Arası Sucuk	3	1,8	3	4,2	24	5,5	4	3,1	14	8,0	0	0,0	4	7,5	1	16,7	14,379	0,045*
Ekmek Arası Et Döner	3	1,8	3	4,2	18	4,1	9	7,0	11	6,3	2	3,3	4	7,5	1	16,7	9,390	0,226
Ekmek Arası Salam	2	1,2	2	2,8	14	3,2	6	4,7	10	5,7	2	3,3	2	3,8	0	0,0	6,223	0,514
Diğer	7	4,1	6	8,3	16	3,7	3	2,3	6	3,4	3	4,9	2	3,8	0	0,0	5,188	0,637
Gözleme	3	1,8	3	4,2	16	3,7	7	5,5	5	2,8	3	4,9	6	11,3	1	16,7	13,719	0,056
Pizza	4	2,4	3	4,2	8	1,8	4	3,1	10	5,7	1	1,6	2	3,8	1	16,7	11,311	0,126
Pide	5	2,9	3	4,2	4	0,9	2	1,6	4	2,3	1	1,6	1	1,9	1	16,7	12,420	0,088
Lahmacun	5	2,9	3	4,2	4	0,9	4	3,1	3	1,7	1	1,6	1	1,9	1	16,7	12,629	0,082
Ekmek Arası Peynir	1	0,6	2	2,8	8	1,8	5	3,9	4	2,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	7,353	0,393
Ekmek Arası Rus Salatası	1	0,6	4	5,6	4	0,9	3	2,3	2	1,1	1	1,6	1	1,9	1	16,7	19,478	0,007*

Öğrencilerin okul kantinlerinden satın almış oldukları yiyeceklerden simit, bisküvi, poğaç, çiklet, hamburger, sandviç, ekmek arası köfte, ekmek arası tavuk döner, ekmek arası sucuk, ekmek arası Rus salatasında annelerinin eğitim seviyelerinin farkının olduğu görülmektedir ($p < 0.05$). Poğaçada annelerin eğitim seviyesi yükseldikçe öğrencilerin bu yiyecekleri daha az tükettikleri; çiklet, hamburger ve sandviçi ise i daha fazla tükettikleri görülmektedir.

3.3.8. Öğrenci Annelerinin Eğitim Düzeyine Göre, Çocuklarının Okul Kantininden Aldıkları İçecekleri Onaylamalarına İlişkin Öğrenci Değerlendirmeleri

Öğrencilere annelerinin eğitim durumu ile ilgili soru sorulmuş, bununla ilgili öğrencilerin görüşleri Tablo 3.7’de verilmiştir. Öğrencilerin okul kantinlerinden satın almış oldukları içeceklere annelerinin onay vermesinde, eğitim düzeylerinin bir farkı bulunup bulunmadığına ilişkin öğrenci değerlendirmeleri Tablo 3.21’de yer almaktadır.

Tablo 3.21. Annelerin Eğitim Düzeylerine Göre, Çocuklarının Okul Kantininden Aldıkları Yiyecekleri Onaylamalarına İlişkin Öğrenci Değerlendirmeleri

Öğrencinin Kantinden Aldıkları İçecekler	Annenin Eğitim Düzeyi																X ²	P
	Okur Yazar Değil		Okur Yazar		İlkokul Mezunu		Ortaokul Mezunu		Lise Mezunu		Yüksekokul Mezunu		Fakülte Mezunu		Lisansüstü / Doktora			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Su	81	47,9	39	54,2	230	52,9	75	58,6	97	55,1	45	73,8	40	75,5	3	50,0	22,568	0,002*
Kola	73	42,9	32	44,4	187	43,0	73	57,0	80	45,5	35	57,4	30	56,6	3	50,0	14,025	0,051
Meyve Suyu (Meyve Aromalı)	55	32,4	18	25,0	144	33,1	37	28,9	67	38,1	20	32,8	22	41,5	2	33,3	6,843	0,445
Ayran	50	29,4	18	25,0	134	30,8	39	30,5	59	33,5	21	34,4	25	47,2	3	50,0	9,421	0,224
Çay	81	47,6	18	25,0	139	32,0	40	31,3	40	22,7	11	18,0	9	17,0	2	33,3	38,812	0,000*
Meyve Suyu (Doğal/Nektar)	45	26,5	19	26,4	144	33,1	47	36,7	54	30,7	13	21,3	12	22,6	2	33,3	9,598	0,213
Sade Gazoz	18	10,6	7	9,7	46	10,6	15	11,7	26	14,8	7	11,5	8	15,1	1	16,7	3,368	0,849
Hazır Kahve	21	12,4	10	13,9	43	9,9	16	12,5	17	9,7	7	11,5	16	30,2	1	16,7	19,928	0,006*
Meyve Aromalı Gazoz	14	8,2	7	9,7	41	9,4	9	7,0	19	10,8	4	6,6	5	9,4	1	16,7	2,420	0,933
Maden Suyu	11	6,5	5	6,9	16	3,7	8	6,3	12	6,8	2	3,3	6	11,3	1	16,7	9,506	0,218
Meyveli Süt	9	5,3	4	5,6	14	3,2	9	7,0	11	6,3	6	9,8	6	11,3	2	33,3	19,605	0,006*
Sade Süt	4	2,4	4	5,6	14	3,2	6	4,7	6	3,4	6	9,8	10	18,9	1	16,7	34,723	0,000*
Diğer	1	0,6	4	5,6	18	4,1	9	7,0	11	6,3	0	0,0	1	1,9	2	33,3	26,490	0,000*
Yoğurt	3	1,8	3	4,2	8	1,8	3	2,3	7	4,0	0	0,0	3	5,7	1	16,7	12,031	0,100

*: p<0.05 olasılık düzeyinde manidar

Öğrencilerin okul kantinlerinden almış oldukları içeceklerden su, kola, çay, hazır kahve, meyveli süt, ve sade sütte annelerinin eğitim düzeylerine göre bir farklılık olduğu görülmektedir (p<0.05). Annesi okuryazar olmayan öğrenciler, kantinlerde en az suya para verirken çayı daha

fazla tüketmektedir. Buna karşılık annenin eğitim seviyesi arttıkça öğrencilerin “Kola” tüketimi de artmakta, çay tüketimi azalmaktadır. Annesinin eğitim seviyesi “Yüksek okul” ve üzeri olanlar “Hazır kahve” ve “süt” ü, annesinin eğitim seviyesi düşük olanlardan daha fazla tükettikleri görülmektedir.

3.3.9. Öğrenci Babalarının Eğitim Düzeyine Göre, Çocuklarının Okul Kantininden Aldıkları İçecekleri Onaylamalarına İlişkin Öğrenci Değerlendirmeleri

Öğrencilere babalarının eğitim durumu ile ilgili soru sorulmuş, bununla ilgili öğrencilerin görüşleri Tablo 3.7’de verilmiştir. Öğrencilerin okul kantinlerinden satın almış oldukları içeceklere babalarının onay vermesinde, eğitim düzeylerinin farkının bulunup bulunmadığına ilişkin öğrenci değerlendirmeleri Tablo 3.22’de yer almaktadır.

Tablo 3.22. Öğrenci Babalarının Eğitim Düzeylerine Göre, Çocuklarının Okul Kantininden Aldıkları İçecekleri Onaylamalarına İlişkin Öğrenci Değerlendirmeleri

Öğrencinin Kantininden Aldıkları İçecekler	Babanın Eğitim Düzeyi																X ²	P
	Okur Yazar Değil		Okur Yazar		İlkokul Mezunu		Ortaokul Mezunu		Lise Mezunu		Yüksekokul Mezunu		Fakülte Mezunu		Lisansüstü / Doktora			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Su	18	47,4	44	53,0	152	51,0	89	54,9	140	56,0	91	60,7	60	65,9	7	63,6	9,635	0,210
Kola	17	44,7	38	45,8	119	39,9	70	42,9	129	51,6	74	49,3	50	54,9	6	54,5	12,051	0,099
Meyve Suyu (Meyve Aromalı)	8	21,1	29	34,9	95	31,9	48	29,4	88	35,2	51	34,0	34	37,4	5	45,5	5,862	0,556
Ayran	9	23,7	31	37,3	98	32,9	49	30,1	79	31,6	41	27,3	32	35,2	5	45,5	5,531	0,595
Çay	16	42,1	24	28,9	99	33,2	53	32,5	79	31,6	41	27,3	21	23,1	4	36,4	7,011	0,428
Meyve Suyu (Doğal/Nektar)	11	28,9	21	25,3	89	29,9	57	35,0	85	34,0	47	31,3	22	24,2	1	9,1	8,226	0,313
Sade Gazoz	5	13,2	7	8,4	33	11,1	16	9,8	34	13,6	15	10,0	15	16,5	2	18,2	5,358	0,616
Hazır Kahve	5	13,2	8	9,6	28	9,4	14	8,6	34	13,6	15	10,0	22	24,2	4	36,4	24,342	0,001*
Meyve Aromalı Gazoz	3	7,9	7	8,4	26	8,7	10	6,1	30	12,0	13	8,7	8	8,8	2	18,2	5,558	0,592
Maden Suyu	1	2,6	7	8,4	21	7,0	9	5,5	15	6,0	1	0,7	5	5,5	1	9,1	10,418	0,166
Meyveli Süt	3	7,9	8	9,6	8	2,7	9	5,5	15	6,0	7	4,7	6	6,6	3	27,3	18,436	0,010*
Sade Süt	0	0,0	4	4,8	12	4,0	6	3,7	12	4,8	7	4,7	8	8,8	1	9,1	6,533	0,479
Diğer	0	0,0	3	3,6	12	4,0	5	3,1	11	4,4	6	4,0	6	6,6	2	18,2	9,151	0,242
Yoğurt	0	0,0	6	7,2	7	2,3	5	3,1	4	1,6	1	0,7	3	3,3	1	9,1	13,979	0,052

*: $p < 0.05$ olasılık düzeyinde manidar

Öğrenci babalarının eğitim seviyesindeki farklılığa göre, öğrencilerin kantinden aldıkları içeceklerden “Hazır kahve” ve “Meyveli süt” te bir farkın olduğu ($p < 0.05$) görülmektedir. Babalarının eğitim seviyesi fakülte, lisansüstü/doktora düzeyinde olan öğrencilerin adı geçen iki içeceği diğer eğitim seviyelerinde olan babaların çocuklarından daha fazla tükettikleri görülmektedir.

3.3.10. Öğrenci Babalarının Eğitim Düzeyine Göre, Çocuklarının Okul Kantininden Aldıkları Yiyecekleri Onaylamalarına İlişkin Öğrenci Değerlendirmeleri

Öğrencilere babalarının eğitim durumu ile ilgili soru sorulmuş, bununla ilgili öğrencilerin görüşleri Tablo 3.7’de verilmiştir. Öğrencilerin okul kantinlerinden satın almış oldukları içeceklere babalarının onay vermesinde, eğitim düzeylerinin farkının bulunup bulunmadığına ilişkin öğrenci değerlendirmeleri Tablo 3.23’te yer almaktadır.

Tablo 3.23. Babaların Eğitim Düzeylerine Göre, Çocuklarının Okul Kantininden Aldıkları İçecekleri Onaylamalarına İlişkin Öğrenci Değerlendirmeleri

Öğrencilerin Kantinden Aldıkları Yiyecekler	Babanın Eğitim Düzeyi																X ²	P
	Okur Yazar Değil		Okur Yazar		İlkokul Mezunu		Ortaokul Mezunu		Lise Mezunu		Yüksekokul Mezunu		Fakülte Mezunu		Lisansüstü / Doktora			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Simit	31	81,6	54	65,1	182	61,1	87	53,3	130	52,0	66	44,0	30	33,0	5	45,5	44,718	0,000*
Çikolata	21	55,3	42	50,6	129	43,3	82	50,3	143	57,2	83	55,3	54	59,3	5	45,5	14,914	0,037*
Bisküvi	19	50,0	39	47,0	132	44,3	68	41,7	128	51,2	63	42,0	39	42,9	10	90,9	14,811	0,038*
Poğaç	15	39,5	36	43,4	137	46,0	63	38,7	106	42,4	47	31,3	28	30,8	2	18,2	15,653	0,028*
Tost	7	18,4	26	31,3	106	35,6	58	35,6	103	41,2	58	38,7	42	46,2	3	27,3	12,924	0,074
Cips	12	31,6	41	49,4	82	27,5	50	30,7	81	32,4	47	31,3	30	33,0	4	36,4	14,614	0,041*
Kraker	8	21,1	29	34,9	71	23,8	32	19,6	77	30,8	34	22,8	22	24,2	5	45,5	14,255	0,047*
Gofret	9	23,7	24	28,9	69	23,2	37	22,7	68	27,2	39	26,0	28	30,8	3	27,3	3,853	0,797
Lolipop Şeker	8	21,1	25	30,1	56	18,8	32	19,6	55	22,0	24	16,0	19	20,9	2	18,2	7,503	0,378
Çiklet	3	7,9	12	14,5	50	16,8	27	16,6	60	24,0	28	18,7	26	28,6	3	27,3	15,490	0,030*
Hamburger	0	0,0	12	14,5	5	16,8	23	14,1	46	18,4	21	14,0	24	26,4	6	54,5	27,334	0,000*
Sandviç	0	0,0	6	7,2	27	9,1	27	16,6	41	14,4	12	8,0	20	22,0	3	27,3	29,051	0,000*
Ekmek Arası Köfte	0	0,0	4	4,8	28	9,4	19	11,7	35	14,0	13	8,7	12	13,2	4	36,4	20,054	0,005*
Ekmek Arası Patates	0	0,0	3	3,6	28	9,4	16	9,8	30	12,0	14	9,3	6	6,6	3	27,3	14,392	0,045*
Ekmek Arası Tavuk Döner	0	0,0	3	3,6	20	6,7	12	7,4	23	9,2	10	6,7	16	17,6	3	27,3	23,920	0,001*
Ekmek Arası Sucuk	0	0,0	1	1,2	14	4,7	11	6,7	14	5,6	3	2,0	6	6,6	2	18,2	13,693	0,057
Ekmek Arası Et Döner	0	0,0	1	1,2	8	2,7	9	5,5	17	6,8	6	4,0	7	7,7	2	18,2	16,264	0,023*
Ekmek Arası Salam	0	0,0	0	0,0	10	3,4	9	5,5	10	4,0	3	2,0	3	3,3	2	18,2	14,928	0,037*
Diğer	0	0,0	3	3,6	20	6,7	12	7,4	23	9,2	10	6,7	16	17,6	3	27,3	23,920	0,001*
Gözleme	0	0,0	1	1,2	9	3,0	6	3,7	15	6,0	5	3,3	5	5,5	3	27,3	22,554	0,002*
Pizza	1	2,6	2	2,4	6	2,0	5	3,1	9	3,6	2	1,3	4	4,4	3	27,3	26,134	0,000*
Pide	1	2,6	1	1,2	4	1,3	3	1,8	7	2,8	3	2,0	1	1,1	1	9,1	5,177	0,638
Lahmacun	0	0,0	3	3,6	3	1,0	4	2,5	7	2,8	2	1,3	2	2,2	1	9,1	7,435	0,385
Ekmek Arası Peynir	0	0,0	1	1,2	4	1,3	6	3,7	8	3,2	0	0,0	0	0,0	1	9,1	14,598	0,042*
Ekmek Arası Rus Salatası	0	0,0	4	4,8	3	1,0	2	1,2	5	2,0	1	0,7	1	1,1	1	9,1	12,228	0,093

İlköğretim ve ortaöğretim okullarında okuyan öğrencilerin okul kantinlerinden satın almış oldukları yiyeceklerden simit, çikolata, bisküvi, poğaç, cips, kraker, gofret, çiklet, hamburger, sandviç, ekmek arası köfte, ekmek arası patates, ekmek arası tavuk döner, ekmek arası et döner, ekmek arası salam, gözleme, pizza, ekmek arası peynirde babalarının eğitim düzeylerinin, onay vermede bir farkının bulunduğu görülmektedir ($p<0.05$).

3.3.11. Öğrencilerin Cinsiyete Göre Harçlıklarını Okul Kantinlerinde Harcamaları

Öğrencilerin kendilerine günlük olarak verilen harçlıklarını ne oranlarda kantinlerde harcadıklarını ve cinsiyetler arasında harcamalarda bir farkın olup olmadığına ilişkin görüşleri Tablo 3.24'te yer almaktadır.

Tablo 3.24. Öğrencilerin, Harçlıklarını Okul Kantinlerinde Harcamalarının Cinsiyete Göre Dağılımı

Öğrencinin Harçlığın Kantinde Harcaması	Cinsiyet			
	Kız		Erkek	
	f	%	f	%
Hiçbirini	62	11.9	107	18.5
¼'ünü	125	23.9	151	26.1
Yarısını	179	34.3	194	33.6
Yarıdan Fazlasını	94	18.0	85	14.7
Tamamını	62	11.9	41	7.1
Toplam	522	100.0	578	100.0

$$X^2=16.962 \quad p=0.002$$

Öğrencilerin cinsiyete göre harçlıklarını kantinlerde harcamalarına ilişkin dağılımları incelendiğinde kız ve erkek öğrencilerin arasında $X^2=16.962$, $P=0.002$ ($P<0.05$) anlamlı bir fark bulunmuştur. Harçlıklarını hiçbir şekilde kantinde harcamayan öğrencilerin cinsiyet dağılımında, erkeklerin %18.5 olduğu, kızlarda ise bu oranın %11.9'a düştüğü görülmektedir. Harçlıklarının tamamını kantinde harcayan öğrencilerin dağılımı incelendiğinde kızlarda oran %11.9' iken erkeklerde oran %7.12'ye düşmektedir.

Bu durumun, erkek öğrencilerin kızlara nazaran harçlıklarını daha çok okul dışında harcamak istemelerinden kaynaklanmış olabileceği düşünülebilir.

3.4. KANTİNLERDE SATILAN YİYECEK - İÇECEKLERİN HİJYEN ve KALİTE BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu bölümde okul kantinlerinde satılan yiyecek ve içeceklerin hijyen, tazelik, tat, lezzet yönüyle; öğrenci, okul yöneticisi ve öğretmenler tarafından değerlendirilmesi yer almaktadır.

3.4.1. Öğrencilerin Kantinden Almış Olduğu Gıdaların Sağlığa Uygunluğuna (Hijyen) Dikkat Etmeleri

Tablo 3.25’te öğrencilerin okul kantinlerinden satın aldıkları gıdalarda hijyene dikkat etmeleri hususunda belirttiği görüşler yer almaktadır.

Tablo 3.25. Öğrencilerin Kantinden Almış Olduğu Gıdaların Sağlığa Uygunluğuna (Hijyenik) Dikkat Etmelerine İlişkin Görüşleri

Gıdaların Sağlığa Uygunluğuna Dikkat Etme	Öğrenci	
	f	%
Her zaman dikkat ederim.	827	73.8
Bazen dikkat ederim.	259	23.1
Hiç dikkat etmem.	35	3.1
Toplam	1121	100.0

Okul kantinlerinden satın alıp tükettikleri yiyecek ve içeceklerde öğrencilerin %73.8’i “Her zaman”, %23.1’i “Bazen” hijyene dikkat ettiğini belirtmektedirler. Öğrencilerin %3.1’i ise hijyene hiç dikkat etmemektedir.

İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin büyük bölümü kantinlerden aldığı yiyecek ve içeceklerde hijyene dikkat ettikleri görülmektedir.

3.4.2. Kantinde Açık ya da Kapalı Olarak Satılan Simit, Poğaç, Tost, Ekmek Arası vb. Yiyeceklerin Tazeliği

Okul kantinlerinde satılan simit, poğaç, tost, ekmek arası yiyeceklerin tazeliği ile ilgili olarak öğrencilerin, okul yöneticisi ve öğretmenlerin görüşleri Tablo 3.26’da yer almaktadır.

Tablo 3.26. Öğrenci, Yönetici ve Öğretmenlerin, Kantinde Satılan Simit, Poğaç, Tost, Ekmek Arası vb. Yiyeceklerin Tazeliği ile İlgili Düşünceleri

Simit, Poğaç, Tost, Ekmek Arası vb. Yiyeceklerin Tazeliği	Öğrenci		Yönetici ve Öğretmen	
	f	%	f	%
Kötü	212	18.8	23	5.2
Ne iyi ne kötü	512	45.5	147	33.3
İyi	329	29.2	215	48.8
Çok iyi	73	6.5	56	12.7
Toplam	1126	100.0	441	100.0

Kantinlerde satılan, simit, poğaç, tost, ekmek arası vb. yiyeceklerin tazeliğini öğrencilerin %18.8'i, okul yöneticisi ve öğretmenlerin %5.2'si "Kötü"; öğrencilerin %45.5'i, okul yöneticisi ve öğretmenlerin %33.3'ü "Ne iyi ne kötü"; öğrencilerin %29.2'si, okul yöneticisi ve öğretmenlerin %48.8'i "İyi"; öğrencilerin %6.5'i, okul yöneticisi ve öğretmenlerin %12.7'si "Çok iyi" olarak görmektedirler.

Öğrenciler ile okul yöneticileri ve öğretmenler, kantinlerde satılan simit, poğaç, tost, ekmek arası vb. yiyeceklerin tazeliğini yeterli görmemektedirler.

3.4.3. Grupların Kantinden Aldıkları Ürünlerin Bilinen Markalar Olmasına Dikkat Etmeleri

Öğrencilerin, okul yöneticisi ve öğretmenlerin kantinlerden satın aldıkları yiyecek- içeceklerin bilinen markalı ürünler olmasına dikkat edip etmediklerine ilişkin görüşleri Tablo 3.27'de yer almaktadır.

Tablo 3.27. Öğrenci, Yönetici ve Öğretmenlerin Kantinden Aldıkları Ürünlerin Bilinen Markalar Olmasına Dikkat Etmelerine İlişkin Düşünceleri

Yiyecek ve İçeceklerde Markalı Ürünler Olmasına Dikkat Etme	Öğrenci		Yönetici ve Öğretmen	
	f	%	f	%
Evet	924	82.1	404	92.2
Hayır	202	17.9	34	7.8
Toplam	1126	100.0	438	100.0

Tabloya göre öğrencilerin %82.1'i, okul yöneticisi ve öğretmenlerin %92.2'si okul kantinlerinden aldıkları ürünlerde markaya önem verdiklerini belirtmişlerdir.

İlköğretim ve ortaöğretim çağındaki çocukların, aldıkları gıdalarda markaya önem vermeleri, kendilerinde kalite bilincinin oluştuğunu göstermektedir.

3.4.4. Kantinlerde Açık ya da Kapalı Olarak Satılan Simit, Poğaç, Tost, Ekmek Arası vb. Yiyeceklerin Kalite Bakımından (lezzet, tat vb.) Değerlendirilmesi

Okul kantinlerinde satılan simit, poğaç, tost, ekmek arası vb. yiyeceklerin kalite (lezzet, tat, vb) bakımından öğrenci, yönetici ve öğretmenler tarafından değerlendirilmesi Tablo 3.28’de yer almaktadır.

Tablo 3.28. Kantinlerde Açık ya da Kapalı Olarak Satılan Simit, Poğaç, Tost, Ekmek Arası vb. Yiyeceklerin Kalite Bakımından Değerlendirilmesi

Simit, Poğaç, Tost, Ekmek Arası vb. Yiyeceklerin Kalitesi	Öğrenci		Yönetici ve Öğretmen	
	f	%	f	%
Kötü	138	12.4	46	10.5
Ne iyi ne kötü	465	41.6	146	33.2
İyi	429	38.4	212	48.2
Çok iyi	85	7.6	36	8.1
Toplam	1117	100.0	440	100.0

Okul kantinlerinde açık ya da kapalı olarak satılmakta olan simit, poğaç, tost, ekmek arası vb. yiyecekleri lezzet, tat bakımından; öğrencilerin %12.4’ü, okul yöneticisi ve öğretmenlerin %10.5’i “Kötü”; öğrencilerin %41.6’sı, okul yöneticisi ve öğretmenlerin %32.2’si “Ne iyi ne kötü ”; öğrencilerin %38.4’ü, okul yöneticisi ve öğretmenlerin %48.2’si “İyi”, öğrencilerin %7.6’sı, okul yöneticisi ve öğretmenlerin %8.1’i “Çok iyi” olarak değerlendirmektedirler.

Öğrencilerin yarısından fazlası kantinlerinde açık ya da kapalı olarak satılan simit, poğaç, tost, ekmek arası vb. yiyecekleri lezzet ve tat bakımından yeterli görmezlerken, okul yöneticileri ve öğretmenlerin çoğunluğu lezzetli görmektedirler.

3.4.5. Kantinlerde Açık ya da Kapalı Olarak Satılan Simit, Poğaç, Tost, Ekmek Arası vb. Yiyeceklerin Sağlığa Uygunluğu (Hijyen)

Tablo 3.29’da öğrencilerin, yönetici ve öğretmenlerin okul kantinlerinde açık ya da kapalı olarak satılmakta olan simit, poğaç, tost, ekmek arası vb. yiyeceklerin hijyeniyle ilgili görüşleri yer almaktadır.

Tablo 3.29. Kantinlerde Satılan Simit, Poğaç, Tost, Ekmek Arası vb. Yiyeceklerin Hijyen Bakımından Öğrenci, Yönetici ve Öğretmenler Tarafından Değerlendirilmesi

Simit, Poğaç, Tost, Ekmek Arası vb. Yiyeceklerin Hijyeni	Öğrenci		Yönetici ve Öğretmen	
	f	%	f	%
Kötü	230	20.5	60	13.7
Ne iyi ne kötü	459	41.0	131	29.8
İyi	365	32.6	197	44.9
Çok iyi	66	5.9	51	11.6
Toplam	1120	100.0	439	100.0

Kantinlerinde açık ya da kapalı olarak satılmakta olan simit, poğaç, tost, ekmek arası vb. yiyeceklerin hijyenini; öğrencilerin %20.5'i, okul yöneticisi ve öğretmenlerin %13.7'si "Kötü"; öğrencilerin %41'i, okul yöneticisi ve öğretmenlerin %29.8'i "Ne iyi ne kötü"; öğrencilerin %32.6'sı, okul yöneticisi ve öğretmenlerin %44.9'u "İyi" olarak görmektedirler.

Okul kantinlerinde satılan simit, poğaç, tost, ekmek arası vb. yiyeceklerin hijyenini öğrencilerin yarıdan fazlası yeterli görmezken, yönetici ve öğretmenler yeterli görmektedirler.

3.4.6. Kantinlerde Satılan Çayın Tat ve Lezzeti

Okul kantinlerinde satılmakta olan çayın tat ve lezzetini öğrenciler ile yönetici ve öğretmenlerin nasıl bulduklarına ilişkin değerlendirmeleri Tablo 3.30'da yer almaktadır.

Tablo 3.30. Öğrenci, Yönetici ve Öğretmenlerin Okul Kantininde Satılan Çayın Tat ve Lezzet Bakımından Değerlendirmesi

Çayın Tat ve Lezzeti	Öğrenci		Yönetici ve Öğretmen	
	f	%	f	%
Kötü	221	21.2	53	12.7
Ne iyi ne kötü	344	33.0	128	30.8
İyi	355	34.2	182	43.8
Çok iyi	121	11.6	53	12.7
Toplam	1041	100.0	416	100.0

Kantinlerinde satılan çayın tat ve lezzetini öğrencilerin %21.2'si, okul yöneticileri ve öğretmenlerin %12.7'si "Kötü"; öğrencilerin %33'ü, okul yöneticileri ve öğretmenlerin %30.8'i

“Ne iyi ne kötü”, öğrencilerin %45.8’si, okul yöneticileri ve öğretmenlerin %56.5’i “İyi” ve “Çok iyi” düzeyinde değerlendirdikleri görülmektedir.

Öğrenciler ile okul yöneticileri ve öğretmenler, kantinlerde satılan çayın tat ve lezzetini yeterli düzeyde olmadığı görüşündedirler.

3.4.7. Gıdaların Son Kullanım Tarihine Bakma

Öğrencilerin, okul yöneticisi ve öğretmenlerin satın aldıkları gıda maddelerinin son kullanma tarihine bakmalarına dair görüşleri Tablo 3.31’de yer almaktadır.

Tablo 3.31. Öğrenci, Yöneticisi ve Öğretmenlerin Aldıkları Gıdaların Son Kullanım Tarihine Bakmalarına İlişkin Görüşleri

Son Kullanım Tarihine Bakma	Öğrenci		Yönetici ve Öğretmen	
	f	%	f	%
Her zaman bakarım.	614	54.5	292	67.4
Bazen bakarım.	432	38.3	123	28.4
Hiç bakmam.	81	7.2	18	4.2
Toplam	1127	100.0	433	100.0

Gıda maddelerinin son kullanım tarihine bakılmasıyla ilgili olarak anketi cevaplandıran öğrencilerin %54.5’i, yönetici ve öğretmenlerin %67.4’ü “Her zaman”; öğrencilerin %38.3, yönetici ve öğretmenlerin %28.4’ü “Bazen” baktıklarını belirtmektedirler.

Öğrenci, yönetici ve öğretmen görüşlerinden, aldıkları gıdaların son kullanma tarihine bakma bilincinin oluştuğu anlaşılmaktadır.

3.4.8. Son Kullanım Tarihi Geçmiş Ürün Satılması

Tablo 3.32’de, öğrencilerin okul kantinlerinde son kullanım tarihi geçmiş ürünlerin satılıp satılmadığına ilişkin görüşleri yer almaktadır.

Tablo 3.32. Okul Kantinlerinde Son Kullanım Tarihi Geçmiş Ürün Satılması

Kullanım Tarihi Geçmiş Ürün Satılması	Öğrenci	
	f	%
Evet	202	18.7
Hayır	879	81.3
Toplam	1081	100.0

Elde edilen verilerden, ilköğretim ve ortaöğretim okulu öğrencilerinin %81.3'ünün okullarının kantinlerinde tarihi geçmiş ürünlerin satılmadığı görülmektedir.

3.4.9. Kantinden Alınan Yiyecek ve İçecekten Rahatsızlanma

Öğrencilerin kantinlerden aldıkları yiyecek ve içeceklerden rahatsızlanıp rahatsızlanmadıklarına ilişkin öğrenci, yönetici ve öğretmen görüşleri Tablo 3.33'te yer almaktadır.

Tablo 3.33. Öğrencilerin Okul Kantininden Aldıkları Yiyecek ve İçecekten Rahatsızlanmaları

Öğrencilerin Yiyecek ve İçecekten Rahatsızlanma Durumları	Öğrenci		Yönetici ve Öğretmen	
	f	%	f	%
Evet	276	24.6	49	11.1
Hayır	844	75.4	256	58.2
Bilgim yok	*	*	135	30.7
Toplam	1120	100.0	440	100.0

- Bu seçenek sadece yönetici ve öğretmene sorulmuştur.

Tabloya göre; öğrencilerin %24.6'sı, yönetici ve öğretmenlerin %11.1'i öğrencilerin kantinlerden almış oldukları yiyecek ve içeceklerden rahatsızlandıklarını belirtirken; öğrencilerin %75.4'ü, yönetici ve öğretmenlerin %58.2'si öğrencilerin aldıkları yiyecek ve içeceklerden bir rahatsızlık yaşamadıklarını belirtmişlerdir. Yönetici ve öğretmenlerin %30.7'si böyle bir bilgiye sahip olmadıklarını ifade etmişlerdir.

Elde edilen bulgulardan, öğrencilerin dörtte birinin okul kantinlerinden aldıkları yiyeceklerden rahatsızlık yaşadıkları görülmektedir.

3.4.10. Anne ve Babaların, Çocuklarının Kantinden Alışveriş Yapmalarını Onaylamalarına İlişkin Öğrenci Görüşleri

Anne ve babaların, çocuklarının kantinlerden alışveriş yapmalarına ne oranda izin verdiklerine ilişkin öğrenci görüşleri tablo 3.34'te yer almaktadır.

Tablo 3.34. Anne ve Babaların, Çocuklarının Okul Kantinlerinden Alışveriş Yapmalarını Onaylamalarına İlişkin Öğrenci Görüşleri

Anne ve Babaların, Çocuklarının Okul Kantinlerinden Alışveriş Yapmalarını Onaylaması	Öğrenci	
	f	%
Evet onaylıyor.	575	51.4
Markalı yiyecek ve içecekleri onaylıyor.	380	34.0
Hayır onaylamıyor.	163	14.6
Toplam	1118	100.0

Öğrenciler, okul kantinlerinden alış-veriş yapmalarına anne ve babalarının izin vermelerine ilişkin olarak %51.4’ü “Evet onaylıyor”, %34’ü “Markalı yiyecek ve içecekleri onaylıyor”, %14.6’sı “Hayır onaylamıyor” görüşünü belirtmişlerdir.

Elde edilen verilerden yaklaşık her yedi anne ve babadan biri, çocuğunun okul kantinlerinden alışveriş yapmasına izin vermemektedirler.

3.5. ÖĞRENCİLERİN OKUL KANTİNLERİNDEN ALDIKLARI YİYECEK-İÇECEKLERİN BAZI DEĞİŞKENLER BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu bölümde öğrencilerin okul kantinlerinden aldıkları yiyecek-içeceklerin hijyen ve son kullanma tarihine bakmalarında; öğrencilerin cinsiyet, okul düzeyi ve anne-babalarının öğretim düzeyi değişkenleri bakımından bir farkının bulunup bulunmadığına ilişkin değerlendirme yer almaktadır.

3.5.1. Kantinlerden Alınan Gıdaların Sağlığa Uygunluğuna (Hijyen) Dikkat Etmede Cinsiyet Unsuru

Öğrencilerin okul kantinlerinden aldıkları gıdalarda hijyene dikkat etme hususunda cinsiyetin etkisinin olup olmadığına ilişkin değerlendirme Tablo 3.35’te yer almaktadır.

Tablo 3.35. Öğrencilerin Okul Kantinlerinden Aldıkları Gıdaların, Sağlığa Uygunluğuna Dikkat Etmelerinde Cinsiyete Göre Dağılımı

Sağlığa Uygunluğuna (Hijyen) Dikkât Etme	Cinsiyet			
	Kız		Erkek	
	f	%	f	%
Her zaman dikkat ederim.	389	74.0	438	73.7
Bazen dikkat ederim.	127	24.1	131	22.1
Hiç dikkat etmem.	10	1.9	25	4.2
Toplam	526	100.0	594	100.0

$$X^2=5.285 \quad p=0.071$$

Öğrencilerin okul kantinlerinden aldıkları gıdalarda hijyene dikkat etmeleriyle ilgili olarak; kızların %74.0'ü, erkeklerin %73.7'si “Her zaman dikkat ederim”; kızların %24.1'i, erkeklerin %22.1'i “Bazen dikkat ederim” görüşünü belirtmişlerdir.

Hijyene dikkat etmede öğrencilerin cinsiyetleri arasında bir uyumsuzluğun bulunmadığı görülmektedir ($p>0.05$). Buradan, kız ve erkek öğrencilerin aldıkları gıdaların sağlığa uygunluğuna dikkat etmede aynı hassasiyet içinde olduğunu söyleyebiliriz.

3.5.2. Kantinlerden Alınan Gıdaların Sağlığa Uygunluğuna (Hijyen) Dikkat Etmede Okul Düzeyi

Öğrencilerin okul kantinlerinden aldıkları gıdalarda hijyene dikkat etmelerinde okul düzeylerinin bir fonksiyonunun bulunup bulunmadığına ilişkin değerlendirme Tablo 3.36'da yer almaktadır.

Tablo 3.36. Öğrencilerin Okul Kantinlerinden Aldıkları Gıdaların, Sağlığa Uygunluğuna (Hijyen) Dikkat Etmelerinde Okul Düzeylerine Göre Dağılımı

Hijyenliğine Dikkat Etme	Okul Düzeyi			
	İlköğretim		Ortaöğretim	
	f	%	f	%
Her zaman dikkat ederim.	392	74.0	435	73.6
Bazen dikkat ederim.	125	23.6	134	22.7
Hiç dikkat etmem.	13	2.4	22	3.7
Toplam	530	100.0	591	100.0

$$X^2= 1.548 \quad p=0.461$$

Öğrencilerin okul düzeylerine göre, kantinlerden aldıkları gıdaların sağlığa uygun olmasına dikkat etmelerine ilişkin görüşlerine bakıldığında; ilköğretime devam eden öğrencilerin %74'ü, ortaöğretim öğrencilerinin ise %73.6'sı her zaman dikkat ettiklerini belirtmişlerdir. Hiç dikkat etmediklerini belirten her iki okul düzeyindeki öğrenci yüzdesi ise yaklaşık yüzde üç civarındadır.

Öğrencilerin aldıkları gıda maddelerinin sağlıklarına uygun olmasına dikkat etmelerinde okul düzeyleri arasında bir uyumsuzluk bulunmadığı görülmektedir ($p>0.05$). İlköğretim ve

ortaöğretim öğrencileri, kantinlerden aldıkları gıdalarda sağlıklarına uygunluğuna dikkat etmede aynı duyarlılıkta oldukları görülmektedir.

3.5.3. Öğrencilerin Aldıkları Gıdaların Son Kullanma Tarihine Bakmalarında Cinsiyete Göre Değerlendirmesi

Tablo 3.37’de öğrencilerin satın almış oldukları gıdaların son kullanma tarihine bakmalarında, cinsiyete göre bir farkın olup olmadığına ilişkin değerlendirme yer almaktadır.

Tablo 3.37. Öğrencilerin Satın Aldıkları Gıdaların Son Kullanma Tarihine Bakmalarında Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Son Kullanma Tarihine Bakma	Cinsiyet			
	Kız		Erkek	
	f	%	f	%
Her zaman bakarım.	306	58.0	308	51.5
Bazen bakarım.	187	35.4	245	41.0
Hiç bakmam.	35	6.6	45	7.5
Toplam	528	100.0	598	100.0

$$X^2= 4.710 \quad p=0.095$$

İlköğretim ve ortaöğretim okulu öğrencilerinin satın almış oldukları gıdaların son kullanma tarihine bakmalarında cinsiyet unsurunun etkisine ilişkin dağılım incelendiğinde kızların %58’i, erkeklerin %51.5’i “Her zaman” baktıklarını belirtirken; “Bazen bakarım” diyenlerin oranı kızlarda %35.4, erkeklerde ise % 41 olarak görülmektedir.

Öğrencilerin aldıkları gıdaların son kullanma tarihine bakmalarında cinsiyetler arasında, görüşlerde bir uyumsuzluğun bulunmadığı görülmektedir ($p>0.05$). Kız ve erkek öğrenciler aldıkları gıdaların son kullanım tarihine dikkat etme hususunda aynı hassasiyeti göstermektedirler.

3.5.4. Öğrencilerin Aldıkları Gıdaların Son Kullanma Tarihine Bakmalarının Okul Düzeyine Göre Değerlendirmesi

Öğrencilerin satın aldıkları gıdalarda son kullanma tarihine bakmalarında okul düzeylerinin bir etkisinin bulunup bulunmadığına ilişkin değerlendirme Tablo 3.38’de yer almaktadır.

Tablo 3.38. Öğrencilerin Aldıkları Gıdaların Son Kullanma Tarihine Bakmalarının Okul Düzeyine Göre Dağılımı

Son Kullanma Tarihine Bakma	Okul Düzeyi			
	İlköğretim		Ortaöğretim	
	f	%	f	%
Her zaman bakarım.	309	57.8	305	51.5
Bazen bakarım.	108	35.0	245	41.4
Hiç bakmam.	39	7.2	42	7.1
Toplam	535	100.0	592	100.0

$$X^2=5.054 \quad p=0.080$$

Öğrencilerin aldıkları gıdaların son kullanma tarihine bakmalarında okul düzeylerinin etkisi incelendiğinde ilköğretimde öğrencilerin %57.8'i, ortaöğretimde %51.5'i "Her zaman bakarım"; ilköğretimde öğrencilerin %35'i, ortaöğretimde %41.4'ü "Bazen bakarım" görüşünü ifade ederlerken, ilköğretimde öğrencilerin %7.1'i, ortaöğretimde %7.2'si son kullanma tarihine "Hiç" bakmadıkları görüşünü belirtmişlerdir.

Okul düzeylerine göre öğrencilerin aldıkları gıdaların son kullanma tarihine bakmalarında, görüşlerde bir uyumsuzluğun bulunmadığı görülmektedir ($p>0.05$). Elde edilen verilerden, öğrencilerin gıdalarda son kullanım tarihine bakmalarında okul düzeylerinin bir etkisinin bulunmadığını görülmektedir.

3.5.5. Öğrencilerin Aldıkları Gıdaların Son Kullanım Tarihine Bakmalarında, Anne ve Babalarının Eğitim Seviyesinin Rolü

Öğrencilerin aldıkları yiyecek-içeceklerin son kullanma tarihine bakmalarında anne ve babalarının eğitim seviyesinin etkisi olmakta mıdır? Tablo 3.39'da öğrencilerin bununla ilgili görüşleri yer almaktadır.

Tablo 3.39. Öğrencilerin Satın Aldıkları Gıdaların Son Kullanma Tarihine Bakmalarında, Anne ve Babalarının Eğitim Seviyesinin Rolü

Eğitim Düzeyi	Son Kullanma Tarihine Bakma	Anne		Baba	
		f	%	f	%
Okur-yazar değil	Her zaman bakarım.	87	51.8	17	44.7
	Bazen bakarım.	67	39.9	18	47.4
	Hiç bakmam.	14	8.3	3	7.9
	Toplam	168	100.0	38	100.0
Okur-yazar	Her zaman bakarım.	36	30.7	44	55.0
	Bazen bakarım.	28	39.4	28	35.0
	Hiç bakmam.	7	9.9	8	10.0
	Toplam	71	100.0	80	100.0
İlkokul mezunu	Her zaman bakarım.	232	54.6	153	52.2
	Bazen bakarım.	167	39.3	121	41.3
	Hiç bakmam.	26	6.1	19	6.5
	Toplam	425	100.0	293	100.0
Ortaokul mezunu	Her zaman bakarım.	73	57.0	95	59.8
	Bazen bakarım.	45	35.2	52	32.7
	Hiç bakmam.	10	7.8	12	7.5
	Toplam	128	100.0	159	100.0
Lise mezunu	Her zaman bakarım.	102	59.0	133	54.1
	Bazen bakarım.	60	34.7	95	38.6
	Hiç bakmam.	11	6.3	18	7.3
	Toplam	173	100.0	246	100.0
Yüksekokul mezunu	Her zaman bakarım.	27	45.0	78	52.4
	Bazen bakarım.	28	46.7	61	40.9
	Hiç bakmam.	5	8.3	10	6.7
	Toplam	60	100.0	149	100.0
Fakülte mezunu	Her zaman bakarım.	29	54.7	50	54.9
	Bazen bakarım.	18	34.0	32	35.2
	Hiç bakmam.	6	11.3	9	9.9
	Toplam	53	100.0	91	100.0
Lisansüstü/ Doktora	Her zaman bakarım.	4	66.6	7	63.6
	Bazen bakarım.	1	16.7	3	27.3
	Hiç bakmam.	1	16.7	1	9.1
	Toplam	6	100.0	11	100.0

Anne: $X^2=9.500$ $p=0.789$

Baba: $X^2=7.856$ $p=0.897$

Öğrencilerin satın aldıkları gıdaların son kullanma tarihine bakmalarında annelerinin eğitim seviyeleri arasında ($p>0.05$) anlamlı bir görüş farkının bulunmadığı görülmektedir. Annesi okuryazar olmayanların %51.8'i, okur yazar olanların , %30.7'si, ilkokul mezunu olanların %54.6'sı, ortaokul mezunu olanların, %57'si, lise mezunu olanların %59'u, fakülte mezunu olanların %54.7'si, lisansüstü / doktora olanların %66.6'sı son kullanma tarihine her zaman baktıklarını belirtmişlerdir. Buna karşın annesi okuryazar olmayanların %8.3'ü, okur yazar olanların %9.9'u, ilkokul mezunu olanların %6.1'i, ortaokul mezunu olanların %7.8'i, lise mezunu olanların %6.3'ü, fakülte mezunu olanların %11.3'ü, lisansüstü / doktora olanların %16.7'si hiç bakmadıklarını belirtmektedirler.

Öğrencilerin satın aldıkları gıdaların son kullanma tarihine bakmalarında babalarının eğitim seviyeleri arasında da ($p>0.05$) anlamlı bir görüş farkının bulunmadığı görülmektedir. Babaları okuryazar olmayanların %44.7'si, okuryazar olanların %55'i, ilkokul mezunu olanların %52.2'si, ortaokul mezunu olanların, %59.8'i, lise mezunu olanların %54.1'i, fakülte mezunu olanların %54.9'u, lisansüstü / doktora olanların %63.6'sı son kullanma tarihine her zaman baktıklarını belirtmektedirler. Aynı şekilde annesi okuryazar olmayanların %7.9'u, okuryazar olanların %10'u, ilkokul mezunu olanların %6.5'i, ortaokul mezunu olanların, %7.5'i, lise mezunu olanların %7.3'ü, fakülte mezunu olanların %9.9'u, lisansüstü/doktora olanların %9.1'i hiç bakmadıklarını belirtmişlerdir.

Anne ve babalarının eğitim seviyelerinin çocuklarının satın aldıkları gıdaların son kullanma tarihine bakmalarında bir etkisi olmadığı görülmektedir.

3.5.6. Öğrencilerin Kantinlerden Alışveriş Yapmalarını Onaylamada, Anne ve Babaların Eğitim Seviyesinin Rolü

Öğrencilerin okul kantinlerinden yaptıkları alışverişlerde anne ve babalarının onay vermesinde, eğitim düzeylerinin bir rolü bulunmakta mıdır? Tablo 3.40'da öğrencilerin konuyla ilgili görüşleri yer almaktadır.

Tablo 3.40. Öğrencilerin Kantinlerden Alışveriş Yapmalarını Onaylamada, Anne ve Babaların Eğitim Seviyesinin Rolü

Eğitim Düzeyi	Son Kullanma Tarihine Bakma	Anne		Baba	
		f	%	f	%
Okur-yazar değil	Evet onaylıyor.	103	62.0	20	54.1
	Markalı yiyecek-içecekleri onaylıyor.	37	22.3	10	27.0
	Hayır onaylamıyor.	26	15.7	7	18.9
	Toplam	166	100.0	37	100.0
Okur-yazar	Evet onaylıyor.	39	54.1	46	57.5
	Markalı yiyecek-içecekleri onaylıyor.	21	29.2	26	32.5
	Hayır onaylamıyor.	12	16.7	8	10.0
	Toplam	72	100.0	80	100.0
İlkokul mezunu	Evet onaylıyor.	211	50.1	168	57.7
	Markalı yiyecek-içecekleri onaylıyor.	150	35.6	82	28.2
	Hayır onaylamıyor.	60	14.3	41	14.1
	Toplam	421	100.0	291	100.0
Ortaokul mezunu	Evet onaylıyor.	65	51.2	74	46.3
	Markalı yiyecek-içecekleri onaylıyor.	42	33.1	52	32.5
	Hayır onaylamıyor.	20	15.7	34	21.2
	Toplam	127	100.0	160	100.0
Lise mezunu	Evet onaylıyor.	79	45.7	124	50.8
	Markalı yiyecek-içecekleri onaylıyor.	70	40.5	91	37.3
	Hayır onaylamıyor.	24	13.8	29	11.9
	Toplam	173	100.0	244	100.0
Yüksekokul mezunu	Evet onaylıyor.	25	41.7	60	40.8
	Markalı yiyecek-içecekleri onaylıyor.	23	38.3	57	38.8
	Hayır onaylamıyor.	12	20.0	30	20.4
	Toplam	60	100.0	147	100.0
Fakülte mezunu	Evet onaylıyor.	19	36.6	41	45.6
	Markalı yiyecek-içecekleri onaylıyor.	28	53.8	42	46.6
	Hayır onaylamıyor.	5	9.6	7	7.8
	Toplam	52	100.0	90	100.0
Lisansüstü/ Doktora	Evet onaylıyor.	4	66.7	4	36.4
	Markalı yiyecek-içecekleri onaylıyor.	2	33.3	6	54.5
	Hayır onaylamıyor.	0	0	1	9.1
	Toplam	6	100.0	11	100.0

Anne: $X^2= 27.694$ $p= 0.016$
 Baba: $X^2= 32.763$ $p= 0.003$

Öğrencilerin kantinlerden yapmış oldukları alışverişlerde, annelerinin kendilerine onay vermeleriyle eğitim durumları arasında $X^2= 27.694$, $P= 0.016$ ($p<0.05$) anlamlı bir görüş farkı bulunmaktadır. Annenin eğitim seviyesi yükseldikçe çocuklarına markalı yiyecekleri alması onaylanmakta, annelerin eğitim seviyesi düştükçe çocukların kantinlerden alışveriş yapması yönlendirilmemektedir.

Babanın eğitim düzeyine göre öğrenci görüşleri arasında $X^2= 32.763$, $p= 0.003$ ($p<0.05$) anlamlı görüş farklılığı bulunmuştur. Babası okuma yazma bilmeyen öğrencilerin %54.1'i babalarının kendilerinin kantinlerden alışveriş yapmalarını onayladıklarını, %27'sinin markalı yiyecek-içecekleri onayladıklarını, %18.9'unun alışverişi onaylamadıkları görüşünü belirtmişlerdir. Velisi lise mezunu olan öğrencilerin %50.8'i babalarının yaptıkları alışverişi onayladıklarını, %37.3'ü markalı içecekleri onayladıklarını, %11.9'u ise alışverişi onaylamadıklarını belirtmişlerdir. Lisansüstü/doktora mezunu velisi olan öğrencilerin %36.4'ü babalarının kendilerinin kantinden yaptıkları alışverişi onayladıklarını, %54.5'i markalı içecekleri onayladıklarını, %9.1'i alış-veriş yapmayı onaylamadıklarını belirtmişlerdir. Fakülte mezunu olan babaların, çocuklarının kantinden alışverişi onaylaması ile markalı yiyecekleri onaylaması oranları birbirine yakındır (%45.6, %46.6).

Elde edilen bulgulardan, anne ve babaların eğitim seviyeleri yükseldikçe, çocukların kantinlerden markalı yiyecek-içecekleri almasına onay verdikleri görülmektedir.

3.6. KANTİN MEKÂNLARININ YETERLİLİĞİ ve SATILAN YİYECEK-İÇECEKLERİN FİYATLARI

Bu bölümde, kantinlerden alınan yiyecek ve içeceklerin oturarak tüketilebileceği ortamların bulunup bulunmadığı, satılan yiyecek-içeceklerin fiyatının çarşı ve marketlerden bir farkının bulunup bulunmadığına ilişkin öğrenci, okul yöneticisi ve öğretmen görüşleri yer almaktadır.

3.6.1. Kantinlerden Alınan Yiyecek ve İçeceklerin Tüketilebileceği Mekânların Varlığı

Tablo 3.41'de, okul kantinlerinden alınan yiyecek ve içecekleri oturarak tüketilebileceği mekanların bulunmasıyla ilgili öğrenci, yönetici ve öğretmen görüşleri yer almaktadır.

Tablo 3.41. Okul Kantinlerinden Alınan Yiyecek ve İçeceklerin Oturularak Tüketilebileceği Mekânların Olmasına İlişkin Görüşler

Yiyecek ve İçeceklerin Oturularak Tüketilebileceği Mekanların Olması	Öğrenci		Yönetici ve Öğretmen	
	f	%	f	%
Evet	807	71.7	290	65.8
Hayır	318	28.3	151	34.2
Toplam	1125	100.0	441	100.0

Öğrencilerin %71.7'si, okul yöneticileri ve öğretmenlerin %65.8'i kantinlerden aldıkları yiyecek ve içecekleri oturarak tüketebilecekleri ortamların bulunduğunu belirtirken öğrencilerin %28.3'ü, yönetici ve öğretmenlerin %34.2'si okullarının kantinlerinde bu ortamların olmadığını belirtmektedirler.

Elde edilen bulgulardan, ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin yüzde yetmiş beşine yakını, okullarının kantinlerinde, aldıkları yiyecek ve içecekleri oturarak tüketilebilecekleri mekânların bulunduğunu belirtmektedirler.

3.6.2. Kantinde Satılan Yiyeceklerin Fiyatı

Öğrenci, yönetici ve öğretmenlere, kantinlerinde satılan yiyeceklerin fiyatlarını çarşı ve marketlerle karşılaştırmaları istenmiştir. Tablo 3.42'de öğrenci, yönetici ve öğretmenlerin konuyla ilgili görüşleri yer almaktadır.

Tablo 3.42. Okul Kantinlerinde Satılan Yiyecek Fiyatlarının, Öğrenci, Yönetici ve Öğretmenler Tarafından Çarşı ve Marketlerdeki Fiyatlarla Karşılaştırılması

Yiyeceklerin Çarşı ve Marketlerden Ucuz Olması	Öğrenci		Yönetici ve Öğretmen	
	f	%	f	%
Evet düşünüyorum.	279	24.9	120	28.2
Hayır düşünmüyorum.	787	70.3	264	62.1
Fiyatını önemsemiyorum.	54	4.8	41	9.6
Toplam	1120	100.0	425	100.0

Okul kantinlerinde satılan yiyeceklerin fiyatlarının çarşı ve marketlerden daha pahalı olduğu öğrencilerin %70.3'ü, okul yöneticileri ve öğretmenlerin %62.1'i tarafından

belirtilmektedir. Çarşı ve marketlerden ucuz olduğunu söyleyenler ise öğrenci, yönetici ve öğretmenlerin yaklaşık dörtte birisidir.

Ankete katılanların görüşlerinden, okul kantinlerinde satılan yiyeceklerin fiyatlarının çarşı ve marketlerden daha pahalı olduğu anlaşılmaktadır.

3.6.3. Kantinde Satılan İçeceklerin Fiyatı

Okul kantinlerinde satılan içeceklerin fiyatlarını çarşı ve marketlerle karşılaştıran öğrenci, yönetici ve öğretmenlere ait görüşler Tablo 3.43'te yer almaktadır.

Tablo 3.43. Okul Kantinlerinde Satılan İçecek Fiyatlarının, Öğrenci, Yönetici ve Öğretmenler Tarafından Çarşı ve Marketlerdeki Fiyatlarla Karşılaştırılması

İçeceklerin Çarşı ve Marketlerden Ucuz Olması	Öğrenci		Yönetici ve Öğretmen	
	f	%	f	%
Evet düşünüyorum.	243	21.7	131	30.0
Hayır düşünmüyorum.	815	72.6	267	61.3
Fiyatını önemsemiyorum.	64	5.7	38	8.7
Toplam	1122	100.0	436	100.0

Öğrencilerin %72.6'sı, yönetici ve öğretmenlerin %61.3'ü okul kantinlerinde satılan içeceklerin çarşı ve marketlerden daha pahalı satıldığını belirtmektedirler. İçeceklerin çarşı ve marketlerden ucuz olduğunu öğrencilerin %21.7'i, yönetici ve öğretmenlerin %30'u dile getirmektedir.

Kantinlerde satılan içeceklerin de yiyeceklerde olduğu gibi, çarşı ve marketlerden daha pahalı satıldığı elde edilen verilerden anlaşılmaktadır.

3.7. KANTİNLERDE SUNULAN HİZMETLER

Bu bölümde, kantinlerin mekân ve çevre temizliği, çalışanların giyim, kuşam ve temizliği ile çalışanların öğrencilere davranışlarına ilişkin öğrenci, yönetici ve öğretmen görüşleri yer almaktadır.

3.7.1. Kantinlerin Temizliği ve Bakımlılığı

Öğrencilerin, yöneticilerin ve öğretmenlerin okul kantinlerini temiz ve bakımlı görmelerine ilişkin görüşleri Tablo 3.44'te yer almaktadır.

Tablo 3.44. Öğrenci, Yönetici ve Öğretmenlerin Okul Kantinlerini Temiz ve Bakımlı Görmeleriyle İlgili Görüşleri

Kantinlerini Temiz ve Bakımlı Görme	Öğrenci		Yönetici ve Öğretmen	
	f	%	f	%
Her zaman	400	35.5	258	58.8
Ara sıra	543	48.2	150	34.2
Hiçbir zaman	184	16.3	31	7.1
Toplam	1127	100.0	439	100.0

Okul kantinlerini öğrencilerin %35.5, yönetici ve öğretmenlerin %58.8'i "Her zaman" temiz ve bakımlı gördüğünü belirtmektedir. Yönetici ve öğretmenlerin %34.2'si "Ara sıra" temiz ve bakımlı bulurlarken öğrencilerde bu oran 48.2'ye çıkmaktadır. Öğrencilerle yönetici ve öğretmen görüşleri arasında belirgin bir farkın bulunduğu görülmektedir. Bunun, yönetici ve öğretmenlerin kendi okullarını koruma düşüncesinden kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Öğrenci görüşleri dikkate alındığında, kantinlerin arzu edilen düzeyde temiz ve bakımlı olmadığı anlaşılmaktadır.

3.7.2. Kantinlerin Çevresinin Temizliği

Tablo 3.45'te öğrencilerin, okul yöneticileri ve öğretmenlerin kantinlerin çevre temizliğinin yeterliliğine ilişkin görüşleri yer almaktadır.

Tablo 3.45. Öğrenci, Yönetici ve Öğretmenlerin Okul Kantinlerinin Çevresini Temiz Görmeleriyle İlgili Görüşleri

Kantinlerin Çevresinin Temizliği	Öğrenci		Yönetici ve Öğretmen	
	f	%	f	%
Kötü	210	18.6	31	7.0
Ne iyi ne kötü	453	40.2	128	29.0
İyi	402	35.6	241	54.7
Çok iyi	63	5.6	41	9.3
Toplam	1128	100.0	441	100.0

Okul kantinlerinin çevresinin temizliğiyle ilgili öğrencilerle yönetici ve öğretmen değerlendirmeleri arasında bir uyum görülmemektedir. Yönetici ve öğretmenlerin %54.7'si kantinlerin çevresinin temizliğinin iyi olduğunu belirtirken öğrencilerin %35.6'sı bu görüşe

katılmaktadır. Yine öğrencilerin %18.6'sı çevre temizliğini kötü bulurken yönetici ve öğretmenlerde bu görüş %7'ye düşmektedir. Öğrencilerle yönetici ve öğretmenler arasında görülen bu görüş farklılığı; yönetici ve öğretmenlerin öğrenciler kadar kantinlerden alışveriş yapmamalarından dolayı çevre temizliğini yeterince görmemiş olacakları veya okullarını koruma düşüncesiyle konuya daha pozitif yaklaşmış oldukları düşünülebilir.

Öğrenci görüşleri dikkate alındığında, okul kantinlerinde çevre temizliği yeterli düzeyde olmadığı anlaşılmaktadır.

3.7.3. Kantin Çalışanlarının Giyim, Kuşam ve Temizliği

Öğrenci, yönetici ve öğretmenlere okul kantinlerinde çalışanların giyim, kuşam ve temizliklerinin nasıl olduğu sorulmuştur. Tablo 3.46'da öğrenciler, yönetici ve öğretmenlerin konuyla ilgili belirttikleri görüşler yer almaktadır.

Tablo 3.46. Öğrenci, Yönetici ve Öğretmenlerin Okul Kantinlerinde Çalışanlarının Giyim, Kuşam ve Temizliği İle İlgili Görüşleri

Çalışanlarının Giyim, Kuşam ve Temizliği	Öğrenci		Yönetici ve Öğretmen	
	f	%	f	%
Kötü	204	18.1	20	4.5
Ne iyi ne kötü	391	34.8	96	21.8
İyi	426	37.9	274	62.3
Çok iyi	103	9.2	50	11.4
Toplam	1124	100.0	440	100.0

Kantin çalışanlarının giyim, kuşam ve temizliğini gruplar farklı değerlendirmektedirler. Öğrencilerin %18.1'i çalışanların giyim, kuşam ve temizliğini "Kötü" bulurken yönetici ve öğretmenlerin %4.5'i bu görüşe katılmaktadır. Öğrencilerin %34.8'i çalışanların temizliğinin "Ne iyi ne kötü" olduğunu belirtirken yönetici ve öğretmenlerde bu oran %21.8'e düşmektedir. Yönetici ve öğretmenlerin dörtte üçüne yakını çalışanların giyim, kuşam ve temizliğini "İyi", "Çok iyi" düzeyinde bulurken öğrencilerin yüzde ellisi bu görüşe katılmaktadır.

3.7.4. Kantin Çalışanlarının Öğrencilere Davranışı

Tablo 3.47'd kantin çalışanlarının öğrencilere davranışlarına ilişkin öğrenci, okul yöneticisi ve öğretmenlerin değerlendirmeleri yer almaktadır.

Tablo 3.47. Kantin Çalışanlarının Öğrencilere Davranışı İle İlgili Öğrenci, Yönetici ve Öğretmen Görüşleri

Kantin Çalışanlarının Öğrencilere Davranışı	Öğrenci		Yönetici ve Öğretmen	
	f	%	f	%
Kötü	161	14.3	21	4.9
Ne iyi ne kötü	357	31.7	68	15.7
İyi	385	34.3	240	55.6
Çok iyi	222	19.7	103	23.8
Toplam	1125	100.0	432	100.0

Kantin çalışanlarının öğrencilere davranışını, yönetici ve öğretmenlerin beşte dördü “İyi” ve “Çok iyi” düzeyde görürlerken öğrencilerin yarıdan fazlası bu görüşe katılmaktadır. Çalışanların davranışını kötü olarak değerlendirenler, öğrencilerde %14.3 iken, yönetici ve öğretmenle bu oran %4.9’a düşmektedir.

Bulgulardan, kantin çalışanlarının öğrencilere davranışları öğrenci, yönetici ve öğretmenler tarafından olumlu bulunmaktadır.

3.8. KANTİNLERDE SUNULAN HİZMETLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu bölümde kantinlerde sunulan hizmetlerin öğrencilerin cinsiyet ve okul düzeyi değişkenleri bakımından değerlendirilmesi yapılmıştır.

3.8.1. Kız ve Erkek Öğrencilerin, Okul Kantinlerini Temiz ve Bakımlı Görmeleri

Öğrencilerin kantinlerin temizlik ve bakımlılığını değerlendirmesinde, cinsiyete göre bir farklılığın bulunup bulunmadığına ilişkin görüşleri Tablo 3.48’de yer almaktadır.

Tablo 3.48. Kız ve Erkek Öğrencilerin, Kantinleri Temiz ve Bakımlı Görmelerine İlişkin Değerlendirmeleri

Kantini Temiz ve Bakımlı Görme	Cinsiyet			
	Kız		Erkek	
	f	%	f	%
Her zaman görüyorum.	177	33.4	223	37.4
Ara sıra görüyorum.	250	47.2	293	49.2
Hiçbir zaman görmüyorum.	103	19.4	80	13.4
Toplam	530	100.0	596	100.0

$$X^2 = 7.744$$

$$p = 0.021$$

Öğrencilerin kantinleri temiz ve bakımlı görmelerine ilişkin dağılımları incelendiğinde kız öğrencilerin %19.4'ünün “Hiçbir zaman görmüyorum” görüşünü belirttiği erkek öğrencilerin %13.4'ünün de bu görüşe katıldığı görülmektedir. Kız öğrencilerin %47.2'si “Ara sıra görüyorum” şeklinde görüşüne erkek öğrencilerin ise yarısının katıldığı görülmektedir.

Öğrencilerin kantinleri temiz ve bakımlı görmelerinde, cinsiyete göre değerlendirmede görüşler arasında bir uyumsuzluğun bulunduğu görülmektedir $X^2= 7.744$, $P= 0.021$, ($p<0.05$). Bu sonuçlara göre kız öğrencilerle erkek öğrenciler, kantinlerin temizliğini değerlendirmede farklı düşünmektedirler

3.8.2. Kantinde Çalışanların Giyim, Kuşam ve Temizliğinin Değerlendirilmesi

Kantin çalışanlarının giyim, kuşam ve temizliklerinin değerlendirilmesinde, öğrencilerin cinsiyetlerine göre bir farkın olup olmadığına ilişkin değerlendirmeler Tablo 3.49'da yer almaktadır.

Tablo 3.49. Kız ve Erkek Öğrencilerin, Kantin Çalışanlarını, Giyim, Kuşam ve Temizliğine Göre Değerlendirmeleri

Kantinde Çalışanların Giyim, Kuşam ve Temizliği	Cinsiyet			
	Kız		Erkek	
	f	%	f	%
Kötü	103	19.4	100	16.9
Ne iyi ne kötü	197	37.1	194	32.8
İyi	181	34.1	245	41.3
Çok iyi	50	9.4	53	9.0
Toplam	531	100.0	592	100.0

$$X^2= 6.475 \quad p= 0.091$$

Kantin çalışanlarının giyim, kuşam ve temizliğini erkek öğrencilerin %41.3'ü, kız öğrencilerin %34.1'i “İyi” düzeyde görürken; “Kötü” bulduklarını belirtenler kız öğrencilerde %19.4, erkeklerde %16.9'olduğu görülmektedir. Her iki grupta “Çok iyi” bulanların oranı ise %9'dur.

Okul kantinlerinde çalışan elemanların giyim, kuşam ve temizliklerinin öğrenciler tarafından değerlendirilmesinde, kız ve erkek öğrenci görüşleri arasında bir uyumsuzluğun bulunmadığı görülmektedir ($p>0.05$). Çalışanların temizliğinin değerlendirilmesinde cinsiyetin bir rolü olmadığı anlaşılmaktadır.

3.8.3. Kantin Çalışanlarının Öğrencilere Davranışlarının Değerlendirilmesi

Tablo 3.50’de kantin çalışanlarının öğrencilere davranışlarını değerlendirmede, öğrencilerin cinsiyetleri arasında bir farkın bulunup bulunmadığına ilişkin görüşler yer almaktadır.

Tablo 3.50. Kız ve Erkek Öğrencilerin, Kantin Çalışanlarının Kendilerine Davranışını Değerlendirmesi

Kantinde Çalışanların Öğrencilere Davranışı	Cinsiyet			
	Kız		Erkek	
	f	%	f	%
Kötü	68	12.8	93	15.7
Ne iyi ne kötü	190	35.8	166	28.0
İyi	166	31.3	219	36.9
Çok iyi	107	20.1	115	19.4
Toplam	531	100.0	593	100.0

$$X^2= 9.694 \quad p= 0.021$$

Erkek öğrencilerin %36.9’u, kız öğrencilerin %31.3’ü kantin çalışanlarının kendilerine davranışını “İyi “ olarak görürlerken erkeklerin %15.7’si, kız öğrencilerin %12.8’si “Kötü” olarak görmektedirler. “Ne iyi ne kötü” olarak görenler kızlarda %35.8 iken erkeklerde bu oran %28’e düşmektedir.

Kantinlerde çalışanların öğrencilere davranışlarını, cinsiyete göre değerlendirmede görüşler arasında bir uyumsuzluğun bulunduğu görülmektedir $X^2= 9.694$, $P=0.021$, $p<0.05$ ’dir. Sonuçlara göre kız öğrencilerle erkek öğrenciler, kantin çalışanlarının kendilerine davranışlarını değerlendirmede aynı görüşü paylaşmamaktadırlar.

3.8.4. İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Kantinlerin Temizliğini ve Bakımını Değerlendirmeleri

Tablo 3.51’de ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin okul kantinlerini temiz ve bakımlı görmeleriyle ilgili değerlendirmeleri yer almaktadır.

Tablo 3.51. İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Kantinlerin Temizliğini ve Bakımını Değerlendirmeleri

Kantinleri Temiz ve Bakımlı Görme	Okul Düzeyi			
	İlköğretim Öğrencilerinin Görüşleri		Ortaöğretim Öğrencilerinin Görüşleri	
	f	%	f	%
Her zaman görüyorum.	199	37.2	201	34.0
Ara sıra görüyorum.	243	45.4	300	50.7
Hiçbir zaman görmüyorum.	93	17.4	91	15.3
Toplam	535	100.0	592	100.0

$$X^2= 3.140 \quad p= 0.208$$

Okul düzeylerine göre; ilköğretim okulu öğrencilerinin %37.2'si, ortaöğretim öğrencilerinin %34'ü kantinleri her zaman temiz ve bakımlı gördüklerini belirtirken ilköğretim öğrencilerinin %17.4'ü, ortaöğretim öğrencilerinin %15.3'ü kantinleri hiçbir zaman temiz ve bakımlı görmediklerini belirtmektedirler.

Öğrencilerin kantinleri temiz ve bakımlı görmeleri okul düzeylerine göre değerlendirildiğinde, görüşler arasında bir uyumsuzluk bulunmadığı görülmektedir $X^2= 3.140$, $P= 0.208$, ($p>0.05$) dir. İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okul kantinlerini temiz ve bakımlı görmelerinde görüşler arasında bir farklılık görülmemektedir. Okul düzeyleri temizlik değerlendirilmesinde bir farklılık arz etmemektedir.

3.8.5. İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Kantin Çalışanlarının Giyim, Kuşam ve Temizliğini Değerlendirmeleri

İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin okul kantinlerinde çalışanların giyim, kuşam ve temizliğini değerlendirmeleriyle ilgili görüşleri Tablo 3.52'de yer almaktadır.

Tablo 3.52. İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Kantin Çalışanlarının Giyim, Kuşam ve Temizliğini Değerlendirmelerine İlişkin Dağılımları

Kantinde Çalışanların Giyim, Kuşam ve Temizliği	Okul Düzeyi			
	İlköğretim Öğrencilerinin Görüşleri		Ortaöğretim Öğrencilerinin Görüşleri	
	f	%	f	%
Kötü	93	17.5	111	18.8
Ne iyi ne kötü	191	36.0	200	33.7
İyi	188	35.4	238	40.1
Çok iyi	59	11.1	44	7.4
Toplam	531	100.0	593	100.0

$$X^2= 6.448 \quad p= 0.092$$

Tabloya göre ortaöğretim öğrencilerinin %18.8'i, ilköğretim öğrencilerin %17.5'i kantin çalışanlarının giyim ve temizliğini “Kötü” bulduklarını belirtirlerken ortaöğretim öğrencilerinin %40.1'i ilköğretim öğrencilerinin %35.4'ü “İyi” olarak görmektedirler. “Ne iyi ne kötü” bulanların %36.4'ünün ilköğretim öğrencileri, %33.7'sinin ortaöğretim öğrencileri olduğu görülmektedir.

İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin, kantin çalışanlarının giyim, kuşam ve temizliklerini değerlendirmelerinde görüşler arasında bir uyumsuzluğun bulunmadığı görülmektedir $X^2= 6.448$, $P= 0.092$, ($p>0.05$). Buradan, kantin çalışanların temizliğinin değerlendirilmesinde, öğrencilerin eğitim düzeylerinin bir ilişkisinin bulunmadığını söyleyebiliriz.

3.8.6. Öğrencilerin, Kantin Çalışanlarının Kendilerine Yönelik Tutumlarını Değerlendirmeleri

İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin, kantin çalışanlarının kendilerine yönelik tutumlarıyla ilgili görüşlerine ait değerlendirmeleri Tablo 3.53'te yer almaktadır.

Tablo 3.53. İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Kantin Çalışanlarının Kendilerine Yönelik Tutumlarını Değerlendirmelerine İlişkin Dağılımları

Kantinde Çalışanların Davranışları	Okul Düzeyi			
	İlköğretim Öğrencilerinin Görüşleri		Ortaöğretim Öğrencilerinin Görüşleri	
	f	%	f	%
Kötü	67	12.7	94	15.9
Ne iyi ne kötü	185	34.4	172	29.1
İyi	167	31.4	218	36.8
Çok iyi	114	21.5	108	18.2
Toplam	533	100.0	592	100.0

$$X^2= 8.849 \quad p= 0.031$$

Kantin çalışanlarının kendilerine yönelik davranışları ile ilgili olarak ortaöğretim öğrencilerinin %55'i, ilköğretim öğrencilerinin %52.9'u "İyi" ve "Çok iyi" olarak görmektedirler. Çalışanların davranışlarını "Kötü" olarak görenler; ortaöğretim öğrencilerinin %15.9'u, ilköğretim öğrencilerinin %12.7'sidir.

İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin, kantin çalışanlarının kendilerine yönelik tutumlarıyla ilgili değerlendirmelerinde görüşleri arasında bir uyumsuzluğun bulunduğu görülmektedir ($X^2= 9.694$, $P= 0.021$, ($p<0.05$). Buna göre, ilköğretim öğrencileriyle ortaöğretim öğrencileri kantin çalışanlarının kendilerine davranışlarını aynı değerlendirmemektedirler.

3.9. KANTİNLERİN DENETLENMESİ

Bu bölümde kantinlerin yetkililerce denetlenmesine ilişkin öğrenci, yönetici ve öğretmen görüşleri yer almaktadır. Ayrıca öğrenci görüşlerine göre, illerdeki denetlemelerin karşılaştırmaları yapılmaktadır.

3.9.1. Kantinlerin Yetkililerce Kontrol ve Denetiminin Yapılması

Öğrencilere, yönetici ve öğretmenlere “Kantinlerin yetkililerce kontrol ve denetiminin yapıldığını görüyor musunuz?” sorusu sorulmuştur. Tablo 3.54’te konuya ilişkin grupların görüşleri yer almaktadır.

Tablo 3.54. Öğrenci, Yönetici ve Öğretmenlerin Kantinlerin Yetkililerce Kontrol ve Denetiminin Yapılmasına İlişkin Görüşleri

Kantinlerin Kontrol ve Denetiminin Yapılması	Öğrenci		Yönetici ve Öğretmen	
	f	%	f	%
Evet	380	34.0	329	80.4
Hayır	737	66.0	80	19.6
Toplam	1117	100.0	409	100.0

Okul yöneticileri ve öğretmenlerin %80.4’ü kantinlerin kontrol ve denetimlerinin yetkililerce yapıldığını belirtirken, öğrencilerin ancak %34’ü kontrol ve denetimlerin yapıldığı görüşüne katılmaktadırlar. Öğrencilerle yönetici ve öğretmenler arasında görüş farkının bulunması öğrencilerin okula kantinleri denetlemek için gelenleri bu amaç için gelmiş olduklarını bilmemelerinden de kaynaklanabileceği düşünülebilir.

3.9.2. İllere Göre, Öğrencilerin Okul Kantinlerinin Yetkililerce Kontrol ve Denetimlerinin Yapıldığına İlişkin Değerlendirmeleri

Öğrencilerin okul kantinlerinin yetkililerce kontrol ve denetimlerinin yapıldığını görmelerine ilişkin iller arasında görüş farkının bulunup bulunmadığıyla ilgili değerlendirmeler Tablo 3.55’te yer almaktadır.

Tablo 3.55. Okul Kantinlerinin Yetkililerce Kontrol ve Denetimlerinin Yapılmasına İlişkin Öğrenci Değerlendirmelerinin İllere Göre Dağılımı

İller	Öğrencilerin Kantinlerin Yetkililerce Kontrol ve Denetiminin Yapıldığını Görmesi				Toplam	
	Evet		Hayır			
	f	%	f	%	f	%
Adana	31	36.9	53	63.1	84	100.0
Afyon	14	17.9	64	82.1	78	100.0
Ankara	22	26.5	61	73.5	83	100.0
Bolu	31	47.7	34	52.3	65	100.0
Çanakkale	25	29.8	59	70.2	84	100.0
Elazığ	43	51.8	40	48.2	83	100.0
Gaziantep	15	23.8	48	76.2	63	100.0
Gümüşhane	29	35.8	52	64.2	81	100.0
İstanbul	38	45.2	46	54.8	84	100.0
İzmir	38	45.2	46	54.8	84	100.0
Kahramanmaraş	16	19.3	67	80.7	83	100.0
Muş	17	20.7	65	79.3	82	100.0
Yozgat	38	45.2	46	54.8	84	100.0
Şırnak	23	29.1	56	70.9	79	100.0

$$X^2= 61.669 \quad p= 0.000$$

Öğrencilerin okul kantinlerinin yetkililerce kontrol ve denetimlerinin yapıldığını görmeleriyle ilgili görüşleri incelendiğinde iller arasında ($p<0.05$) düzeyinde anlamlı bir farkın bulunduğu görülmektedir. Tabloya göre öğrenciler Afyon (%82.1), Kahramanmaraş (%80.7), Muş (%79.3), Gaziantep (%76.2) ve Ankara'da (%73.5) kantinlerin yetkililer tarafından kontrol ve denetimlerinin yapıldığını görmediklerini belirtirlerken Elazığ (%51.8), Bolu (%47.7), İstanbul, İzmir ve Yozgat'ta (%45.2) kontrol ve denetimlerin yapıldığını gördüklerini belirtmektedirler.

3.10. KANTİNLERDEN BEKLENTİLER

Bu bölümde kantinlerde satılan yiyecek ve içeceklerin öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verip vermediği, öğrenciler, okul yöneticileri ve öğretmenler tarafından kantinlerde bulunması ve bulundurulmaması istenilen yiyecek ve içecekler yer almaktadır.

3.10.1. Kantinlerde Bulundurulması İstenilen Yiyecek ve İçecekler

Öğrenci, yönetici ve öğretmenlerin, öğrencilerin almak isteyip de kantinlerde bulundurulmayan yiyecek ve içeceklerle ilgili görüşleri tablo 3.56’da yer almaktadır.

Tablo 3.56. Öğrenciler İçin Kantinlerde Bulundurulması İstenilen Yiyecek ve İçecekler

Öğrenci		Yönetici ve Öğretmen		
Sıra No	Kantinde Bulundurulması İstenilen Yiyecekler	f	Kantinde Bulundurulması İstenilen Yiyecekler	f
1	Döner	94	Süt	24
2	Hamburger	82	Tost	20
3	Lahmacun	67	Döner	19
4	Pizza	66	Gözleme	17
5	Cips	48	Ayran	17
6	Tost	40	Meyve suyu (doğal)	16
7	Dondurma	36	Köfte	14
8	Köfte	32	Hamburger	14
9	Meyve	27	Meyve (mevsime göre)	13
10	Gözleme	21	Pizza	12
11	Sandviç	21	Sandviç	10
12	Pide	16	Ekmek arası peynir	7
13	Poğaç	15	Dondurma	7
14	Ayran	15	Poğaç	6
15	Kuruyemiş	13	Hazır kahve	6
16	Süt	13	Hazır ev yemeği çeşitleri	6
17	Ekmek arası(patates kızartma)	13	Pide	5
18	Çikolata	12	Kahvaltılık yiyecekler	5
19	Meyve suyu (doğal)	11	Salata çeşitleri	4
20	Şalgam	9	Meyveli süt	4
21	Kek	8	Lahmacun	3
22	Dürüm	8	Meyveli gazoz	2
23	Tatlı	8	Ekmek arası salam	2
24	Kola Turka	7	Çay	2
25	Kebap	7	Cips	2
26	Kumpir	6	Börek	2
27	Yoğurt	5	Yoğurt	1
28	Ice tea	5	Tatlı	1
29	Salam	5	Rus salatası	1
30	Meyveli süt	4	Patates kızartması	1
31	Şeker	4	Kuru üzüm	1
32	Soda(maden suyu)	3	Kola Turka	1
33	Meyve aromalı maden suyu	3	İncir	1
34	Simit	3	Çikolata	1
35	Markalı yiyecek ve içecekler	3	Ceviz	1
36	Kola	3	*	

37	Bisküvi	3	*	
38	Rus salatası	3	*	
39	Kuru fasulye	3	*	
40	Ekmek arası sucuk	3	*	
41	Tavuk sote	3	*	
42	Börek	2	*	
43	Çiklet	2	*	
44	Meyveli yoğurt	2	*	
45	Ekmek arası köfte	2	*	
46	Menemen	2	*	
47	Limonata	2	*	
48	Meyveli gazoz	1	*	
49	Hazır kahve	1	*	
50	Kraker	1	*	
51	Gofret	1	*	
52	Pastırma	1	*	

***: Yönetici ve öğretmenler tarafından bu yiyecek ve içecekler belirtilmemiştir.**

Tabloya göre öğrenciler 52 yiyecek ve içecek maddesinin kantinlerde bulundurulmasını istemişlerdir. Öğrencilerin kantinlerde en çok bulundurulmasını istediği ilk on yiyecek ve içeceklerin adları ile frekansları; Döner (94), Hamburger (82), Lahmacun (67), Pizza (66), Cips (48), Tost (40), Dondurma (36), Köfte (32), Meyve (27) ve Gözleme (21)' dir.

Okul yöneticisi ve öğretmenler; öğrenciler için kantinlerde bulundurulmasını istediği 35 yiyecek ve içeceğin adını belirtmişlerdir. Bunlardan en çok tekrar edilen on yiyecek ve içeceğin adları ile frekansları; Süt (24), Tost (20), Döner (19), Gözleme (17), Ayran (17), Meyve suyu (doğal) (16), Köfte (14), Hamburger (14), Meyve (mevsime göre) (13) ve Pizza (12)'dir.

Öğrenciler ile yönetici ve öğretmenlerin, öğrenciler için kantinlerde bulundurulmasını en çok istedikleri on yiyecek ve içeceğin büyük oranda aynı yiyecek ve içecekler olduğu görülmektedir.

3.10.2. Kantinlerde Satılması İstenmeyen Yiyecek ve İçecekler

Öğrenciler, yönetici ve öğretmenlerin okul kantinlerinde satılmakta olan, ancak öğrenciler için satılmasını istemedikleri yiyecek ve içecekler Tablo 3.57'de yer almaktadır.

Tablo 3.57. Öğrenciler İçin Kantinlerde Bulundurulması İstenmeyen Yiyecek ve İçecekler

Öğrenci		Yönetici ve Öğretmen		
Sıra No	Kantinde Bulundurulması İstenmeyen Yiyecek ve İçecekler	f	Kantinde Bulundurulması İstenmeyen Yiyecek ve İçecekler	f
1	Markasız yiyecek ve içecekler	48	Cips	83
2	Cips	46	Çiklet	63
3	Çiklet	42	Kola	56
4	Kola	38	Kalitesiz şeker	23
5	Tost	28	Lolipop şeker	18
6	Lolipop şeker	17	Markasız yiyecek ve içecekler	15
7	Döner	14	Tost	13
8	Açıkta satılan tatlılar	14	Meyve suyu	9
9	Kabuklu kuru yemiş	11	Mey buz (meyveli buz)	8
10	Lahmacun	10	Markasız çikolata	5
11	Dondurma	8	Ekmek arası yiyecekler	5
12	Hamburger	6	Kabuklu kuru yemiş	4
13	Enerji içecekleri	6	Hamburger	4
14	Ekmek arası köfte	3	Dondurma	4
15	Salam	2	Asitli içecekler	4
16	Pizza	2	Salam	3
17	Meyve suyu	2	Meyve aromalı gazoz	3
18	Çay	2	Ekmek arası sos	3
19	Asitli içecekler	2	Sucuk	2
20	Sucuk	1	Jelli şeker	2
21	Meyveli gazoz	1	Hazır kahve	2
22	Ekmek arası sos	1	Revani	2
23	*		Süt	1

***: Yönetici ve öğretmenler tarafından satılması istenmeyen süt için öğrenciler bir görüş belirtmemiştir.**

Öğrenciler 22 yiyecek ve içeceğin kantinlerde satılmasını istememektedirler. Frekans sıralamasına göre ilk onu; markasız yiyecek ve içecekler (48), cips (46), çiklet (42), kola (38), tost (28), lolipop şeker (17), döner (14), açıkta satılan tatlılar (14), kabuklu kuru yemiş (11) ve lahmacun (10)'dur.

Yönetici ve öğretmenler ise 23 yiyecek ve içeceğin kantinlerde satılmasını istememektedirler. Bunların frekans sıralamasına göre ilk onu; cips (83), çiklet (63), kola (56), kalitesiz şeker (23), lolipop şeker (18), markasız yiyecek ve içecekler (15), tost (13), meyve suyu (9), mey buz (meyveli buz) (8) ve markasız çikolata (5) dır.

Okul kantinlerinde bulundurulması istenilmeyen yiyecek ve içeceklerin ilk onunda sıralaması önemsenmezse öğrenciler, yönetici ve öğretmenlerin büyük oranda aynı yiyecek ve içecekleri belirttikleri görülmektedir.

3.11. OKUL YÖNETİCİLERİ ve ÖĞRETMENLERİN KANTİNLERLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Bu bölümde, okul yöneticileri ile öğretmenlerin okul kantinlerinden alışveriş yapmaları ve kantinlerden şikâyet almalarına ilişkin görüşler yer almaktadır.

3.11.1. Yönetici ve Öğretmenlerin Kantinlerden Alışverişi Yapmaları

Tablo 3.58’de okul yöneticileri ve öğretmenlerin kantinlerden alışveriş yapmalarına ilişkin görüşleri yer almaktadır.

Tablo 3.58. Yöneticilerin ve Öğretmenlerin Okul Kantinlerinden Alışveriş Yapmaları

Okul Kantinlerinden Alışveriş Yapma	Yönetici ve Öğretmen	
	f	%
Evet	386	87.5
Hayır	55	12.5
Toplam	441	100.0

Tabloya göre okul yönetici ve öğretmenlerin %87.5’i kantinlerinden alışveriş yaptığı, %12.5’inin ise alışveriş yapmadıkları görülmektedir.

3.11.2. Okul Kantinleri İle İlgili Şikâyet Alma

Okul yöneticileri ve öğretmenlere kantinlerle ilgili şikâyet alıp almadıklarına ilişkin soru sorulmuştur. Tablo 3.59’da konuya ilişkin yönetici ve öğretmenlerin görüşleri yer almaktadır.

Tablo 3.59. Yöneticilerin ve Öğretmenlerin Okul Kantinleriyle İlgili Şikâyet Almaları

Kantinler Hakkında Şikâyet Alma	Yönetici ve Öğretmen	
	f	%
Evet	114	27.1
Hayır	307	72.9
Toplam	421	100.0

Okul yöneticisi ve öğretmenlerin %72.9'u okul kantinleriyle ilgili kendilerine bir şikâyetin gelmediğini, %27.1'inin ise kantinlerle ilgili şikâyet aldıklarını belirtmişlerdir.

BÖLÜM - 4

ÖZET, SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın amaçları, evren, örneklem, veri kaynakları, verilerin işlenmesi ve kullanılan istatistik teknikleri açıklanmış; araştırmadan elde edilen bulgular ve yorumlara göre sonuçlar çıkarılmış ve bu sonuçlara dayalı olarak öneriler getirilmiştir.

4.1. ÖZET

Araştırmanın amacı, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim ve ortaöğretim okullarında bulunan okul kantinlerini, satılan yiyecek ve içecekler, temizlik, mekân, fiyatların uygunluğu gibi yönlerden yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirerek çözüm önerileri sunmaktır. Bu genel amaç doğrultusunda şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğrencilerin cinsiyet, okul düzeyi, öğretim şekline göre kantinden aldıkları yiyecek ve içecekler arasında fark var mıdır?
2. Öğrencilerin anne ve babalarının öğrenim durumu ve gelir düzeyine göre, öğrencilerin kantinden aldıkları yiyecek ve içecekler arasında fark var mıdır?
3. Öğrenciler cinsiyetlerine göre, harçlıklarını kantinde harcama miktarları arasında fark var mıdır?
4. Öğrencilerin kantinden aldıkları yiyecek ve içeceklerde hijyene dikkat etmelerinde cinsiyete ve okul düzeyine göre fark var mıdır?
5. Öğrencilerin kantinden aldıkları yiyecek ve içeceklerin son kullanma tarihine bakmalarında cinsiyet, okul düzeyi, anne ve babanın eğitim seviyesine göre fark var mıdır?
6. Öğrenciler, yönetici ve öğretmenlerin kantinden aldıkları yiyecek ve içeceklerin son kullanma tarihine bakmalarında fark var mıdır?
7. Öğrencilerin kantinden alışveriş yapmalarında anne ve babaların eğitim düzeyleri arasında bir ilişki var mıdır?
8. Öğrencilerin cinsiyet ve eğitim düzeyine göre kantinlerde sunulan mal ve hizmetlerin değerlendirilmesinde fark var mıdır?

9. Öğrenciler, yönetici ve öğretmenler arasında kantinlerde satılan malların fiyatlarının değerlendirmesinde fark var mıdır?
10. Öğrenciler, yönetici ve öğretmenler arasında kantinlerde sunulan hizmetlerin değerlendirmesi arasında fark var mıdır?
11. Öğrenciler, yönetici ve öğretmenler arasında kantinlerin denetlenmesiyle ilgili görüş farkı var mıdır?
12. Kantinlerin denetlenmesinde, illere göre fark var mıdır?
13. Öğrenci, yönetici ve öğretmenlerin kantinlerden beklentileri arasında fark var mıdır?

İlköğretim ve ortaöğretim okullarında öğrenci, yönetici ve öğretmenlerin okul kantinleri ile ilgili tercihlerini etkileyen faktörleri ortaya koymayı amaçlayan bu araştırma, değişkenler arasında korelasyonel ve karşılaştırmalı incelemeyi içeren ilişkisel tarama modelindedir.

Araştırmanın evrenini, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı 81 ildeki ilköğretim ve ortaöğretim okullarındaki öğrenci, yönetici ve öğretmenler oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini yedi coğrafi bölge ve her bölgeden 2 il oluşturmuştur. İllerin seçiminde Devlet İstatistik Enstitüsünün “İllerin sosyo ekonomik gelişmişlik sıralaması” esas alınmıştır. Buna göre İstanbul, Çanakkale, İzmir, Afyon, Ankara, Yozgat, Adana, Kahramanmaraş, Bolu, Gümüşhane, Gaziantep, Şırnak, Elazığ ve Muş örneklem iller olarak belirlenmiştir. Anketler il merkezinde sosyo ekonomik düzeyleri farklı 2 ilköğretim okulunda 6, 7 ve 8.sınıflar ile 2 ortaöğretim okulunda 9, 10 ve 11. sınıflara uygulanmıştır. Okulların seçimi il millî eğitim müdürlüklerine bırakılmıştır. Her sınıfta öğrencilere uygulanacak anket sayısı 14 olarak belirlenmiştir. Her okulda 2 yönetici, 6 öğretmen olmak üzere her ilden 8 yönetici, 24 öğretmen ve 84 öğrenciye anket uygulanmıştır.

Örnekleme alınan 14 ilde 1176 öğrenci, 112 yönetici ve 336 (112+336=448+1176=1624) öğretmene toplam 1624 anket uygulanmıştır. Uygulanan anketlerin öğrencilerde 1149’u geçerli kabul edilmiştir. Öğrenci anketlerinin geçerlilik oranı %97.7’dir. Okul yöneticisi ve öğretmenlerde 441 anket geçerli kabul edilmiş; geçerli anketlerin oranı %98.4’tür.

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Veri toplamak amacıyla geliştirilen anketler için konuyla ilgili kavramsal literatür taraması yapılmış, kantinlerin işleyişi ile ilgili genelge ve yönetmelikler incelenmiş, kantinlerle ilgili yapılan araştırmalar incelenmiştir. Elde edilen bu bilgiler doğrultusunda veri toplamak üzere, öğrenciler ile yönetici ve öğretmenler için iki anket formu geliştirilmiştir (Bk. Ek 1, Ek. 2). İlköğretim ve ortaöğretim öğrencileriyle bu okullarda görev yapan yönetici ve öğretmenlerin görüşlerini yansıtacak şekilde hazırlanan sorular uzmanların incelemesine sunulmuştur. Uzmanlarca yapılan değerlendirmeler ve öneriler dikkate alınmış ve anketler üzerinde gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Geliştirilen anketlerin ön uygulaması yapılmış ve yapılan değerlendirmede anketlerin alanda uygulanabileceği kararına varılmıştır.

Anketlerin uygulama esasları, “Anket Uygulama Yönergesi” inde belirlenmiştir (Bk. Ek 3). Anketlerin uygulanmasında il millî eğitim müdürlükleriyle iş birliği yapılmıştır.

İllerden geri dönen anketler geçerlilik yönünden incelenmiş, yönergeye uygun cevaplandırılmayan anketler değerlendirme kapsamı dışında bırakılmıştır. Geçerli kabul edilen anketlere verilen cevaplar, bilgisayar ortamında SPSS programı kullanılarak analiz edilmiştir. Anketlerde açık uçlu sorulara verilen cevaplarda tekrarlanan görüş ve değerlendirmelerin frekansları hesaplanmış, formlara ait (Form I-II) bilgisayar çıktıları ayrı ayrı hazırlanmış, araştırmanın amaçları doğrultusunda tablolaştırılıp yorumlanarak araştırma raporuna dönüştürülmüştür. Gruplar arasındaki ilişkilerin belirlenmesinde kay-kare metodu, grupların aritmetik ortalamaları arasında 0.05 düzeyinde anlamlı ilişkilerin belirlenmesinde Scheffie testi uygulanmıştır.

4.2. SONUÇLAR

Araştırmanın bu bölümünde bulgulara dayalı olarak elde edilen sonuçlar yer almaktadır.

4.2.1. Gruplarla İlgili Sonuçlar

Öğrencilerin %46.9’u kız, %53.1 erkeklerden; yönetici ve öğretmenlerin %45.5’i kadın, %59.5’i erkeklerden oluşmaktadır.

Öğrencilerin %47’si ilköğretim, %53’ü ortaöğretim okullarında okumaktadır. Yönetici ve öğretmenlerin %49.7’si ilköğretim, %50.3’ü ortaöğretim okullarında çalışmaktadır.

Öğrencilerin %59.9’unun “Tam gün”, %40.1’inin “İkili öğretim” de eğitim aldıkları görülmektedir. Okul yöneticisi ve öğretmenlerin %55.2’si “Tam gün”, %44.8’i “İkili öğretim” yapılan okullarda çalışmaktadır.

İkili öğretim yapılan okullarda öğrencilerin %76.9'u "Sabahçı", % 23.1'i "Öğlenci" öğrencilerden oluşmaktadır.

Öğrenci ailelerinin %6.5'i "1", %33.6'sı "2", %24.9'u "3", %15.5'i "4", % 19.4'ü "5 ve daha fazla" çocuğa sahiptir.

Öğrencilerin annelerinin %15.5'i, babalarının %3.5'i "Okur yazar değil"; annelerin %6.6'sı, babaların %7.7'si "Okuryazar"; annelerin %39.5'i, babaların %27.5'i "İlkokul mezunu"; annelerin %11.6'sı, babaların %15'i "Ortaokul mezunu"; annelerin %16'sı, babaların %23.1'i "Lise mezunu; annelerin %10.8'i, babaların %23.2'si "Yüksekokul ve üzeri" mezunlardır.

Öğrencilerin ailelerinin %19.2'si "500 YTL' den az", %19.7'sinin "501-750 YTL.", %23.4'ü 751-1000 YTL.", % 24.7'si "1000 YTL. ve üzeri" ortalama aylık gelire sahiptirler.

Öğrencilerin %15.5'i ailelerinin kendilerine hiç harçlık vermediğini, %71.9'u 5 YTL. ve daha az harçlık verdiklerini, %12.6'sı ise 6 YTL. ve üzeri günlük harçlık verdiklerini belirtmişlerdir.

Öğrencilerin %15.5'i kantinlerden hiç alışveriş yapmamakta, %25.2'si kendine verilen harçlığın "1/4'ünü", %33.8'i "Yarısını" ve %25.5'i de "Yarıdan fazlası ve tamamını" kantinde harcamaktadırlar.

İkili öğretim yapılan okullarda sabahçı öğrencilerin %47.6'sı her sabah, %29.9'u bazı sabahlar kahvaltı yaparak gelmekte, % 22.5'i ise kahvaltı yapmadan okula gelmektedirler.

4.2.2. Öğrencilerin Kantinden Aldıkları Yiyecek ve İçeceklere İlişkin Sonuçlar

Öğrencilerin okul kantinlerinden en çok alıp tükettiği sekiz yiyecek; "Simit" (%58), "Çikolata" (%50.9), "Bisküvi" (%45.6), "Poğaç" (%39.8), "Tost" (%37.6), "Cips" (%31.9), "Kraker" (%25.6), "Gofret" (%25.2)'tir. Yönetici ve öğretmenler, öğrencilerin kantinlerden en çok aldıkları yiyeceklerin simit (83.2), tost (59.4), poğaç (53.1), bisküvi (48.3), çikolata (47.4), cips (44), kraker (36.5) ve gofret olduğunu belirtmişlerdir.

Öğrencilerin okul kantinlerinden en çok satın alıp tükettikleri altı içecek "Su" (%55.7), "Kola" (%47.3), "Meyve suyu" (meyve aromalı) (%32.6), "Ayran" (%32.2), "Çay" (%30.6), ve "Meyve suyu (doğal nektar)" (%30.1)'dur. Okul yöneticileri ve öğretmenler, öğrencilerin kantinlerden en çok tükettikleri içeceklerin "Kola" (81.4), "Su" (65.5), "Meyve suyu (Meyve aromalı)" (58.7), "Ayran" (55.6), "Çay" (51.2), ve "Meyve suyu (Doğal/Nektar)" olduğunu belirtmişlerdir.

4.2.3. Kantinlerden Alınan Yiyecek ve İçeceklerin Cinsiyet, Okul Düzeyi, Anne-Babanın Eğitim ve Gelir Düzeyi Değişkenleri Bakımından Değerlendirilmesi

Kız öğrenciler kantinlerdeki tatlı türü yiyecekleri daha çok tercih ederken erkek öğrenciler ekmek arası satılan gıdaları tercih etmektedirler.

Kız öğrenciler kantinlerdeki içeceklerden en suyu tercih ederken erkekler sıcak içeceklerle asitli içecekleri tercih etmektedirler.

İlköğretim öğrencileri kantinlerde simit ve şekerli yiyecekleri tercih ederken ortaöğretim öğrencileri unlu mamuller ile ekmek arası yiyecekleri tercih etmektedirler.

Okul kantinlerinde ilköğretim öğrencileri soğuk içecekleri tüketirken ortaöğretim öğrencileri sıcak içecekleri tüketmektedirler.

İkili öğretimin yapıldığı okullarda, öğrenciler kantinlerden en çok simit ve cips tüketirken; tam gün eğitim yapılan okullarda öğrenciler, unlu mamuller ve ekmek arası yiyecekleri tüketmektedirler.

Tam gün eğitim yapılan okullarda öğrenciler su, çay, hazır kahve ve maden suyunu ikili öğretim yapılan okullardaki öğrencilerden daha fazla tüketmektedirler.

Annelerin eğitim seviyesi yükseldikçe öğrenciler çiklet, hamburger ve sandviçi daha fazla tüketmektedir.

Annenin eğitim seviyesi yükseldikçe öğrencilerin kola, hazır kahve ve sütü daha fazla tükettikleri, okuryazar olmayan annelerin çocukları ise çayı daha fazla tüketmektedirler.

Babasının eğitim seviyesi fakülte, lisansüstü/doktora düzeylerinde olan öğrenciler, hazır kahve ve meyveli sütü daha fazla tüketmektedirler.

Kız öğrenciler harçlıklarını kantinlerde erkeklere göre daha fazla harcamaktadırlar.

4.2.4. Kantinlerde Satılan Yiyecek - İçeceklerin Hijyen ve Kalite Bakımından Değerlendirilmesi

İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin büyük bölümü kantinlerden aldığı yiyecek ve içeceklerde hijyene dikkat etmektedirler.

Öğrenciler, okul yöneticileri ve öğretmenler kantinlerde satılan simit, poğaç, tost, ekmek arası vb. yiyeceklerin tazeliğini yeterli görmemektedirler.

Öğrenciler, okul yöneticisi ve öğretmenler kantinlerden satın aldıkları yiyecek-
içeceklerin bilinen markalı ürünler olmasına dikkat etmektedirler.

Okul kantinlerinde açık ya da kapalı olarak satılan simit, poğaç, tost, ekmek arası vb. yiyecekleri lezzet, tat bakımından yöneticiler ve öğretmenler yeterli görürken öğrencilerin yarıdan fazlası yeterli görmemektedirler.

Okul kantinlerinde satılan simit, poğaç, tost, ekmek arası vb. yiyeceklerin hijyene uygunluğunu yönetici ve öğretmenler yeterli görürlerken öğrencilerin yarıdan fazlası yeterli görmemektedirler.

Öğrenciler ile okul yöneticileri ve öğretmenler, kantinlerde satılan çayın tat ve lezzetini yeterli bulmamaktadırlar.

Öğrenci, yönetici ve öğretmenler, aldıkları gıdaların son kullanma tarihine bakmaktadırlar.

İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin büyük çoğunluğu, okullarının kantinlerinde tarihi geçmiş ürünün satılmadığını belirtmektedirler.

Öğrencilerin dörtte biri, okul yöneticisi ve öğretmenlerin onda biri, okul kantinlerinden aldıkları yiyeceklerden dolayı rahatsızlık yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Yaklaşık her yedi anne ve babadan biri çocuğunun okul kantinlerinden alışveriş yapmasına izin vermemektedir.

4.2.5. Öğrencilerin Okul Kantinlerinden Aldıkları Yiyecek-İçeceklerin Hijyen ve Son Kullanma Tarihine Bakmalarında Öğrencilerin Cinsiyet, Okul Düzeyi ve Anne-Babalarının Öğretim Düzeyi Değişkenleri Bakımından Değerlendirilmesi

Kız ve erkek öğrenciler, aldıkları gıdalarda hijyene aynı hassasiyette dikkat etmektedirler.

İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinde, kantinlerden aldıkları gıdalarda hijyene dikkat etmede bir farklılık görülmemektedir.

Kız ve erkek öğrencilerin, aldıkları gıdaların son kullanın tarihine bakmalarında bir farklılık görülmemektedir.

Öğrencilerin aldıkları gıdaların son kullanım tarihine bakmalarında okul düzeylerinin bir etkisi bulunmamaktadır.

Anne ve babaların eğitim seviyeleri, çocuklarının satın aldıkları gıdaların son kullanma tarihine bakmalarında bir etkisi olmamaktadır.

Anne ve babaların, eğitim seviyeleri yükseldikçe, çocuklarının kantinlerden markalı yiyecek-içecekleri almalarına onay vermektedirler.

4.2.6. Kantin Mekânlarının Yeterliliği ve Satılan Yiyecek-İçeceklerin Fiyatları

İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin yüzde yetmiş beşine yakını, okullarının kantinlerinde aldıkları yiyecek ve içecekleri oturarak tüketilebilecek mekânların bulunduğu belirtmektedirler.

Öğrenci, yönetici ve öğretmenler, okul kantinlerinde satılan yiyecek ve içeceklerin fiyatlarını çarşı ve marketlerden daha pahalı bulmaktadırlar.

4.2.7. Kantinlerde Sunulan Hizmetler

Öğrenci, yönetici ve öğretmenler, kantinleri yeterli düzeyde temiz ve bakımlı bulmamaktadırlar.

Yönetici ve öğretmenler, kantin çalışanların giyim, kuşam ve temizliğini yeterli bulurken öğrenciler yeterli görmemektedirler.

Kantin çalışanlarının öğrencilere davranışlarını öğrenci, yönetici ve öğretmenler olumlu bulmaktadır.

4.2.8. Kantinlerde Sunulan Hizmetlerin Öğrencilerin Cinsiyet ve Okul Düzeyleri Değişkenleri Bakımından Değerlendirilmesi

Kız ve erkek öğrenciler, kantinlerin temizliğini değerlendirmede farklı düşünmektedirler.

Kız ve erkek öğrencilerin, kantin çalışanlarının giyim, kuşam ve temizliğini değerlendirmelerinde bir fark bulunmamaktadır.

Kantin çalışanlarının öğrencilere davranışını, kız ve erkek öğrenciler aynı değerlendirmemektedirler.

Okul kantinlerinin temiz ve bakımlı görme konusundaki değerlendirmelerinde, ilköğretim ile ortaöğretim öğrencilerinin görüşleri arasında bir farklılık görülmemektedir.

Kantin çalışanlarının giyim, kuşam ve temizliğini değerlendirmede, öğrencilerin eğitim düzeylerinin bir etkisi bulunmamaktadır.

Kantin çalışanlarının kendilerine davranışlarını, ilköğretim öğrencileriyle ortaöğretim öğrencileri aynı değerlendirmemektedirler.

4.2.9. Kantinlerin Denetlenmesi

Öğrencilerin üçte ikisi, yönetici ve öğretmenlerin beşte biri, kantinlerin yetkililerce kontrol ve denetimlerinin yapılmadığı görüşündedirler.

4.2.10. Kantinlerden Beklentiler

Öğrenciler, elli üç yiyecek ve içeceğin kantinlerde bulundurulmasını istemişlerdir. En çok bulundurulmasını istediği ilk onu; döner, hamburger, lahmacun, pizza, cips, tost, dondurma, köfte, meyve ve gözlemedir.

Yönetici ve öğretmenler, öğrenciler için otuz beş yiyecek ve içecek maddesinin kantinlerde bulundurulmasını istemişlerdir. Bunların ilk onu süt, tost, döner, gözleme, ayran, meyve suyu (doğal), köfte, hamburger, meyve (mevsime göre) ve pizzadır.

Öğrenciler, yirmi iki yiyecek ve içeceğin kantinlerde satılmasını istememektedirler. Bunların ilk onu markasız yiyecek ve içecekler, cips, çiklet, kola, tost, lolipop şeker, döner, açıkta satılan tatlılar, kabuklu kuru yemiş ve lahmacundur.

Yönetici ve öğretmenler, öğrenciler için yirmi üç yiyecek ve içeceğin kantinlerde satılmasını istememektedirler. Bunların ilk onu; cips, çiklet, kola, kalitesiz şeker, lolipop şeker, markasız yiyecek ve içecekler, tost, meyve suyu, mey buz (meyveli buz) ve markasız çikolata dır.

4.2.11. Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Kantinlerle İlgili Görüşleri

Okul yönetici ve öğretmenlerin %87.5'i okul kantinlerinden alışveriş yapmaktadırlar.

Okul yöneticisi ve öğretmenlerin %72.9'u okul kantinleriyle ilgili kendilerine bir şikâyetin gelmediğini belirtmektedirler.

4.3. ÖNERİLER

■. Ekonomik durumlarından dolayı ailelerince harçlık verilmeyen öğrenciler, her yıl okul yönetimleri tarafından tespit edilmelidir. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, okul aile birliği ve sağlanacak başka kaynaklardan, az da olsa bunlara harçlık verilmesi sağlanmalıdır.

■. Öğrencilerin sabah kahvaltısı yapmadan okula gelmeleri önlenmelidir. Bunun için fen bilgisi ve biyoloji öğretmenlerinden yararlanılmalı, beslenmenin önemi anlatılmalıdır. Veli toplantılarında da konu gündemde tutularak öğrenci velilerinin duyarlılığı sağlanmalıdır.

■. Kantinlerde satılan simit, poğaça, tost, ekmek arası vb. yiyeceklerin tat, lezzet, tazelik ve hijyeninin, kantin denetleme komisyonu tarafından sıklıkla takibi yapılmalı, sağlıksız ve kalitesiz yiyeceklerin satışı önlenmelidir.

■. Kantinlerde markasız, çabuk bozulacak, bayat, tüketim tarihi geçmiş yiyecek ve içeceklerin bulundurulmasına ve satışına izin verilmemeli, bunun için kantinler sıkça denetlenmelidir.

■. Okul yönetimlerinin organize edeceği çalışmalarla, obeziteye neden olan yiyecek ve içecekler hakkında öğrenciler bilgilendirilmeli; süt, ayran, yoğurt, meyve, doğal meyve suyu tüketimi özendirilmelidir.

■. Millî Eğitim Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığının iş birliğiyle, öğrencilerin sağlıklı ve dengeli beslenmesiyle ilgili programlar hazırlanmalı; bunların yerel ve ulusal kanallar ile radyo ve basın organları tarafından yayınlanması sağlanmalıdır.

■.Kantinler pahalı ürünlerin satıldığı yerler olmaktan çıkarılmalıdır. Bunun için, ürünün alış fiyatı üzerinden belli bir kâr payı konularak satılması sağlanmalıdır.

■. Okul denetleme komisyonlarınca, temizliği yılda ikiden fazla yetersiz bulunan kantinlerin sözleşmesi iptal edilmelidir.

KAYNAKÇA

Balcı, A, **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler**, Ankara; Pegeme Yayınları, 1997

Türk Dil Kurumu, **Türkçe sözlük-2**, (9. Baskı.) Türk Dil Kurumu, Ankara; 1998.

Resmi Gazete, **Millî Eğitim Bakanlığı Okul Aile Birliği Yönetmeliği**, Sayı: 25831.

MEB Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı, İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Yaptıkları Seminer Çalışmalarının Değerlendirilmesi, Ankara 2006.

Karasal, N, **Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler**, 3A Eğitim Danışmanlık Ltd. Şti. Ankara 1998.

[Http://www.takvim.com/2007/04/09/pap112.html](http://www.takvim.com/2007/04/09/pap112.html) **Okul kantinleri tehlike saçıyor.**

[Http://www.tuketicimerkezi.org/haberdetay.php?id=199](http://www.tuketicimerkezi.org/haberdetay.php?id=199) **Okul Kantinleri İçin Sefer Tası Hareketi**

HATUN, Ş. Sukruhatun@gmail.com **Okul Kantinleri.**

<http://www.haberler.com/okul-kantinleri-obeziye-yapiyor-4-haberi-yazdir/> **Okul kantinleri obeziye yapıyor.**

<http://www.sefertasihareketi.org/yazdir.php?id=348> **Okul kantinleri sorununa el atalım.**

www.gidaraporu.com/gida_saglikli-okul-kantini-39k-23jun2007 **Sağlıklı okul için sefertası hareketi başlatıldı.**

EKLER

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı**

ÖĞRENCİLERİN OKUL KANTİNLERİNDEKİ TÜKETİM TERCİHLERİ ve KANTİNLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖĞRENCİ ANKETİ

ANKARA-2007

ÖĞRENCİLERİN OKUL KANTİNLERİNDEKİ TÜKETİM TERCİHLERİ ve KANTİNLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Sevgili Öğrenci,

Beslenme ihtiyaçları için başvuru okul kantinlerinin ihtiyaçları ne ölçüde karşıladığı, bu ortamlarda hijyenik kurallara ne ölçüde uyulduğu ve satılan malların fiyatlarının piyasa ile uygunluğunun, gıda ve içecek maddelerinin besleyicilik değeri bakımından yeterliliğinin belirlenmesi için sizlerin görüşlerinize ihtiyaç duyulmaktadır.

Sonuçları samimiyetle cevaplamanız araştırma sonuçlarının sağlıklı olabilmesi için çok önemlidir. Anketlere isimlerinizi yazmayınız. Katkılarınız için teşekkür ederiz.

EARGED BAŞKANLIĞI

1. Okulunuzun bulunduğu il.....
2. Cinsiyetiniz? 1. () Kız 2. () Erkek
3. Okulunuz? 1. () İlköğretim 2. () Ortaöğretim
4. Sınıfınız? 1. () 6. sınıf 2. () 7. sınıf 3. () 8. sınıf 4. () 9. sınıf
5. () 10. sınıf 6. () 11. sınıf
5. Devam ettiğiniz okulunuzun eğitimi;
1. () Tam gün 2. () İkili Öğretim
- 5. soruda cevabınız “Tam gün” ise 7. soruya geçiniz.**
6. İkili öğretim yapılan okulunda;
1. () Sabahçiyim 2. () Öğlenciyim
7. Ailenizdeki çocuk sayısı
1. () 1 Çocuk 4. () 4 Çocuk
2. () 2 Çocuk 5. () 5 Çocuk ve daha fazla
3. () 3 Çocuk
8. Anne ve babanızın öğrenim durumu?

	<u>Anne</u>	<u>Baba</u>
1. Okuryazar değil	()	()
2. Okuryazar	()	()
3. İlkokul mezunu	()	()
4. Ortaokul mezunu	()	()
5. Lise mezunu	()	()
6. Yüksekokul mezunu	()	()
7. Fakülte mezunu	()	()
8. Lisansüstü / Doktora	()	()
9. Ailenizin ortalama geliri
1. () 500 YTL’den az 5 () 1250 – 1500 YTL arası
2. () 501 – 750 YTL arası 6. () 1501 – 1750 YTL arası
3. () 750 - 1000 YTL arası 7. () 1751 – 2000 YTL arası
4. () 1001 – 1250 YTL arası 8. () 2000 YTL’den fazla
10. Ailenizin size günlük olarak verdiği harçlık miktarı nedir?
1. () Hiç 2. () 5 YTL ve altı 3. () 6-10 YTL 4. () 11-15 YTL
5. () 16-20 YTL 6. () 21 YTL ve üzeri

11. Harçlığınızın ne kadarını kantin için harcıyorsunuz?
1. () Hiç birini 2. () ¼'ünü 3. () yarısını 4. () yarıdan fazlasını 5. () Tamamını

Bu soruyu sabahçı öğrenciler cevaplandıracaktır.

12. Okula sabahları kahvaltı yaparak mı geliyorsunuz?
1. () Her sabah kahvaltı yaparak gelirim. 2. () Bazı sabahlar kahvaltı yaparak gelirim.
3. () Kahvaltı yapmadan gelirim

13. Kantinden en çok tükettiğiniz yiyecekler aşağıdakilerden hangisidir? (Birden fazla işaretleyebilirsiniz)

1. () Simit
2. () Poğaç
3. () Gözleme
4. () Tost
5. () Sandviç
6. () Hamburger
7. () Pizza
8. () Pide
9. () Lahmacun
10. () Ekmek Arası Köfte
11. () Ekmek Arası Patates
12. () Ekmek Arası Tavuk Döner
13. () Ekmek Arası Et Döner
14. () Ekmek Arası Salam
15. () Ekmek Arası Sucuk
16. () Ekmek Arası Rus Salatası
17. () Ekmek Arası Peynir
18. () Bisküvi
19. () Kraker
20. () Gofret
21. () Çikolata
22. () Cips
23. () Lollipop Şeker
24. () Çiklet
25. () Diğer (lütfen belirtiniz.....)

14. Kantinden en çok tükettiğiniz içecekler aşağıdakilerden hangisidir? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

1. () Çay
2. () Su
3. () Sade Süt
4. () Meyveli Süt
5. () Meyve Suyu (Doğal/Nektar)
6. () Meyve Suyu (meyve aromalı)
7. () Ayran
8. () Yoğurt
9. () Sade Gazoz
10. () Meyve Aromalı Gazoz
11. () Kola
12. () Maden Suyu
13. () Hazır kahve
14. () Diğer (lütfen belirtiniz.....)

15. Kantinden aldığınız gıdaların sağlığa uygun (hijyenik) olmasına dikkat eder misiniz?

1. () Her zaman dikkat ederim. 2. () Bazen dikkat ederim.
3. () Hiç dikkat etmem.

16. Kantinlerde açık ya da kapalı olarak satılan simit, poğaç, tost, ekmek arası vb. yiyeceklerin tazeliğini nasıl buluyorsunuz?
1. () Kötü 2. () Ne iyi ne kötü 3. () İyi 4. () Çok İyi
17. Kantinden aldığınız yiyecek ve içeceklerde isim yapmış ürünler olmasına dikkat eder misiniz?
1.. () Evet 2. () Hayır
18. Kantinlerde açık ya da kapalı olarak satılan simit, poğaç, tost, ekmek arası vb. yiyeceklerin kalite bakımından (lezzet, tat vs) nasıl buluyorsunuz?
1. () Kötü 2. () Ne iyi ne kötü 3. () İyi 4. () Çok İyi
19. Kantinlerde açık ya da kapalı olarak satılan simit, poğaç, tost, ekmek arası vb. yiyeceklerin sağlığa uygunluğunu (hijyenikliğini) nasıl buluyorsunuz?
1. () Kötü 2. () Ne iyi ne kötü 3. () İyi 4. () Çok İyi
20. Kantinden alıp içtiğiniz çayın tat ve lezzet bakımından nasıl buluyorsunuz?
1. () Kötü 2. () Ne iyi ne kötü 3. () İyi 4. () Çok İyi
21. Aldığınız gıda maddelerinin son kullanma tarihine bakar mısınız?
1. () Her zaman bakarım 2. () Bazen bakarım 3. () Hiç bakmam
22. Okulunuzun kantininde son kullanım tarihi geçmiş ürün satılıyor mu?
1. () Evet 2. () Hayır
23. Kantinden almış olduğunuz yiyecek ve içecekten dolayı hiç rahatsızlandınız oldu mu?
1. () Evet 2. () Hayır
24. Anne ve babanız kantinden alış – veriş yapmanızı onaylıyor mu?
1. () Evet onaylıyor. 2. () Markalı yiyecek– içecekleri onaylıyor.
3. () Hayır onaylamıyor.
25. Kantinde yiyecek ve içeceklerin oturarak tüketebileceği mekân var mıdır?
1. () Evet 2. () Hayır
26. Kantinde satılan yiyeceklerin çarşı ve marketlerden daha ucuz olduğunu düşünüyor musunuz?
1. () Evet düşünüyorum. 2. () Hayır düşünmüyorum. 3. () Fiyatını önemsemiyorum.
27. Kantinde satılan içeceklerin çarşı ve marketlerden daha ucuz olduğunu düşünüyor musunuz?
1. () Evet düşünüyorum. 2. () Hayır düşünmüyorum. 3. () Fiyatını önemsemiyorum
28. Kantini temiz ve bakımlı görüyor musunuz?
1. () Her zaman 2. () Ara sıra 3. () Hiçbir zaman
29. Kantinin çevresinin temizliğinin nasıl buluyorsunuz?
1. () Kötü 2. () Ne iyi ne kötü 3. () İyi 4. () Çok İyi
30. Kantinde çalışanların giyim, kuşam ve temizliğini nasıl buluyorsunuz?
1. () Kötü 2. () Ne iyi ne kötü 3. () İyi 4. () Çok İyi
31. Kantin çalışanlarının öğrencilere davranışını nasıl buluyorsunuz?
1. () Kötü 2. () Ne iyi ne kötü 3. () İyi 4. () Çok İyi
32. Kantinin yetkililerce kontrol ve denetiminin yapıldığını görüyor musunuz?
1. () Evet 2. () Hayır
33. Kantinden almak isteyipte bulundurulmayan yiyecek ve içecek var mıdır? (Lütfen belirtiniz.)
.....
34. Kantinde bulundurulmakta olup ta satılmasını istemediğiniz yiyecek ve içecek var mıdır? (Lütfen belirtiniz.)
.....

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı

ÖĞRENCİLERİN OKUL KANTİNLERİNDEKİ TÜKETİM TERCİHLERİ ve KANTİNLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

YÖNETİCİ ve ÖĞRETMEN ANKETİ

ANKARA- 2007

ÖĞRENCİLERİN OKUL KANTİNLERİNDEKİ TÜKETİM TERCİHLERİ ve KANTİNLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Sayın Yönetici ve Öğretmen,

Beslenme ihtiyaçları için başvuru okul kantinlerinin ihtiyaçları ne ölçüde karşıladığı, bu ortamlarda hijyenik kurallara ne ölçüde uyulduğu ve satılan malların fiyatlarının piyasa ile uygunluğunun, gıda ve içecek maddelerinin besleyicilik değeri bakımından yeterliliğinin belirlenmesi için sizlerin görüşlerinize ihtiyaç duyulmaktadır.

Soruları samimiyetle cevaplamanız araştırma sonuçlarının sağlıklı olabilmesi için çok önemlidir. Anketlere isimlerinizi yazmayınız. Katkılarınız için teşekkür ederiz.

EARGED BAŞKANLIĞI

Okulunuzun öğrenci sayısı:..... **(Sadece yöneticiler cevap verecektir.)**

1. Okulunuzun bulunduğu il

2. Cinsiyetiniz? 1. () K 2. () E

3. Okulunuz? 1. () İlköğretim 2. () Ortaöğretim

4. Devam ettiğiniz okulunuzun eğitimi;
1. () Tam gün 2. () İkili Öğretim

5. Okulunuzun kantininde öğrencilerinizin aşağıdaki yiyeceklerden en çok hangilerini tükettiğini gözlemliyorsunuz? **(Öncelik sırasına göre 5 tanesini işaretleyiniz)**

1. () Simit	13. () Ekmek Arası Et Döner
2. () Poğaç	35. () Ekmek Arası Salam
3. () Gözleme	36. () Ekmek Arası Sucuk
4. () Tost	37. () Ekmek Arası Rus Salatası
5. () Sandviç	38. () Ekmek Arası Peynir
6. () Hamburger	39. () Bisküvi
7. () Pizza	40. () Kraker
8. () Pide	41. () Gofret
9. () Lahmacun	42. () Çikolata
10. () Ekmek Arası Köfte	43. () Cips
11. () Ekmek Arası Patates	44. () Lolipop Şeker
12. () Ekmek Arası Tavuk Döner	24. () Çiklet

25 () Diğer (lütfen belirtiniz)

6. Okulunuzun kantininde öğrencilerinizin aşağıdaki içeceklerden en çok hangilerini tükettiğini gözlemliyorsunuz? **(Öncelik sırasına göre 5 tanesini işaretleyiniz)**

a. () Çay	8. () Yoğurt
b. () Su	9. () Sade Gazoz
c. () Sade Süt	10. () Meyve Aromalı Gazoz
d. () Meyveli Süt	11. () Kola
e. () Meyve Suyu (Doğal/Nektar)	12. () Maden Suyu
6. () Meyve Suyu (meyve aromalı)	13. () Hazır kahve
7. () Ayran	14. () Diğer (lütfen belirtiniz)

.....

.....

7. Kantininden yiyecek–içecek alışverişi yapıyor musunuz?
1. () Evet 2. () Hayır
8. Kantinlerde açık ya da kapalı olarak satılan simit, poğaç, tost, ekmek arası vb. yiyeceklerin tazeliğini nasıl buluyorsunuz?
1. () Kötü 2. () Ne iyi ne kötü 3. () İyi 4. () Çok İyi
9. Kantinden aldığınız yiyecek ve içeceklerde isim yapmış (markalı) ürünler olmasına dikkat eder misiniz?
1. () Evet 2. () Hayır
10. Kantinlerde açık ya da kapalı olarak satılan simit, poğaç, tost, ekmek arası vb. yiyeceklerin kalite bakımından (lezzet, tat vs) nasıl buluyorsunuz?
1. () Kötü 2. () Ne iyi ne kötü 3. () İyi 4. () Çok İyi
11. Kantinlerde açık ya da kapalı olarak satılan simit, poğaç, tost, ekmek arası vb. yiyeceklerin sağlığa uygunluğunu (hijyenikliğini) nasıl buluyorsunuz?
1. () Kötü 2. () Ne iyi ne kötü 3. () İyi 4. () Çok İyi
12. Kantinden alıp içtiğiniz çayın tat ve lezzet bakımından nasıl buluyorsunuz?
1. () Kötü 2. () Ne iyi ne kötü 3. () İyi 4. () Çok İyi
13. Kantinden aldığınız gıda maddelerinin son kullanma tarihine bakar mısınız?
1. () Her zaman bakarım 2. () Bazen bakarım 3. () Hiç bakmam
14. Öğrencilerin kantinden tüketmiş oldukları yiyecek ve içecekten hiç rahatsızlandıkları oldu mu?
1. () Evet 2. () Hayır 3. () Bilgim yok
15. Kantinde yiyecek ve içeceklerin oturarak tüketilebileceği mekân var mıdır?
1. () Evet 2. () Hayır
16. Kantinde satılan yiyeceklerin çarşı ve marketlerden daha ucuz olduğunu düşünüyor musunuz?
1. () Evet düşünüyorum. 2. () Hayır düşünmüyorum. 3. () Fiyatını önemsemiyorum.
17. Kantinde satılan içeceklerin çarşı ve marketlerden daha ucuz olduğunu düşünüyor musunuz?
1. () Evet düşünüyorum. 2. () Hayır düşünmüyorum. 3. () Fiyatını önemsemiyorum.
18. Kantini temiz ve bakımlı görüyor musunuz?
1. () Her zaman 2. () Ara sıra 3. () Hiçbir zaman
19. Kantinin çevresinin temizliğini nasıl buluyorsunuz?
1. () Kötü 2. () Ne iyi ne kötü 3. () İyi 4. () Çok İyi
20. Kantinde çalışanların giyim, kuşam ve temizliğini nasıl buluyorsunuz?
1. () Kötü 2. () Ne iyi ne kötü 3. () İyi 4. () Çok İyi
21. Kantin çalışanlarının öğrencilere davranışını nasıl buluyorsunuz ?
1. () Kötü 2. () Ne iyi ne kötü 3. () İyi 4. () Çok İyi
22. Okul kantini hakkında şikayet alıyor musunuz?
1. () Evet 2. () Hayır
23. Kantininizin yetkililerce kontrol ve denetimi yapıyor mu?
1. () Evet 2. () Hayır
24. Kantinde öğrenciler için bulundurulmasını istediğiniz yiyecek ve içecek var mıdır? (Lütfen belirtiniz.)
25. Kantinde bulundurulmakta olup satılmasını istemediğiniz yiyecek ve içecek var mıdır? (Lütfen belirtiniz.)

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı

Sayı : B.08.0.EGD.0.33.05.00-311- 296 / 1044
Konu : Anket Uygulaması.

27/02/2007

DOSYA

Bakanlığımızın ihtiyaç duyduğu alanlarda, Başkanlığımızca eğitim araştırmaları yapılmaktadır.

Bu araştırmalardan birisi de “**Öğrencilerin Okul Kantinlerindeki Tüketim Tercihleri ve Kantinlerin Değerlendirilmesi**” konulu araştırmadır.

Bu amaçla, gönderilen anket formlarının yazımız ekinde yer alan Anket Uygulama Yönergesi’ndeki tabloda belirtilen sayıda çoğaltılarak sosyo ekonomik düzeyleri farklı olan resmî 2 ilköğretim (6,7, 8. sınıf) ve 2 ortaöğretim (9,10,11. sınıf) öğrencilerine uygulanacaktır. Uygulanan anket formlarının 19 Mart 2007 tarihine kadar Başkanlığımıza gönderilmesi gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

İbrahim DEMİRER
Bakan a.
Daire Başkanı

EKLER :

- 1 Öğrenci Anketi (1 Adet - 3 Sayfa)
- 2 Yönetici Öğretmen Anketi (1 Adet - 2 Sayfa)
- 3 Anket uygulama yönergesi (1 Adet - 1 Sayfa)

DAĞITIM :

İstanbul Valiliğine	Kahramanmaraş Valiliğine
Çanakkale Valiliğine	Bolu Valiliğine
İzmir Valiliğine	Gümüşhane Valiliğine
Afyonkarahisar Valiliğine	Gaziantep Valiliğine
Ankara Valiliğine	Şırnak Valiliğine
Yozgat Valiliğine	Elazığ Valiliğine
Adana Valiliğine	Muş Valiliğine

ANKET UYGULAMA YÖNERGESİ

1. Okullar, sosyo ekonomik düzeyi farklı çevrelerden seçilecektir.
2. Anketler il merkezinde (merkez ilçe) 2 ilköğretim (6, 7, 8.sınıflar) ve 2 ortaöğretim (9,10,11. sınıflar) okulunda uygulanacaktır.
3. Sosyo ekonomik düzeyi farklı okulların seçimi il millî eğitim müdürlüklerine bırakılmıştır.
4. Tabloda belirtilmiş, uygulanacak sınıflara ait anket sayıları 2'ye bölünerek eşit miktarda uygulanacaktır (Örneğin 6. sınıflar için uygulanacak 14 anketin 7'si bir okulda 7'si diğer okulda uygulanacaktır. Diğer sınıflar içinde aynı yöntem kullanılacaktır.).
5. Yönetici ve öğretmen anketlerinin uygulaması da 4. maddedeki gibi olacaktır.

ANKET UYGULANACAK İL	İLKÖĞRETİM				ORTAÖĞRETİM			
	Öğrenci		Yönetici	Öğretmen	Öğrenci		Yönetici	Öğretmen
	Sınıfı	Anket Sayısı	Anket Sayısı	Anket Sayısı	Sınıfı	Anket Sayısı	Anket Sayısı	Anket Sayısı
	6	14	4	12	9	14	4	12
	7	14			10	14		
	8	14			11	14		
	Toplam	42	4	12	Toplam	42	4	12